

COMMISSION SPECIALE
RELATIVE AU TRAITEMENT
D'ABUS SEXUELS ET DE FAITS
DE PEDOPHILIE DANS UNE
RELATION D'AUTORITE, EN
PARTICULIER AU SEIN DE
L'ÉGLISE

du

MERCREDI 16 FEVRIER 2011

Matin

BIJZONDERE COMMISSIE
BETREFFENDE DE
BEHANDELING VAN SEKSUEEL
MISBRUIK EN FEITEN VAN
PEDOFILIE BINNEN EEN
GEZAGSRELATIE,
INZONDERHEID BINNEN DE KERK

van

WOENSDAG 16 FEBRUARI 2011

Voormiddag

La séance est ouverte à 13.11 heures et présidée par Mme Karine Lalieux.

De vergadering wordt geopend om 13.11 uur en voorgezeten door mevrouw Karine Lalieux.

Audition de M. Marc Verwilghen, ancien ministre de la Justice

Hoorzitting met de heer Marc Verwilghen, gewezen minister van Justitie

La **présidente**: Chers collègues, je propose que nous entamions nos travaux. Comme vous le savez, trois ministres ou anciens ministres nous rejoignent cet après-midi pour aider cette commission. Nous commencerons par entendre M. Marc Verwilghen, ancien ministre de la Justice de 1999 à 2003 qui était présent lors de la Commission Halsberghe dont il a été question au sein de cette commission. En outre, monsieur Verwilghen, vous avez été président de la commission d'enquête Dutroux. Par conséquent, la problématique des abus sexuels et des victimes ne vous est pas inconnue. Enfin, vous avez également été cité par une association de défense des droits des victimes Mensenrechten in de kerk qui était venue vous voir lorsque vous étiez ministre de la Justice.

Tous ces éléments ont fait que la commission souhaitait vous entendre et vous poser des questions sur la période allant de 1999 à 2003. Nous vous donnons tout d'abord la parole pour votre exposé et, ensuite, nous procéderons aux questions. Vous connaissez la procédure de la Chambre; vous savez comment cela se passe en commission. Je ne vais pas vous l'apprendre! Vous avez davantage d'expérience que moi. Je vous cède donc immédiatement la parole.

Marc Verwilghen: Mevrouw de voorzitter, dames en heren volksvertegenwoordigers, zowat drie weken geleden werd ik telefonisch gecontacteerd door uw secretaris, die mij gevraagd heeft om vandaag voor uw commissie te komen.

Naar ik uit haar uitleg heb begrepen, ging het over het beleid dat ik heb gevoerd in de periode 1999-2003, met betrekking tot de strijd tegen seksueel misbruik en pedofilie in het algemeen, maar ook in de relatie die uw commissie bezighoudt. Natuurlijk zal ik ook antwoorden op de vragen die de commissieleden zouden willen stellen.

Mijn uiteenzetting zal grosso modo vijf kleine delen inhouden, namelijk een korte inleiding, het beleid dat in mijn periode werd gevoerd, het strafrechtelijk beleid van het College van procureurs-generaal, klachten met betrekking tot deze specifieke onderwerpen en enkele nabeschouwingen.

Ik beschik natuurlijk niet meer over een administratie die mij toelaat om tot in de details te kunnen nagaan wat er zich in die periode exact heeft afgespeeld. Ik heb ook geen parlementaire medewerker meer. Ik heb, zoals u weet, het politieke halfroond ondertussen verlaten. Ik ben dus zelf in het archief gedoken. Dat was geen sinecure. Vergeef het mij, maar indien er onnauwkeurigheden zijn, dan zijn die voornamelijk te wijten aan het feit dat de feiten waarover wij vandaag zullen spreken, hebben plaatsgegrepen tussen twaalf en acht jaar geleden. Dat is toch al een behoorlijke poos. Mocht men u vragen wat u op een bepaalde datum acht of twaalf jaar geleden exact hebt gedaan, dan weet ik niet of u

daarop voor de vuist weg zou kunnen antwoorden. Ik vermoed van niet.

In januari 2009 heb ik het genoeg gehad om in Brugge aan een debat over Justitie deel te nemen, in aanwezigheid van mijn confrater en uw collega Renaat Landuyt en een vertegenwoordiger van de huidige minister van Justitie, Stefaan De Clerck. Ik heb toen bij wijze van inleiding met een boutade gezegd dat elke minister van Justitie de minister van Justitie van zijn of haar ambtsperiode is.

Daarmee heb ik willen zeggen dat men niet van een wit blad vertrekt. Er is geen tabula rasa. Men kan niet alles vanaf nul herschrijven. Men is als inkomend minister van Justitie slechter bedeed dan degene die een nalatenschap krijgt toegewezen, want die zou die nalatenschap nog kunnen verwerpen of kunnen aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving, maar voor een intredende minister van Justitie is dat dus niet mogelijk. De krijtlijnen van zijn beleid zijn op voorhand vastgelegd, want daarvoor dienen de regeringsonderhandelingen en het regeerakkoord dat is afgesloten. Men wordt willens nillens geconfronteerd met een aantal incidenten tijdens de ambtsperiode, *les incidents de parcours*. Dat is het leven van een minister van Justitie in België. Het is niet gecompliceerder dan dat.

Waarom heb ik dat gezegd op dat ogenblik? Wel, omdat in de periode tussen juli 1999 en juni 2003 ik mij in hoofdzaak, als ik dat mathematisch zou moeten uitdrukken, gaat het over meer dan driekwart van de werkprestaties en inspanningen die ik in die periode heb geleverd, toegespitst heb op de realisaties van het regeerakkoord. Wat was dat regeerakkoord? Dat was in hoofdzaak de omzetting van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie, u hebt daarstraks de naam gebruikt, ik heb die naam nooit gebruikt, voor mij is dat de parlementaire onderzoekscommissie van de vermoorde en de vermiste kinderen.

Mevrouw de voorzitter, het is een understatement wanneer ik u zeg dat ik als lid van die parlementaire onderzoekscommissie doordrongen was van die aanbevelingen. Dat is trouwens de meest recurrente kritiek die men tegenover mij heeft geuit. Men heeft gezegd dat ik steeds bezig was met de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie van de vermoorde en vermiste kinderen, er zijn nog wel andere dingen die in de justitie foutlopen.

Dat is misschien ten dele juist, maar men blijkt dan toch uit het oog verloren te zijn dat in die

periode 300 000 mensen vreedzaam hadden betoogd over deze aangelegenheid. Er wordt nu terug vreedzaam betoogd, maar voor andere zaken die moeten bekomen worden. Ik wil u maar zeggen dat de kracht van de vox populi niet mag worden onderschat.

Ik wil er toch ook nog eens aan herinneren dat én de politieke wereld én de justitiële wereld én de politiewereld gezworen hadden, dure eden die ze gezworen hadden, dat dit nooit meer zou gebeuren en zou plaatsgrijpen. Ik was dus exact afgelijnd in datgene dat ik diende tot stand te brengen.

Mevrouw de voorzitter, mijn beleid is daarop trouwens in hoofdzaak geconcentreerd geweest. Ik nodig u uit het regeerakkoord van de eerste paarse regering, van Verhofstadt I te lezen, dan zult u merken met betrekking tot justitie waarop dat beleid was toegespitst en dan zult u al die aanbevelingen terugvinden.

Mevrouw de voorzitter, ik bespaar u trouwens de lectuur van deze aanbevelingen. Een van de leden van mijn parlementaire onderzoekscommissie en ook een eminent lid van uw onderzoekscommissie heeft dat in die periode in het halfroond gedaan en heeft daarvoor, terecht, zijn tijd genomen. Ik zal dat dus niet herhalen, maar ik grijp toch wel even terug naar datgene dat toen beslist werd door het Parlement. Wij hebben dat in twee tijden gedaan. U weet dat die parlementaire onderzoekscommissie twee rapporten heeft ingeleverd.

In het eerste rapport, de eerste reeks aanbevelingen, hebben wij drie thema's aangesneden. Het eerste thema, en dan zit ik reeds voor een stuk in het beleid dat moet toegelicht worden, had betrekking op slachtoffers. Dat was voor ons toen het belangrijkste en was voor mij trouwens ook het belangrijkste. Het gaat over de manier waarop men die slachtoffers opvangt, bijstand verleent, de manier waarop men hun toegang verleent tot het strafdossier, de manier waarop zij een rol in dat strafproces zullen vertolken en ook de manier waarop zij, op het ogenblik dat er een strafuitvoering komt, namelijk de voorwaardelijke invrijheidstelling, toch zouden moeten geraadpleegd worden indien men van plan is om een dader al of niet voorwaardelijk in vrijheid te stellen.

Het tweede is het politionele onderdeel. Dit werd gekenmerkt door twee heel belangrijke tekortkomingen. Ten eerste de politieoorlog, waarop ik niet zal ingaan. We hebben vandaag

gekozen voor de politiezorg die gestructureerd moest worden op twee niveaus: het federale en het lokale niveau.

Ik zal het echter voornamelijk hebben over het gemis aan wettelijk kader dat men vaststelde op het ogenblik dat men bijvoorbeeld bijzondere opsporingsmethodes wilde toepassen. Het ging toen ook over – dit is, vrees ik, vandaag nog steeds actueel en daarom zal u een aantal zaken die ik vermeld herkennen, ook al zijn we reeds twaalf of acht jaar later – het opvoeren van het professioneel niveau van de onderzoeksverrichtingen, maar ook van de onderzoekers die zich met de zaak bezighouden. Er is ook de wettelijke regeling van het opsporingsonderzoek, met inbegrip van de proactieve recherche. Dit laatste was destijds een grote lacune.

Het ging ook over het werken met informanten. Sta me toe het u te zeggen, mevrouw de voorzitter, maar in die periode was het zoals in de Far West: er was niets geregeld. Men deed dus van de politieoverheid uit, datgene waarvan men dacht dat men het noodzakelijkerwijze moest doen en dit zonder enig wettelijk kader, laat staan zonder enig wettelijk vangnet.

Er was ook een derde onderdeel, namelijk het gerechtelijk onderdeel. Dit had voornamelijk betrekking op het strafrechtelijk beleid, maar hierover zal ik straks meer vertellen. Het had ook betrekking op de verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de parketten, wat, als u het mij de dag van vandaag vraagt, nog steeds actueel is. Men wilde een nieuwe taak of een nieuwe definitie geven van wat een korpsoverste moest doen en van wat procureurs-generaal moesten doen, waarbij ik voornamelijk spreek over de parketten.

Er is ook het gebruik van nieuwe bewijsmiddelen. Men zou beroep doen op getuigen die anoniem of beschermd waren of, zoals zelfs in de commissie ter sprake gekomen is, mensen die uit het milieu kwamen en die bereid zouden zijn geweest om tegen strafvermindering een verklaring af te leggen. Dit is de fameuze 'pentiti regeling', welke er overigens nooit gekomen is. De commissie had dit beslist maar iedereen weet waar het probleem zich voordeed.

Men had het toen ook over de preventie van recidive bij seksuele delinquentie. Dit betreft de wet over de bescherming van de maatschappij. Die titel van deze wet van 1930 – excuseer mij voor deze titel – luidt "de wet tegen de abnormale en gewoontemisdadigers". Eigenlijk gaat het om

de psychiatrische delinquenten. De 'Derochettes' in de affaire Loubna Benaïssa zullen ongetwijfeld nog veel zeggen aan de leden van deze commissie.

Ten slotte is er een aanpassing aan de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling. Dit was het eerste deel van de aanbevelingen.

Thans kom ik tot het tweede onderdeel van de aanbevelingen. Dat is een goed jaar later gekomen. Dat hield voornamelijk de oprichting van een federaal parket in. Men had immers ingezien dat in sommige omstandigheden de gewone lokale parketten, de 27 parketten in de 27 arrondissementen, een onvoldoende antwoord konden bieden. Het bevatte ook het opdrijven van het wetenschappelijk onderzoek omtrent seksuele delinquentie en pedofilie, de specialisatie en internationalisering bij de coördinatie, het aanleggen van een gegevensbank inzake seksueel misbruik van minderjarigen en ondervragingsmethodes van slachtoffers van seksuele misdrijven. Bij dat laatste had men vooral twee zaken op het oog, met name het invoeren van de audiovisuele technieken en het ontslaan van personen van het beroepsgeheim en hen de mogelijkheid bieden het spreekrecht te gebruiken.

Van bij de opstart van mijn kabinet heb ik mij over die twee reeksen aanbevelingen gebogen. Ik heb daarvoor een beroep gedaan op de onvolprezen Christian Maes, voor wat het seksueel misbruik van kinderen betreft, en op Marc Timperman en Philippe de Koster, voor wat de bijzondere technieken en het doorvoeren van bepaalde aanpassingen aan de wet op de getuigenissen betreft, beiden magistraten die thans in de hoogste rechtsmacht, het Hof van Cassatie, aan de slag zijn.

Mevrouw de voorzitter, thans wil ik iets zeggen over het gevoerde beleid. Ik zou gemakkelijk kunnen verwijzen naar de beleidsbrieven die ik heb geschreven. Telkens er een begroting werd ingediend, in 2000, 2001, 2002 en 2003, zijn er omstandige beleidsbrieven geweest die zeer uitvoerig werden besproken in de commissie voor de Justitie in de Kamer, in de commissie voor de Justitie in de Senaat – hoewel die geen uitstaans had met de begroting werd het toch gedaan –, en in de plenaire vergadering. Die werden daar goedgekeurd, vaak meerderheid tegen oppositie, maar dat is nu eenmaal het spel van de begrotingsregels. Zij passeerden er telkenmale de revue.

Het is misschien belangrijk te zeggen dat niet enkel werd aangekondigd welke stappen zouden worden ondernomen. Er zijn ook wetten uit voortgevloeid, wettelijke kaders die ontbraken en die aanleiding hebben gegeven tot de twee reeksen aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie die ik heb voorgezeten.

Er is de uitvoering van de Octopusakkoorden inzake de gerechtelijke pijler in de politiesamenwerking. Er is ook de opstelling van het veiligheidsplan. Dat is belangrijk, want het was geen aanbeveling van de parlementaire onderzoekscommissie. De regering had gekozen voor het veiligheidsplan. Ik herinner u eraan dat het eerste veiligheidsplan van 2000 startte met tien prioriteiten die men wenste door te voeren en die dus ook moesten worden vertaald op het vlak van strafrechtelijk beleid. In hoofdstuk 5 ervan zie ik het maximaal voorkomen van seksuele misdrijven.

Er zijn een tiental inspanningen die op dat vlak dienden te worden geleverd. Elke prioriteit kende een veiligheidsschakel die moest worden doorlopen. Welke maatregelen onderneemt men om preventie in de hand te werken? Welke maatregel neemt men op het ogenblik men repressief moet optreden? Welke maatregelen neemt men in de nazorg, na de repressie, indien men moet opvolgen, zowel voor de slachtoffers als de daders?

De snelle en humane rechtsbedeling was voornamelijk toegespitst op het slachtoffer van in het begin van de procedure, alsook tijdens het proces, waarbij we dan ook specifieke inspanningen hebben gedaan met slachtofferzorg en herstelconsulenten. Men heeft dan voor het eerst de herstelconsulenten ingevoerd, die tussenkwamen als een soort van schakel tussen de dader en het slachtoffer, om de zaken die moeilijk liepen, toch wat te vergemakkelijken.

Ook in de strafuitvoering en in het penitentiaire beleid had men het over de straf met de opvolging. U weet dat een straf wordt uitgesproken, maar dat men daarna vaak een veiligheidsmaatregel van terbeschikkingstelling aan de regering treft. We hebben dat ook willen invullen. We hebben dat ook niet willen linken aan een korte termijn, maar aan een lange opvolging, omdat we weten dat seksuele misdadigers nu eenmaal het type misdadigers zijn die regelmatig hervallen.

De getuigenbescherming is tot stand gekomen. De wet op de bijzondere opsporingsmethoden

heeft het daglicht gezien en is sindsdien van toepassing.

Er is nog iets dat niet opgenomen was in de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie, maar dat erg belangrijk is. België is een absolute precursor geweest in Europa, maar ook in de wereld, door als eerste een wetgeving voor de strijd tegen de informaticacriminaliteit door te voeren. U denkt bij informaticacriminaliteit misschien alleen maar aan informatica. Een van de terreinen bij uitstek om in de informaticacriminaliteit aan de slag te kunnen, was echter precies de pedofilie en kinderpornografie, die natuurlijk bijzonder welig tierde, en een zeer grote bron van inkomsten voor de georganiseerde criminaliteit betekende.

De strafuitvoeringsrechtbank heeft in die periode het daglicht gezien, weliswaar in zijn embryonale vorm en niet zoals we die vandaag de dag kennen. De toegang tot het strafdossier gedurende het onderzoek is geregeld geweest. Het federaal parket is tot stand gekomen. Dat is toch wel een erg belangrijk instrument gebleken.

Het werkstuk waar ik het meest fier op ben uit die periode, mevrouw de voorzitter, is de strafrechtelijke bescherming van de minderjarigen. Daarin zijn immers twee zaken geregeld geweest, namelijk in de eerste plaats het audiovisueel verhoor door gespecialiseerde politiemensen van minderjarigen die omtrent zedenfeiten bepaalde verklaringen moeten afleggen. Daarnaast werd de mogelijkheid geboden aan mensen die gebonden zijn door hun beroepsgeheim, daarbij denk ik aan geneesheren, advocaten, mensen uit de welzijnssector, wanneer ze de laatsten waren in de schakel die nog een kind kon beschermen, dan eisten we van hen, of gaven we aan hen de mogelijkheid in voorliggende wet om te spreken. Indien die personen niets zouden ondernemen, dan was het kind verloren. Ze moeten dus spreken, ze mogen spreken. Men verkreeg een spreekrecht. Indien men dat spreekrecht niet gebruikt, dan maakt men zich plichtig aan schuldig verzuim. We hebben dus die wet gecreëerd in 2000.

Het is een understatement om te zeggen dat om al die zaken tot een goed einde te brengen ik mijn handen de vier jaren van mijn ambtstermijn vol heb gehad met deze realisaties. Die realisaties vorderden soms bijzonder moeizaam. Nu kan ik daar vanop een afstand naar kijken maar ik vind mij nog altijd behoorlijk op als ik zie welke stappen en welke hindernissen soms moesten worden genomen, welke taboes moesten worden

doorbroken en welke vooringenomenheid er bestond op het terrein. Het is werkelijk hemeltergend dat het allemaal zo traag is verlopen, spijs de dure eden die werden gezworen.

Ik kom tot het onderdeel strafrechtelijk beleid en de verstandhouding met het College van de procureurs-generaal. In het colloquium waar ook collega Landuyt aanwezig was, heb ik gezegd dat Justitie het enige departement is waar de drie klassieke machten, de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht rechtstreeks met elkaar in contact komen. Rechtstreeks, dat betekent ook met alle spanningsvelden daaraan verbonden. Ik zal proberen daarvan enkele illustraties te geven.

Het strafrechtelijk beleid wordt geacht gerealiseerd te worden. In mijn tijd waren er maandelijkse samenkomsten van het College van procureurs-generaal onder het voorzitterschap van de minister van Justitie. Men zou kunnen denken dat, als het gebeurt onder het voorzitterschap van de minister van Justitie, hij dan wel de richting zal aangeven. Vergis u echter niet; krachtens de wet had de minister van Justitie het voorrecht om het College van procureurs-generaal voor te zitten, maar in die functie is er geen moeilijker moment dan dat voor te zitten. Dat is geen sinecure. Ik wil hoegenaamd niet natrappen naar de personen die ik in die periode heb ontmoet. Met velen van hen heb ik persoonlijk een goede band opgebouwd.

Ik had al eens een preview gekregen toen ik nog voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie was. Ik had het voorrecht bij de toenmalige minister van Justitie Stefaan De Clerck, en dat zal wel een uitzondering geweest zijn, om een College van procureurs-generaal onder het voorzitterschap van de toenmalige procureur-generaal van Antwerpen te mogen meemaken. Ik kwam er enkel om de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie toe te lichten. Ik kan u verzekeren dat dit niet als een feest werd aanzien, integendeel.

Ik voelde dat het een heel besloten zitting werd vanaf het moment dat ik met een van de aanbevelingen van de commissie kwam aanzetten. Het was bijna verstikkend. Dat was niet de *cup of tea* van dit College. Laat dat duidelijk zijn. Ik heb moeten doorzetten om de zaken die het Parlement had beslist erdoor te krijgen.

Ik zal niet zeggen dat men het niet wou uitvoeren, zo ver ga ik niet. Het enthousiasme was echter bijzonder gering, bijzonder laag. Men maakte mij

voortdurend opmerkingen waarom iets niet kon, niet waarom iets kon. Waarom iets niet kon, dat was het eerste dat ik op mijn bord kreeg geserveerd. Dus werden al die thema's afgehandeld *au fur et à mesure*. De tijd verliep, het was soms een processie van Echternach, in die zin dat men soms een paar stappen achteruit moest zetten, herbeginnen, er terug mee aankomen, wachten tot er een beter moment kwam om de volgende stap te kunnen zetten.

Ik heb die beleidsperiode even nagekeken. Als ik kijk wat er gerealiseerd is – de juristen onder ons zullen dat wel weten – zijn de circulaires van het College van procureurs-generaal de COL's. Er zijn in die periode heel weinig COL's gerealiseerd. Het moest bijna allemaal bij ministeriële omzendbrief omdat men binnen het College niet akkoord kon raken over de aanpak ervan en ik toch wel vooruitgang wou boeken. Er is bijvoorbeeld een ministeriële richtlijn met betrekking tot het audiovisueel verhoor van de minderjarige die seksueel misbruikt is. Geen collegierichtlijn. Er is een ministeriële richtlijn met betrekking tot de opsporing van vermiste personen. Geen collegierichtlijn. Er is een ministeriële richtlijn inzake het vervolgingsbeleid pedofilie en inbreuken tegen de goede zeden. Geen collegebeslissing. Er is een ministeriële omzendbrief met betrekking tot kinderpornografie. Dan is er een circulaire van het College van procureurs-generaal inzake de informatie die overgebracht moest worden naar slachtoffers op een ogenblik waarop de voorwaardelijke invrijheidstelling van een verdachte die zedenfeiten had gepleegd ter sprake zou komen. Dat is een collegebeslissing. Er is ook een omzendbrief gekomen over de proactieve recherche. Er zijn samenwerkingakkoorden gekomen in die periode – dat was niet zo eenvoudig – tussen de parketten en Child Focus met betrekking tot kinderpornografie en kindermisbruik. Er is ook de oprichting geweest van een werkgroep-Beatrijs Van Oudenhove met betrekking tot misbruikte kinderen.

Dan hebben we heel lang gediscussieerd over een voorstel van richtlijn van het College van procureurs-generaal waarbij men inlichtingen over zedenfeiten kenbaar wilde maken aan overheden of werkgevers van die daders wanneer die daders nog activiteiten uitoefenden waarmee ze nog regelmatig in contact zouden kunnen komen met minderjarigen. Er is een heel moeilijke articulatie geweest met het College van procureurs-generaal omtrent deze materie. Ik geef u een klein voorbeeld. Het is maar een anekdote en het heeft zelfs niet onmiddellijk iets te zien met uw

werkzaamheden.

Men vroeg in Charleroi de invoering van een pilootproject met betrekking tot videoconferentie voor aangehouden misdadigers die in de gevangenis van Jamioulx zaten, een verzoek van de rechterlijke macht zelf. Ik ben daarop ingegaan tot grote tevredenheid van de heer Lacroix, de voorzitter van die rechtbank en ook toenmalig onderzoeksrechter. Dat zinde echter duidelijk een procureur-generaal niet. Die procureur-generaal heeft tegen de beslissingen die de correctionele raadkamer toen heeft geveld hoger beroep aangetekend. De procureur-generaal heeft mij daarvan niet in kennis gesteld. Dat hoger beroep is afgehandeld. Men heeft de procureur-generaal gevolgd en gezegd dat een videoconferentie van een aangehouden verdachte die niet verschijnt voor de kamer van inbeschuldigingstelling en die in een televisiebeeld opgenomen en doorgestraald werd naar de raadkamer niet kon. Men keurde dat niet goed. Dat was een beslissing van de rechterlijke macht. Hij liet de cassatietermijn verstrijken om dan doodgemoedereerd op een van de colleges met een grote glimlach te komen zeggen dat het was afgevoerd.

U kan begrijpen dat dit mij, als toenmalig minister van Justitie, bijzonder gestoord heeft. Mevrouw de voorzitter, het stoort mij tot op heden nog altijd. Ik wil dat niet onthouden aan deze commissie. Het is geen kwestie van natrappen, maar ik blijf erbij: de houding van het college is bij momenten bijzonder moeilijk om te handelen zoals nochtans afgesproken en zoals nochtans beslist door een regering én een Parlement.

Trouwens, als ik het college wou kriebelen, wist ik wel hoe ik het college moest kriebelen. Het was voldoende dat ik rechtstreeks contact opnam – ik heb dat gedaan – met de Raad van de procureurs des Konings. Ik heb ook rechtstreeks contact opgenomen met de Hoge Raad voor de Justitie. Ik heb ook rechtstreeks contact opgenomen met het federaal parket, op het ogenblik dat het gesticht was. Dat kon in de ogen van het College niet want zij aanzagen zich als het tussenschot tussen de minister van Justitie – lees, de regering – aan de ene kant en de rechterlijke macht aan de andere kant.

Krachtens de wet is dit voor bepaalde zaken zo, maar dit is geen algemene regel. Ik wil u maar zeggen dat het voeren van een strafrechtelijk beleid geen sinecure en geen evidentie is. Uw commissie moet dat weten en moet daar misschien toch ook enkele conclusies aan vastknopen.

Ik wil ook iets zeggen over de klachtenbrieven. Als men minister van Justitie is, krijgt men heel veel klachtenbrieven over de werking van Justitie. Tijdens mijn ambtsperiode – ik heb het opgezocht – zijn er meer dan 9 450 klachtenbrieven van individuele burgers verstuurd naar de minister van Justitie. Die hadden heel vaak betrekking op lopende zaken. Dat is een bijzonder delicate aangelegenheid. Men kan daar eigenlijk, als minister van Justitie, niet in tussenkomen. Maar om toch blijk te geven dat het mij ernstig was, heb ik die bezorgd hetzij aan de korpsverste die voor de materie bevoegd was, hetzij aan het federaal parket en soms ook aan de Hoge Raad voor de Justitie van zodra zij haar klachtenafdeling – daar is ook een klachtenafdeling verbonden aan de werking van de Hoge Raad voor de Justitie – had ingericht.

Nu ga ik er wel bijzeggen, mevrouw de voorzitter, dat ik heb nagekeken hoeveel van die klachten betrekking hadden op seksueel misbruik. Op die 9 450 brieven zijn er 143 die betrekking hebben op “abus d’enfants” – kindermisbruik – in het Waalse en Brusselse gedeelte van het land en 56 in Vlaanderen. In materie van “viol” – verkrachting – 15 in Wallonië en 31 in Vlaanderen op die vier jaar tijd. Zedendelicten – “outrage aux bonnes moeurs” – 4 in Wallonië en Brussel, en 14 in Vlaanderen.

Zoals ik u al heb gezegd, is het uiterst delicaat voor een minister van Justitie om daarin tussen te komen, maar ik probeerde daar toch enig gevolg aan te geven in de zin dat ik ook niet wilde dat mensen die het slachtoffer geworden waren van feiten, in de kou zouden zijn blijven staan.

Mevrouw de voorzitter, ik sluit af met enkele bedenkingen – het zijn zelfs geen suggesties – omdat ik uw werkzaamheden ben blijven opvolgen. Daarbij heb ik vastgesteld dat er grote parallellen bestaan tussen het werk van de parlementaire onderzoekscommissie die ik heb kunnen voorzitten en de bijzondere commissie die u nu voorzit. Ik geef die bedenkingen enkel uit interesse. Ik ben een gewezen minister van Justitie, ik ben ook lid geweest van de commissie voor de Justitie en ik ben nog altijd advocaat. Ik ben dus wel door die materies beroerd.

Ik stel vast dat klachten aangaande misdrijven die u specifiek bezighouden, spijtig genoeg niet altijd – dit is echter geen algemene regel – ernstig worden genomen, ook vandaag nog niet.

Mijn tweede vaststelling – en dat was in mijn tijd idem dito – wie bij *the right man on the right place*

valt, zowel bij het parket als bij de politiediensten, is een *lucky guy*, en zal opvolging krijgen van zijn klacht. Maar o wee wie terecht komt bij iemand die daarin niet geïnteresseerd is. Dan mag hij nog honderd keer gelijk hebben, maar hij zal geen gelijk krijgen. Ik vind dat dit niet kan in deze aangelegenheid.

Ik denk trouwens ook dat men absoluut moet komen tot een protocol van samenwerking. De heer Maes heeft daaraan gewerkt onder het beleid van een van mijn opvolgers. Er is een protocol tot stand gekomen tussen de welzijnssector en de justitiële sector. Nu zou er een protocol tot stand moeten komen tussen de welzijnssector, de justitiële sector en de politiesector. De politiesector kan daarin niet uitgesloten worden; die heeft men ook nodig. Die drie samen zullen gezamenlijk beslissen, in een afsprakennota die zij maken, hoe zij dit soort van zaken zullen aanpakken. Anders heeft dat geen zin. Zo werkt men.

Wij kunnen nog honderd keer een strafrechtelijk beleid uitdenken, maar als het vervolgingsbeleid, het werk van het parket, het opsporingsbeleid en het werk van de politiediensten daar niet op afgestemd is, dan lukt dat dus niet. Dat moeten wij wel goed onthouden.

Over de rol van het College van procureurs-generaal, denk ik het volgende, en ik hoop dat alle ministers van Justitie dezelfde teneur zullen aanhouden. Het zou op zich niet slecht zijn, mochten de werkzaamheden die daar ter sprake komen, ook aan een parlementaire controle onderworpen zijn. Dat is bijzonder delicaat, want de onderwerpen die daar worden besproken – nog vele andere onderwerpen dan degene die u hier behandelt –, kunnen soms heel verstrekkend zijn. Die onderwerpen moeten een bepaalde confidentialiteit en in sommige gevallen zelfs een zekere geheimhouding met zich meedragen. Ik ben er echter van overtuigd, als u een constructie zou opzetten – als u, zoals met het Comité I voor de inlichtingendiensten en het Comité P voor de politiediensten en een Comité R voor de justitiediensten tot stand zou brengen –, dan zouden daar ten minste een aantal zaken meegedeeld kunnen worden. Dan zou er een zekere transparantie zijn.

De controle van het Parlement zou volgens mij verhoogd worden, en de opvolging is uiterst belangrijk. Vergeet immers niet dat al de ministers van Justitie tijdelijk zijn. Daar kan ik van meespreken. Sommigen hebben het geluk gehad wat langer aan de slag te kunnen blijven. Maar als

dat niet wordt opgevolgd, dan wordt er later ook geen progressie meer in gemaakt. Ik denk dus dat parlementaire controle goed zou zijn.

Ik heb nog een laatste bedenking.

U moet zich altijd goed inbeelden – dat is tenminste mijn opvatting geweest – dat eender welk slachtoffer van seksueel misbruik, ongeacht of het een minderjarige of een meerderjarige betreft – bij een meerderjarige gaat het vaak om iemand die in een verzwakte positie staat, zoals bijvoorbeeld iemand die invalide of gehandicapt is of zich geestelijk niet goed kan uitdrukken –, trauma's oploopt die hij of zij voor de rest van zijn of haar leven meedraagt. Daarover is iedereen het eens.

Andere slachtoffers van misdaden zijn er meestal niet meer. Zij zullen dus ook niet veel meer kunnen zeggen. De familie blijft nog wel over. Dat is iets anders. Hier is er echter een slachtoffer, dat zijn leed moet meedragen.

Mevrouw de voorzitter, het is een oproep van Lausanne geweest om aan te geven dat slachtoffers van dergelijke misdrijven eigenlijk het slachtoffer van een misdaad tegen de menselijkheid zijn. In sommige landen rondom ons zijn op dat ogenblik hetzij heel lange verjaringstermijnen, hetzij zelfs de onverjaarbaarheid van dergelijke feiten weerhouden.

Uw commissie moet zich misschien ook over dat punt eens proberen te buigen. Zij is, mijns inziens, wijs genoeg om een aanbeveling ter zake te doen. Het Parlement zal dan wel beslissen wat moet worden beslist.

Mevrouw de voorzitter, dat was in vogelvlucht de vier jaar die ik op Justitie heb doorgebracht. Ik herhaal dat het voor mij een heel leerzame periode is geweest. Wat ik heb uiteengezet, heb ik voornamelijk naar voren gebracht, omdat een en ander een bekommernis is waarvoor ik nu een uitlaatklep krijg die ik zou moeten mededelen. Welnu, ik deel het u mee, zoals de zaken zijn. Of een en ander nu goedschiks of kwaadschiks wordt opgenomen, ik heb niet de gewoonte om op bedoeld vlak een blad voor de mond te nemen. Ik heb dat dus ook vandaag niet gedaan.

La présidente: Je vous remercie pour cet exposé et pour vos réflexions sur notre sujet. J'ai fait mes premiers pas au parlement en commission de la Justice, quand vous étiez ministre, monsieur Verwiltghen. Je connais donc aussi les débats que

nous avons eus en commission sur différents sujets.

Je pense qu'on a entendu la réalité d'un ministre face au Collège des procureurs généraux. C'est une réalité qu'on n'avait encore jamais entendue. Apparemment, il n'est pas simple d'élaborer une politique criminelle. Et ce sont des questions que nous pourrions sans doute poser à vos successeurs, puisque deux autres ministres de la Justice vont venir devant nous.

Chers collègues, je vous cède immédiatement la parole pour une série de questions. Monsieur Verwilghen, je vous explique les travaux: chaque député peut poser au maximum deux questions, et puis vous y répondez.

Marc Verwilghen: Mevrouw de voorzitter, ik wil hiervan geen gebruik maken, maar in mijn tijd was er een heel handige commissaris. Hij stelde slechts twee vragen. Hij had echter wel zeven of acht "sous-questions". Ik wil evenwel niemand inspireren.

Le président: Cela risque de se passer de cette manière et vous connaissez très bien le Parlement! Je donne la parole à M. Van Hecke.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mevrouw de voorzitter, ik zal het zonder subvragen doen.

Mijnheer Verwilghen, ik dank u voor uw uiteenzetting. Ik heb met heel veel aandacht geluisterd. Het was immers een stukje van de geschiedenis die ik als jonge advocaat heb meegemaakt. Ik ken de actualiteit, maar niet het toenmalige beleid. De verhalen die u vertelt over het College van procureurs-generaal, zijn treffend. Ik hoop dat dat vandaag niet meer het geval is.

Ik heb twee heel concrete vragen. Ten eerste, zoals de voorzitter in de inleiding zei, hebt u contacten gehad met vertegenwoordigers van Mensenrechten in de Kerk. De heer Devillé heeft ons verteld dat hij u op een bepaald ogenblik heeft bezocht en heeft gesproken over de problemen van seksueel misbruik.

Kunt u zich nog herinneren wat hij u precies heeft gevraagd of wat met hem werd besproken? Hij zei ons dat het net was voordat de nieuwe bisschop van Gent zou worden benoemd en dat u blijkbaar contact had met die nieuwe bisschop over die problematiek. Het was onduidelijk waarover dat precies was gegaan en welk gevolg daaraan werd gegeven. Wij zouden u dankbaar zijn, mocht u ons daarover wat meer uitleg kunnen geven.

Ten tweede, ik wil ingaan op het concrete idee dat u lanceerde om in navolging van een comité I en P na te denken over de oprichting van een comité J. Wij moeten dat onderzoeken. Het lijkt mij heel aantrekkelijk.

Zou het echter niet in strijd zijn met de grondwettelijke beginselen van de scheiding der machten dat het Parlement op die manier controle zou uitoefenen op de werking van Justitie? Werd dat ooit onderzocht? Hebt u daarover nagedacht? Lijkt u dat haalbaar of denkt u dat dat mogelijk is een grondwettelijk probleem zou doen rijzen?

Valérie Déom (PS): Je remercie également M. Verwilghen pour l'information qu'il nous a donnée sur les relations entre le ministre de la Justice et le Collège des procureurs généraux qui est éclairante et qui constitue un élément nouveau pour nous. J'ai une question sur la commission Halsberghe. En 2000, lors de la mise en place de cette première commission pour le traitement des plaintes d'abus sexuels au sein de l'Église, mon collègue Thierry Giet vous avait déjà interpellé à ce sujet, mettant en exergue une série de questions que nous nous posons encore aujourd'hui sur cette commission ou sur la commission Adriaenssens, notamment sur le transfert des dossiers vers la justice, soit par les victimes soit par la hiérarchie de l'Église qui était manifestement au courant de ce qui s'y passait.

Dans votre réponse, vous avez promis au Parlement d'éclaircir ces points et vous avez dit que vous alliez interroger les autorités ecclésiastiques. Comme je n'étais pas là à l'époque, je voudrais savoir si vous étiez revenu devant le Parlement ou si vous aviez transmis des précisions à ce sujet à la commission de la Justice. Aviez-vous été rassuré quant à la mise en place de cette commission Halsberghe? Le nom même de cette commission ne laissait-il pas présager que le travail mené dépasserait la simple remise d'un avis sur le traitement disciplinaire à appliquer aux prêtres abuseurs? Je voudrais connaître votre avis sur cette commission suite aux interrogations des parlementaires à l'époque.

La présidente: Monsieur le ministre, je continue à vous appeler de la sorte: j'en ai pris l'habitude, je vous ai appelé comme cela pendant plus de quatre ans. Les secrétaires de commission prennent également note des questions pour éviter l'un ou l'autre oubli.

Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik had twee vragen, waarvan een vraag gelijklopend

is met de vraag van de heer Van Hecke. Het betreft een vraag over de contacten met de werkgroep Mensenrechten in de Kerk. Ik zal die vraag dus niet herhalen.

Mijnheer Verwilghen, ik had van u ook graag gehoord wat het verloop en het gevolg van voornoemde contacten waren.

Mijn andere vraag betreft het POKO-project, dat u misschien niet onbekend zal zijn. Het is een project dat een koninklijk besluit van 1999 betreft. Het dateert dus van net vóór uw aantreden en is onder uw voorganger goedgekeurd. Het betreft de behandeling en diagnose van gedetineerden met het oog op een betere klassering van de gedetineerden. Het is belangrijk voor recidivisten en voor seksueel delinquenten. In feite past het project geheel in het beleid waarmee u bezig bent geweest.

Voornoemd koninklijk besluit dateert van 1999. In praktijk is er nadien en tot op vandaag nooit iets mee gebeurd, wat bijzonder jammer en misschien wel een gemiste kans is.

Ik had graag van u vernomen of u enig licht kan werpen op de vraag waarom er tijdens uw beleidsperiode niet aan het project werd doorgewerkt.

Sonja Becq (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer Verwilghen, ik heb ook een paar vragen. Een eerste vraag is dezelfde vraag als de vraag die de heer van Hecke over het onderhoud met de heer Devillé heeft gesteld. Ik zal het vraag nul noemen.

Mijn eerste vraag luidt als volgt. Monseigneur Luysterman heeft hier over de oprichting van de commissie toentertijd, in 1999, verteld. Hij vertelde dat hij toen ook met u een onderhoud over de oprichting van de commissie heeft gehad, vooral om te willen vermijden dat er een parallelle justitie zou ontstaan, indien de thematiek om verschillende redenen binnen de Kerk zou worden opgenomen. Hij heeft daaraan toegevoegd dat hij juristen had geraadpleegd, teneinde een soort van statuten op te stellen. Hij zou de statuten ook aan u hebben bezorgd. Hij zou echter nooit een antwoord hebben gekregen.

Waarom hebt u niet op de zaak gereageerd? Was er daarentegen wel een reactie, waarvan wij geen weet hebben? Kan u ter zake enige verduidelijking geven?

Ten tweede, u sprak ook even over de

9 450 brieven die u hebt ontvangen, waaronder ook 143 brieven of dossiers die met kindermisbruik te maken hadden. U verklaarde dat u het heel delicaat acht om in dergelijke dossiers op te treden of iets te doen. U verklaarde dat u niettemin ter zake iets had gedaan.

Wat hebt u ter zake ondernomen?

Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur Verwilghen, par rapport à votre expérience – chacun y a fait référence – il est intéressant d'entendre que vos relations avec le Collège des procureurs généraux ont été à ce point difficiles; je suis loin de m'en réjouir mais je trouve cela tout à fait particulier. En effet, selon nos informations aujourd'hui, les relations du ministre actuel avec ledit Collège sont de loin meilleures. En effet, au moment où le ministre De Clerck leur demande d'établir un document qui va, en quelque sorte, formater le transfert des plaintes entre la commission Adriaenssens et la Justice, cela se fait rapidement et sans aucun encombre.

Dès lors, comment réagissez-vous par rapport à la façon de faire actuelle et ce, à deux points de vue? Envisagez-vous à l'époque, pour avoir été contacté dans le contexte de l'Église au niveau de la commission Halsberghe ainsi que cela a été dit tant par mes collègues lors de nos auditions, de réagir de cette manière? Avez-vous hésité à le faire en raison de contacts déplaisants avec les procureurs généraux? Au contraire, estimez-vous que cette façon de faire est improbable et incorrecte vis-à-vis des procureurs généraux et de la séparation des pouvoirs en règle générale?

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, ik ga verder op wat collega Marghem zegt en op wat u ons hebt toegelicht. Wanneer u initiatieven wilde nemen met betrekking tot de bestrijding van pedofilie en kinderpornografie moest u telkenmale uw nek uitsteken en kwam u tot het schrijven van ministeriële omzendbrieven. Blijkbaar was het zeer moeilijk om het college te bewegen tot het uitvaardigen van richtlijnen. Als wij de situatie van toen vergelijken met de situatie zoals wij die vandaag hebben leren kennen dan stellen wij vast dat op eenvoudig verzoek, een brief van de minister van Justitie, een document van maar liefst acht bladzijden lang tot stand is gekomen, namelijk "Regulering van de informatiedoorstroming tussen de katholieke Kerk van België en de opgerichte commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie enerzijds en het openbaar ministerie anderzijds."

Over de kwalificatie van dit document is heel wat te doen geweest. Professor Adriaenssens beschouwt het als een contract en schrijft dat ook letterlijk. In deze commissie zijn de verschillende procureurs-generaal gehoord. Volgens de ene is het een circulaire, volgens de andere is het een non-paper. Men geeft er allerlei benamingen aan. Wat vaststaat is dat, wanneer men naar de inhoud van het document kijkt, daar geschreven staat dat het de verantwoordelijkheid is van de commissie Adriaenssens om de feiten die een misdrijf zouden kunnen uitmaken en waarvan zij in het raam van haar opdracht kennis kreeg, al dan niet over te maken aan Justitie. Verder zegt men dat het de verantwoordelijkheid is van de commissie om te beslissen een dossier al dan niet aan het openbaar ministerie te bezorgen, enzovoort.

Het komt met andere woorden toe aan de commissie om uit te maken of een feit strafbaar is. Ik hoorde u zeggen dat opsporing voor de politie is en dat het aan de commissie Adriaenssens is om te beslissen of de strafvervolgning op een bepaald ogenblik kan worden opgestart door het dossier over te maken.

Denkt u dat zo een document over de regulering van de informatiedoorstroming in strijd is met het Wetboek van strafvordering die aan de procureur des Konings de opdracht geeft om de strafvervolgning in te stellen en uit te voeren? Zou u met een niet-autoriteit tot een dergelijke afspraak zijn gekomen?

U hebt ons uitgelegd dat er destijds een spreekrecht werd gegeven aan degenen die aan het beroepsrecht zijn gehouden. Er is een spreekrecht geweest. Daar was heel wat om te doen, zei u. Waarom is het geen spreekplicht of meldingsplicht geworden, zeker wanneer het gaat om minderjarigen wiens fysieke integriteit wordt aangetast?

Laurent Louis (indép.): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre exposé car cela fait vraiment du bien d'entendre un discours sans langue de bois. Cela nous change un peu.

Monsieur le ministre, au vu de votre expérience à la tête du ministère de la Justice, pourriez-vous me dire quel regard vous portez sur le protocole qui a été conclu entre le ministre De Clerck et l'Église catholique belge. Partagez-vous mon impression qu'il s'agit là d'une forme de privatisation de la justice?

Enfin, vous avez été en première ligne et vous

avez pu, en ces mêmes lieux, constater combien il y avait eu d'intimidations, de mensonges et de manipulations lors de l'affaire Dutroux mais aussi durant la commission que vous présidiez. Ainsi, dernièrement dans la presse, vous avez déclaré qu'il y avait eu des sabotages en interne et même des pressions sur des commissaires.

J'avais déjà établi un parallèle au cours des travaux de cette commission avec l'affaire Dutroux en démontrant en fait qu'il existait des liens entre les deux affaires dramatiques. Mais ce qui ressort indéniablement, et vous l'avez vous-même évoqué dans votre exposé, c'est que tant dans l'affaire Dutroux que dans le drame de pédophilie au sein de l'Église, il y a une véritable volonté de contrôle et d'étouffement de l'enquête. Ainsi, je voudrais avoir votre avis sur la question importante suivante. Ne trouvez-vous pas stupéfiant de voir à quel point le parquet général fut prompt à réagir à la suite des perquisitions menées par le juge De Troy alors même que nous étions en pleine période de vacances et surtout, alors même que la justice ne nous a pas habitués à avoir une telle réactivité? Avec le recul, ne trouvez-vous pas qu'il s'agit là en fait de méthodes d'intimidation comparables à celles qui auraient pu être exercées à l'égard du juge Connerotte ou de la justice de Neufchâteau et utilisées dans le but de déstabiliser le juge d'instruction et l'empêcher en quelque sorte ou le raisonner du moins de ne pas investiguer dans une direction qui pourrait nuire à certaines personnes ou institutions?

Ainsi, et j'en terminerai par là, quel regard portez-vous sur ce scandale de pédophilie au sein de l'Église et voyez-vous des liens concrets avec l'affaire Dutroux?

Avez-vous vu resurgir ces derniers mois, lors de l'éclatement de ce scandale, les mêmes réflexes de protection que dans l'affaire Dutroux ou pensez-vous, comme d'autres, que tout ceci ne sont que purs fantasmes inhérents à la fameuse théorie du grand complot?

Siegfried Bracke (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer Verwilghen, ik dank u voor uw openhartige toelichting. Ik heb eigenlijk maar twee vragen. Het zijn vragen om verduidelijking bij wat u hebt gezegd. U hebt gesproken over in totaal 9 000 klachtenbrieven die u in de loop van die vier jaar hebt gekregen. U hebt die opgesplitst in kindermisbruik, verkrachting en zedenfeiten. Dat zijn cijfers die niemand ongevoelig laten. Men kan niet zeggen dat het niets is. U hebt gezegd dat u ook wel probeerde om daaraan iets te doen, hoe delicaat dat ook was, want het betrof lopende

zaken.

Ik begrijp natuurlijk heel goed dat de minister van Justitie niet kan tussenbeide komen in de rechtsgang, maar toch deed u iets. U hebt echter niet gezegd wat. Ik zou willen weten, al was het maar bij wijze van voorbeeld, wat men kan doen, omdat het ons ook kan leren wat, zelfs binnen de loop van een rechtsgang, anderen, zij het de minister van Justitie, in dat verband kunnen doen.

Mijn tweede vraag is een zeer algemene, maar, voor zover ik dat zelf mag zeggen, mijns inziens ook een zeer essentiële vraag. U hebt een verhaal verteld over hoe moeizaam het allemaal gaat, terwijl aan de andere kant de constatering is dat het gaat over slachtoffers, met name in het geval dat ons bezighoudt kinderen, waarbij men zich in zeer algemene, menselijke termen de vraag kan stellen hoe het kan dat men onberoerd blijft ten opzichte van dit soort leed.

Toch vertelt u dat ook op dat terrein het voeren van een strafrechtelijk beleid niet evident is en dat men met allerlei tegenwerking te maken krijgt. Ik zou het kunnen uitbreiden tot de hervorming van Justitie tout court. Toen u net van het ministerie verwijderd was, zei men nogal gemakkelijk dat Verwilghen er niet zoveel van gebakken had. U hebt de tijd mee, want degenen die na u gekomen zijn, hebben er in mijn ogen eigenlijk ook niet zoveel van gebakken.

Zij hebben waarschijnlijk allemaal te maken gehad met dit soort verdragingsmanoeuvres en tegenwerking. Hoe verklaart u dat? Wat is er precies aan de hand dat dit niet kan. Kunt u zich met de afstand die op dit moment de uwe is, inbeelden dat er daar toch iets aan te doen is? Hoe kan men de vicieuze cirkel doorbreken van tegenwerking en een klein beetje hervorming, waarbij men geen beroep kan doen op het College van procureurs-generaal, maar zelf een en ander moet omzeilen via ministeriële richtlijnen? Hoe doorbreekt men dat systeem?

Bert Schoofs (VB): Mevrouw de voorzitter, ik heb nog een vraag die voor de duidelijkheid een antwoord vereist.

Mijnheer Verwilghen, hebt u in de periode dat u minister was, op een bepaald moment de afweging moeten maken om in een bepaald dossier uw positief injunctierecht aan te wenden, en dan meer bepaald in zaken waarover onze commissie handelt, het seksueel misbruik van minderjarigen? Kunt u uw visie geven over het positief injunctierecht? Hoe beschouwde u dat en

wanneer meende u dat te kunnen en moeten gebruiken?

La présidente: Je voudrais vous poser une dernière question. J'ai relu – cela a été évoqué par Mme Déom – les questions d'actualité posées par M. Giet et Mme Herzet en séance plénière du 14 mars 2000 – il y a donc plus de dix ans – au sujet de la mise en place de la commission Halsberghe. À l'époque, vous aviez répondu que les faits avaient déjà atteint une proportion inquiétante et qu'ils étaient beaucoup plus graves que prévu. Des associations sont également venues vous voir.

En tant que ministre de la Justice, vous êtes-vous posé la question de savoir si des mesures ne devaient pas être prises pour des faits qui se sont sans doute passés il y a longtemps au sein de l'Église comme, par exemple, une mesure tendant à mettre en place une commission externe à l'Église?

Marc Verwilghen: Mevrouw de voorzitter, dames en heren volksvertegenwoordigers – ik wilde bijna zeggen collega's van het Parlement – ik kan de vragen van sommige onder u samennemen en samenballen, omdat sommige van die vragen compleet gelijklopend zijn.

Ten eerste, er wordt mij gevraagd om toch enige duidelijkheid te scheppen over het contact dat ik heb gehad met de heer Devillé. Ik kende de werkzaamheden van de heer Devillé, zoals waarschijnlijk iedereen die met Justitie bezig was in de periode 1998-1999. Ik kende hem als iemand die erin geslaagd was om van slachtoffers die anders nooit aan de bak gekomen zouden zijn de zegsman te zijn. Hij vertolkte dus een bijzondere positie, hij was namelijk iemand die slachtoffers toch ertoe kon brengen om hun verhaal te brengen, misschien klacht neer te leggen en daaraan toch enig nuttig gevolg vast te knopen. Wij hadden gezien tijdens de werkzaamheden van onze parlementaire onderzoekscommissie hoe moeilijk dat lag.

Op een bepaald ogenblik is er een verzoek gekomen, een verzoek dat uitging van de heer Devillé. Dat gebeurde via een tussenpersoon, zijn advocaat, maar ik herinner het mij niet exact, ik moet mij verontschuldigen ten aanzien van mijn confrater Van Steenbrugge, niettegenstaande ik hem ken, ik associeerde hem niet meer met de heer Devillé.

Ik herinner mij goed het gesprek met de heer Devillé. Dat was een gesprek bij het begin van het

kabinet, de opstart van het kabinet. Het kabinet was zelfs nog niet volledig. Ik heb proberen na te gaan in de documenten die ik had op welk moment het exact was, ik situeer het ergens in augustus of september 1999. Het kabinet was dus verre van volledig.

Het was ook een informeel gesprek. Ik herinner mij nog zeer goed dat de Devillé van wal is gestoken met enkele lopende dossiers. Ik heb hem daar onmiddellijk moeten onderbreken en moeten zeggen dat ik zetelend minister van Justitie was, dat die zaken onder gerechtelijk onderzoek waren, in handen van het parket waren of zelfs in handen van een onderzoeksrechter en dat ik daarin niet kon tussenbeide komen, dat hij dat moest begrijpen, dat dit onmogelijk was. Hij begreep dat ook.

Hij drong echter wel aan opdat aan slachtoffers mogelijkheden zouden geboden worden om zich te uiten op een convenabele manier. Dat was dus blijkbaar voor de mensen van dit type misdrijf niet mogelijk. Ik heb toen met hem en met zijn raadsman, die hem toen vergezelde, de in opgang zijnde werken, die zouden worden uitgevoerd, die voornamelijk wetgevend werk waren, even overlopen. Ik herinner mij nog dat hij mij toen heeft gezegd dat indien dat wettelijk kader er ging komen, dat misschien soelaas ging brengen. Een wet maken is immers één, die wet doen toepassen in de praktijk zodanig dat gevolgen die wij daaraan vastknopen, als hetzij wetgevende macht, hetzij uitvoerende macht, ook in de realiteit worden omgezet, is niet altijd evident.

Dat is het gesprek met de heer Devillé geweest.

Het gesprek met de heer Luysterman was van een ander type en van een andere natuur. De heer Luysterman is bij mij gekomen op het ogenblik dat hij benoemd werd tot bisschop van de provincie Oost-Vlaanderen, in Gent. Ik zou toch willen onderstrepen dat de minister van Justitie ook de minister van de erediensten is. Daarmee trap ik eigenlijk een open deur in. Het is dus normaal dat, voor bepaalde erediensten, met kardinalen, met de aartsbisschop of met bisschoppen, wordt gesproken, net als met mensen van het Executief van de Moslims of met rabbijnen of opperrabbijnen. In die context heeft dat gesprek plaatsgegrepen.

Op een bepaald ogenblik is er toen ook over de problematiek in de Kerk gesproken. Dat was een van de onderdelen. Toen heeft hij mij meegedeeld dat zij zinnens waren om een initiatief te nemen. Op dat informeel gesprek kan ik de exacte datum niet meer kleven, maar het moet zowat november

1999 geweest zijn, dus in het begin van de werkzaamheden. Ik herinner mij nog dat hij toen heeft gezegd dat zij zouden proberen om een contactpunt tot stand te brengen, waardoor slachtoffers van seksueel misbruik in de kerkelijke relatie toch een zekere drempel kunnen overschrijden die zij de dag van vandaag ogenschijnlijk nog niet kunnen overschrijden.

Ik weet dat ik daarop heb gezegd dat ik dat een goed initiatief vond. Daarbij vertrok ik van het uitgangspunt waarvan ik al lang doordrongen was, namelijk dat het slachtoffer een sleutelrol heeft en dus niet als het vijfde wiel aan de wagen behandeld moet worden in een proces, maar effectief deel uitmaakt van het proces. Hij is er het slachtoffer van en ook het voorwerp ervan.

Er is toen ook gesproken geweest over het feit dat binnen de Kerk een soort van commissie tot stand gebracht zou worden. Maar ik heb begrepen dat de commissie die zij tot stand wensten te brengen, er een was die zich zou bezighouden met het verschaffen van een advies aan de kerkelijke autoriteiten. Dat advies zou de kerkelijke autoriteiten – in mijn overtuiging van toen – toelaten om, hetzij tuchtrechtelijk, hetzij deontologisch als dat noodzakelijk zou zijn, te kunnen interveniëren ten aanzien van de uitoefenaar van de eredienst die op een bepaald ogenblik zijn boekje te buiten is gegaan.

Wat ik hem toen heb gezegd is altijd mijn stelling geweest. U zult dat ook gemerkt hebben in de antwoorden die ik zowel aan de heer Giet als aan mevrouw Herzet heb gegeven. Ik heb toen altijd gezegd dat er geen sprake van kon zijn om een alternatief circuit, een tweede circuit, te organiseren, waarbij er buiten de Justitie nog een tweede, kerkelijke afhandeling van een klacht mogelijk gemaakt zou worden. Dat die twee mekaar zouden interfereren, is voor mij altijd uit den boze geweest.

Enkele maanden na dat gesprek, op 4 februari 2002, stuurde de heer Luysterman mij een brief, waarin hij mij mededeelde dat zij ondertussen een persconferentie hadden gehouden, dat zij dat meldpunt tot stand hadden gebracht en dat hij mij daarbij de statuten overmaakte. Ik ben daarop niet ingegaan, omwille van het feit dat ik dat los van Justitie zag. Dat was voor het intern gebruik van de Kerk, voor degenen die het meenden binnen de Kerk om een halt toe te roepen aan de misbruiken. De Kerk kon op die manier de mogelijkheid geven aan slachtoffers om zich te uiten. Zo kon ook nagegaan worden welke maatregelen de Kerk daaraan intern zou moeten

vastknopen. Het staat echter buiten kijf dat iedereen die het slachtoffer wordt van een misdrijf, en die in bepaalde omstandigheden vindt dat hij verder moet gaan, het recht moet hebben om verder te kunnen gaan. Ik heb dat altijd binnen die context gezien.

Volksvertegenwoordiger Van Hecke had ook een vraag gesteld met betrekking tot dat Comité R, dat Comité Recht als ik het zo mag zeggen. Ik heb daarover nagedacht, ja, indertijd. Volgens mij is er niet onmiddellijk het probleem van de scheiding van de machten. U mag niet vergeten dat de eerste macht in een land – het is de Grondwet die het ons leert – de wetgevende macht is en niet de uitvoerende macht of de rechterlijke macht. De wetgevende macht heeft het recht om de controle op de andere machten uit te oefenen. Het bewijs trouwens: over de begrotingen Justitie wordt hier in de Kamer gestemd. U hebt daar eigenlijk een toezicht op en ik denk dat ook werkzaamheden van een minister van Justitie en de articulatie die hij heeft met het College van procureurs-generaal eigenlijk ook het onderwerp moeten kunnen vormen van een controle en opvolging door het Parlement. Hoe wilt u anders dat een Parlement kan opvolgen wanneer ze aanbevelingen geeft aan een regering en ziet dat die regering daarop ingaat, of die ook op het terrein worden vertaald? Wetgeving is een, maar de uitvoering van die wet in de praktijk is niet de macht van de regering, maar in essentie de macht van de politiediensten die optreden onder controle en opdracht van de rechterlijke macht, meestal de parketten.

In die omstandigheden denk ik dat er niet een echte scheiding van de machten ter sprake komt, maar ik geef mij er perfect rekenschap van dat, op het ogenblik dat men daarover zal moeten discussiëren, die vraag aan bod zal komen. Het is maar goed dat die vraag aan bod komt. Maar jullie hebben een aantal voorbeelden. Het is niet in het wilde weg dat men daarin moet optreden. In het Comité I en het Comité P hebt u gelijkaardige werkzaamheden. Ik denk dat dit enigszins daarop moet kunnen worden geënt.

Ik kom ook op de vraag van mevrouw Déom die het had over de commissie-Halsberghe. U moet wel opletten. Op het ogenblik dat ik met de heer Luysterman heb gesproken, was er geen sprake van een commissie-Halsberghe. Er was sprake van dat men een commissie zou oprichten en er was ook sprake van dat men daarvoor een beroep zou doen op een aantal juridische consultants. Ik heb dan achteraf gezien dat men die commissie – maar ik zeg nog eens: voor intern gebruik in de Kerk – heeft tot stand gebracht met mevrouw

Halsberghe die ik kende. Zij was een gewezen korpsoverste. Zij was voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel. Zij was op dat ogenblik op emeritaat, met pensioen, of hoe men het ook moet noemen. Het was iemand die haar tijd daarvoor wilde vrijmaken. In het interne advies dat moest worden verleend, was dit niet onbelangrijk.

Ik kan mij toch moeilijk indenken dat iemand zoals zij op een bepaald ogenblik, wanneer er echt zware misdrijven zouden hebben plaatsgegrepen, niet zou hebben gezegd: “Enfin, hier moet verder mee worden gegaan. Dat is geen werk voor onze commissie.” Ik denk trouwens, zonder dat ik exact de volledige statuten van naaldje tot draadje ken van de commissie-Adriaenssens ten aanzien van die commissie-Halsberghe, dat er vrij merkwaardige verschillen zijn. Dat had niet hetzelfde elan, noch dezelfde envergure.

Mevrouw De Wit heeft mij de vraag gesteld over het koninklijk besluit van 1999 en het project over de behandeling en de diagnose voor seksuele delinquenten. Dat is een interessante vraag, want ik moet u eerlijkheidshalve zeggen dat een van de zaken die wij hebben moeten ervaren toen we het veiligheidsplan hebben uitgeschreven was dat het wetenschappelijk onderzoek op dit punt eigenlijk niet bijzonder ver gevorderd was. Men heeft dan opdrachten gegeven via de geëigende kanalen, onder meer via wetenschapsbeleid, om toch meer over die fenomenen te weten te komen. Dat is een beetje verstrikt geraakt op een bepaald ogenblik. Uit het oog is dan niet uit het hart maar men is daar niet onmiddellijk mee bezig. Ik zat met een arsenaal aan wetgevend materiaal dat eerst moest worden afgewerkt en men had daar ondertussen opdrachten gegeven, die met mondjesmaat zijn ingevuld. Men heeft daar ondertussen onderzoeken over kunnen doen en men heeft daar meer inzicht in verworven maar het project an sich van het koninklijk besluit van 1999 is ogenschijnlijk niet verder geactiveerd.

Mevrouw Becq heb ik geantwoord voor de aangelegenheid van monseigneur Luysterman. Mevrouw Becq, ik heb niet geantwoord – ik heb ook gezegd waarom ik niet heb geantwoord – omdat ik het zag als iets dat intern kerkelijk was. Het was mij ook zo voorgesteld door monseigneur Luysterman. Vandaar dat ik hem ook niet meer specifiek heb geantwoord.

Sonja Becq (CD&V): Mag ik daar onmiddellijk op inpikken? Hebt u hem dan expliciet – ik trek het dan onmiddellijk ook open naar de heer Devillé – gezegd dat hij naar het gerecht moest gaan? Ik

begrijp dat zij toch wel kennis hadden van een aantal dossiers. U verwijst naar hangende procedures; daar kom ik niet in tussen.

Marc Verwilghen: Voor de heer Devillé ben ik formeel: die zaak was lopende voor de rechterlijke macht.

Sonja Becq (CD&V): Ik had begrepen dat hij kennis had van zo'n 87 feiten.

Marc Verwilghen: Er is mij toen gesproken over een tweetal dossiers. Hij heeft mij wel gezegd dat er een massa andere klachten bestonden, maar die zijn niet aan de orde gekomen. Voor de heer Luysterman is het ook niet ter sprake gekomen hoeveel klachten er waren. Hij heeft alleen geantwoord toen ik hem zei dat er toch ook iets zou moeten gebeuren binnen de Kerk, de misbruiken die daar bestaan. Hij heeft mij gezegd dat ze een initiatief zouden nemen. Hij heeft mij dat initiatief in korte bewoordingen toegelicht.

Sonja Becq (CD&V): Maar u hebt ook niet expliciet gezegd dat hij daarmee naar de Justitie moest gaan?

Marc Verwilghen: Voor mij is het duidelijk, mevrouw. Als daar misdrijven zijn van die aard, dan zijn die voldoende ernstig om in elk geval altijd naar de justitie te gaan. Maar ik wil nog eens onderstrepen wat ik in mijn inleiding heb gezegd: als men het ongeluk heeft niet op de right man in the right place te vallen, dan komt men in een zeer, zeer vernielende situatie.

Mevrouw Marghem had mij gevraagd om het werk van de commissie Adriaenssens en van de commissie Halsberghe te vergelijken. Er zijn trouwens ook vragen geweest van andere volksvertegenwoordigers, waarbij men mij vroeg of ik dat gedaan zou hebben.

Het enige dat ik moet zeggen is het volgende. Als dat punt ter sprake zou gekomen zijn, en ik zou bijvoorbeeld een gesprek hebben gehad met de heer Adriaenssens of met de kerkelijke autoriteiten, waarbij die aangaven dat ze enkel in bepaalde omstandigheden verder zouden willen werken, dan is het nogal evident dat de eerste afweging die gemaakt wordt, de vraag behelst of je de materie aan het College van de procureurs-generaal voorlegt. Ik ben met name niet zeker of ik dat aan het College van de procureurs-generaal zou hebben voorgelegd. Indien er immers zeer ernstige feiten zijn, dan zou men naar mijn mening, zelfs op basis van de wet op de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen,

voor zover het minderjarigen aangaat – voor meerderjarigen zou eigenlijk hetzelfde moeten gelden in de omstandigheden dat ze zich in een kwetsbare situatie bevinden – op een bepaald ogenblik uit de tent moeten komen. Dat geldt zeker en vast voor dienstverleners. In die situatie moet men de zaken bij naam durven noemen.

Voor mij valt dat niet gelijk te stellen met een algemene meldingsplicht. Daar moet naar mijn mening over nagedacht worden. Daar moet een serieus debat over worden gevoerd, aangezien daar heel wat voetangels en schietgeweren inzitten. Dat is niet zo eenvoudig. Men moet ook vermijden dat de welzijnssector op een bepaald ogenblik schrik krijgt om in bepaalde dossiers tussenbeide te komen. Ik heb echter ook vastgesteld dat ze in sommige omstandigheden blijven zwijgen, en ze zich eigenlijk ook schuldplchtig maken aan schuldig verzuim. Ze zijn immers de laatste rempart, als ik dat zo mag formuleren, tussen het slachtoffer en de justitiële diensten.

Wat dat betreft, kunnen de voorwaarden in artikel 458 naar mijn mening zeker en vast uitsluitel geven. Het gaat meerbepaald over artikel 458bis. Dat is een van die artikelen die naar aanleiding van de wet op de stafrechtelijke bescherming van de minderjarigen is gewijzigd. Misschien moet dat verder verfijnd worden. Dat laat ik in het midden, dat is het werk van het Parlement. Daarvoor is een wetwijziging nodig, en misschien een aanbeveling van de bijzondere commissie seksueel misbruik.

La présidente: Mme Marghem voudrait intervenir. Elle parlait plus du protocole que du secret professionnel.

Marc Verwilghen : Je vais arriver au protocole.

Wat is dat protocol? Het is tot stand gekomen, er zijn gesprekken gevoerd met het College van procureurs-generaal. De ene noemt dat een circulaire, de andere een non-paper. Daar moet bijzonder omzichtig mee worden omgesprongen. Mijn aanvoelen kan verschillen van dat van anderen, maar volgens mij is het de creatie van een alternatief circuit. Als de basisbedoeling is om het slachtoffer aan het woord te laten en er zeker van te zijn dat de feiten die hem zijn overkomen worden bestraft, wanneer het een misdrijf is, dan is dat een lovenswaardig standpunt. Maar is het zo? Dat is niet altijd klaar en duidelijk. Men moet vermijden dat er twee soorten van rechtstoegang zouden zijn, namelijk een via Justitie en een andere via een protocol en de kerkelijke

overheden. Dat kan volgens mij niet. Ik zou daarover vrij duidelijk geweest zijn.

Ik kom terug op de vraag met betrekking tot de intimidatie. Ik heb de strafdossiers van de heer De Troy niet gelezen en dus weet ik niet wat erin staat. Ik ben zeer slecht geplaatst om daarover een uitspraak te doen. Is er al dan niet sprake van intimidatie?

Het enige wat ik weet, mevrouw de voorzitter, precies omdat het mij zelf is overkomen toen ik in dezelfde stoel zal waarin u nu plaatsneemt, is dat wie zulke commissie leidt wordt overspoeld met brieven, vragen, verduidelijkingen en opmerkingen. Dat zal bij u niet anders zijn. Sommige zijn ongetwijfeld gegrond maar andere zijn soms gefantaseerd. Ook dat zijn wij in de commissie tegengekomen. Het kaf van het koren onderscheiden is een bijzonder moeilijke aangelegenheid maar ik zou het daarom nog niet durven gelijk te stellen met een methode die algemeen wordt toegepast.

Ik heb wel vastgesteld dat degenen die daarbij betrokken zijn graag zo snel mogelijk tot de orde van de dag overgaan. Die pagina moet worden omgedraaid zodat men zo snel mogelijk kan voortdoen. Dat is het algemeen fenomeen van de *backlash*. Dat fenomeen bestaat overal. Op dat vlak wordt er niets nieuws gezegd.

La **présidente**: Quand vous étiez ministre, que vous avez rencontré M. Luysterman et pris connaissance de la commission Halsberghe, aviez-vous alors l'impression, comme nous l'avons ressentie et dit ici, que l'Église voulait travailler entre elle et ne voulait surtout pas que cela se sache au niveau de la société?

M. Léonard nous a parlé "d'étouffement". Avez-vous ressenti cela en tant que ministre de la Justice?

Marc Verwilghen: Mevrouw de voorzitter, ik had niet dat gevoel, omdat de heer Luysterman mij eigenlijk op een vrij spontane manier heeft meegedeeld dat zij dat contactpunt gingen creëren en ook een commissie. Ik heb hem toen heel duidelijk, dat weet ik zeker, gezegd dat het niet kon zijn dat er een alternatief circuit werd gecreëerd en dat het niet de bedoeling mocht zijn om daarvan een doofpotoperatie te maken, omdat men daar strikt gezien niemand mee helpt. Integendeel, die slachtoffers geraken nog meer geïsoleerd en staan nog meer in de kou.

Ik kan natuurlijk niet in het hoofd van iemand

lezen; men weet niet hoe oprecht iemand voor u verschijnt en wat zijn bijgedachten zijn. Ik heb in elk geval nooit dat gevoel gehad op dat ogenblik.

Christian Brotcorne (cdH): Lorsque vous avez eu ce contact avec l'évêque de Gand, Mgr Luysterman, vous parlez ensemble de l'idée de ce point de contact. Faut-il déduire de vos réponses données jusqu'à présent qu'à aucun moment cet évêque ne vous demande, en tant que ministre de la Justice, une aide quelconque de l'appareil judiciaire dans l'examen de ce dossier?

Marc Verwilghen: Neen. Daar ben ik vrij formeel in.

Trouwens, mocht hij dat gedaan hebben, dan zie ik niet goed in waarom hij... Zoals hij zelf heeft verklaard voor de commissie, hij is naar een aantal juridische consultants gestapt. Dat was duidelijk voor intern gebruik, dus het was niet de bedoeling dat hij dat...

Trouwens, het gesprek is door mij op dat punt gebracht geweest, want de basis van het gesprek was niet specifiek de creatie van dat contactpunt en de commissie. Het is een algemeen gesprek geweest. Ik heb toen over het misbruik in de Kerk gesproken.

Ik kom nu tot de vragen van de heer Bracke aangaande die brieven over de lopende zaken. Het enige wat ik wilde doen, op het ogenblik dat er daarover een klacht binnenkwam, was dat laten weten aan de korpsoverste, zodat die ten minste op de hoogte zou zijn dat er zich aangaande een lopende zaak een probleem voordeed. Ik weet dat er korpsoversten zijn, die dat nauwkeurig opnemen. Zij vragen aan de behandelende magistraat wat er verkeerd loopt, wat het probleem is, of hij zal signaleren dat er daarover een probleem bij het slachtoffer bestaat. Ik zond die brieven ook naar de Hoge Raad voor de Justitie, omdat die op een bepaald ogenblik belast was met de algemene klachten inzake de werking van Justitie. Als het sloeg op dit soort van misdrijven, dan werd het echter meestal de korpsoverste. De Hoge Raad voor de Justitie spreekt meer over algemene klachten van Justitie.

Mijnheer Bracke, vervolgens hebt u mij gevraagd hoe ik mijn periode op Justitie ervaren had, en de tegenwerking die er toch geweest is, en of ook mensen na mij dezelfde moeilijkheden hebben ondervonden. Dat is voor mij geen verhaal, maar een ervaring. Ik vertel u gewoon de ervaring die ik heb meegemaakt. Zo heb ik die zaak beleefd.

Er waren een aantal weerstanden, die niet gemakkelijk doorbroken worden. Voor een stuk is dat ook normaal. Bij de invoering van het principe van de scheiding van de machten, heeft vooral de rechterlijke macht zeer vaak de indruk dat men haar op een bepaald ogenblik wil kortwieken.

Ik heb dat voornamelijk gevoeld op het ogenblik dat ik het woord werklastmeting uitsprak. Toen was het hek van de dam. Ik kreeg te horen dat ik wilde zien wat zij eigenlijk juist doen, terwijl ik zei dat ik aan de belastingbetaler moet kunnen verantwoorden waarom wij die verhoogde inspanningen in Justitie doen, en dat daar dan ook iets tegenover staat. De toenmalige minister van Begroting was daarin trouwens heel formeel. Hij zei, de dag dat ik kon aantonen dat wij met het aantal magistraten het werk niet aankunnen dat uitgevoerd moet worden, dat ik hen er op die dag bij zou krijgen. Ik wilde een objectieve waardemeter daaromtrent. U weet echter ondertussen hoe het gelopen is met het voorstel aangaande de werklastmeting.

Mijnheer Schoofs, het positief injunctierecht is iets dat een minister van Justitie in zeer uitzonderlijke omstandigheden toepast. Hij past dat eigenlijk alleen toe wanneer het risico bestaat dat er geen vervolging zal plaatsgrijpen.

Met betrekking tot deze dossiers werd mij nooit, op geen enkel ogenblik, door een slachtoffer, door een advocaat van een slachtoffer of door een belangenorganisatie, gezegd dat er iets fundamenteel verkeerd liep, dat er moest ingegrepen worden en dat er desgevallend een positief injunctierecht zou kunnen overwogen worden. Dat is nooit gebeurd. In die omstandigheden ben ik, wat dit betreft, daartoe nooit geroepen geweest.

Sonja Becq (CD&V): Mijnheer Verwilghen, ik had graag nog even verduidelijking gehad. U sprak daarstraks over meldingsplicht en meldingsrecht. U hebt dan even gezegd dat dit kan overgaan in schuldig verzuim of dat men moet opletten voor schuldig verzuim. Waar ligt voor u de grens? De wetwijziging werd destijds tijdens uw ambtsperiode doorgevoerd.

Marc Verwilghen: Wij hebben daarover eertijds zeer lang gediscussieerd in de commissie voor de Justitie. Laten wij duidelijk zijn, een geneesheer heeft een beroepsgeheim, bepaalde personen in de zorgsector hebben een beroepsgeheim, advocaten hebben een beroepsgeheim. Men kan in een situatie terecht komen waarin men eigenlijk

nog de laatste reddingsboei is voor het slachtoffer, omdat men, door de gesprekken die men voert met het slachtoffer, cliënt, patiënt of wat dan ook, weet wat de bron is van zijn ergernis. Het is in die omstandigheden, als men de laatste boei is en er geen enkel ander reddingsmiddel meer overschiet, dat men het beroepsgeheim mag opgeven; dan heeft men spreekrecht zonder het gevaar te lopen om aangesproken te worden wegens de schending van het beroepsgeheim.

Dat was de constructie die werd bedacht. Het was geen spreekplicht, want ik weet dat daarover ook wordt nagedacht, het was toen een spreekrecht. Wij hebben gezien dat in bepaalde omstandigheden dit ook zorgzaam gewerkt heeft. Alleen heeft het bijzonder veel tijd gekost om over te gaan tot het creëren van een protocol. Men heeft dan gekozen voor een protocol dat alleen Justitie en de zorgsector omvat. Ik heb dan gezegd dat dit niet ging, dat men Justitie, de politiesector en de zorgsector daarin samen moest betrekken, want anders gaat er nog steeds een wiel afdraaien.

In die omstandigheden, wanneer men werkelijk die laatste strohalm is, moet er kunnen gewerkt worden en gesproken worden. Het was binnen die context dat het was opgevat en waaraan het Parlement zijn meerderheid toen heeft gegeven.

La présidente: Merci, chers collègues. Monsieur Verwilghen, je vous remercie de votre venue et aussi pour votre franc-parler. Nous allons immédiatement accueillir Mme Onkelinx, vice-premier ministre, mais aussi ex-ministre de la Justice.

Audition de Mme Laurette Onkelinx, ancien ministre de la Justice
Hoorzitting met mevrouw Laurette Onkelinx, gewezen minister van Justitie

La présidente: Madame la vice-première ministre, vous allez nous faire un petit exposé, les parlementaires vous poseront ensuite une série de questions.

Laurette Onkelinx: Madame la présidente, chers collègues, je suis un peu embarrassée, je voudrais vous poser la question quant à la nature de mon exposé. Les faits dont vous avez à traiter sont extrêmement douloureux. J'en ai pris connaissance, comme vous, dans le sillage de la démission de l'évêque de Bruges en avril 2010. Nous avons eu connaissance de faits ponctuels de pédophilie dans l'Église, notamment dans le cadre de procès retentissants. L'ampleur des faits

que nous avons découverts et le nombre de victimes en souffrance ne nous étaient pas connus. Rien de tout cela n'avait été porté à ma connaissance en tant que ministre de la Justice. Rien!

Cela ne veut pas dire que nous n'avons rien réalisé durant cette législature dans le cadre de la lutte contre les violences sexuelles. Beaucoup de collègues ici étaient présents dans les commissions de la Justice. Nous avons commencé la législature en organisant le procès Dutroux; c'est dire si nous étions au cœur du sujet. Avec le Parlement, nous avons beaucoup travaillé sur le suivi et le traitement des délinquants sexuels, sur l'accueil et l'aide aux victimes et, dans un autre chapitre, sur la violence intra-conjugale.

Je pourrais, en quelques mots, rappeler ce qui a été fait et ce qu'il reste à faire, autour des idées que nous avons eues en commission de la Justice, tant sur le plan législatif que sur le plan des mesures particulières sur le terrain.

Je suis persuadée que, dans la lutte contre les violences sexuelles, notamment sur les enfants, nous devons travailler sur la sanction, sur le statut du détenu pour éviter la récidive et sur le soutien et l'aide aux victimes.

Si vous pensez qu'on s'écarterait alors du travail de la commission...

La **présidente**: Cela rentre tout à fait dans le cadre des travaux de cette commission. Nous parlons de la problématique des abus sexuels dans l'Église, de l'accueil des victimes dans notre système judiciaire, des moyens pour limiter la récidive et pour organiser une meilleure prévention.

Je vous invite donc à nous faire part de ce qui a été mis en place et à nous faire des suggestions, en tant qu'ancienne ministre de la Justice.

Laurette Onkelinx: Madame la présidente, chers collègues, rappelez-vous: à cette époque-là, les commissions de la Justice au parlement ont été extrêmement mobilisées par la proposition de loi relative au statut interne du détenu, la fameuse loi Dupont. Nous avons mis des mois et des mois. C'était un travail absolument passionnant. On connaît les avancées que cette loi a permises.

Mais il y a peut-être un élément sur lequel je voudrais revenir, c'est qu'un pan important de cette loi a trait aux soins de santé et à l'expertise

médico-psycho-sociale durant la détention. Pour la première fois, la loi a fait une distinction claire entre les missions de soins accordés aux détenus et les missions d'expertise. Les soins aux détenus doivent s'inscrire dans la relation de confiance qui se noue entre un patient et un prestataire de soins, tandis que la fonction d'expertise est tout autre, puisqu'il s'agit de formuler des avis sur l'aptitude du détenu face à certains enjeux – par exemple, une libération anticipée.

Cela concerne les détenus et également les internés. Quand on sait qu'un tiers des internés se sont rendus coupables de faits d'abus sexuels, on se rend compte évidemment de l'importance de la matière. À l'époque, nous avons préparé avec l'administration pénitentiaire une forme de plan d'action pluriannuel pour la mise en œuvre de la loi. Nous avons commencé – et je sais que ceux qui m'ont succédé l'ont réalisé également. Par contre, je pense que les dispositions sur les soins de santé et l'expertise demandaient plus de temps et que le travail n'est pas terminé. Donc, à cet égard, il serait peut-être intéressant pour votre commission d'évaluer et de faire des propositions pour terminer ce travail-là. Je pense que c'est tout à fait essentiel si l'on veut prendre en charge le détenu dès le début de sa détention pour prévenir le risque de récidive lorsqu'il sort.

Ensemble, nous avons aussi créé les tribunaux d'application des peines. C'était la loi du 17 mai 2006. Et nous avons également travaillé sur le statut externe du détenu, notamment toutes les modalités d'exécution de la peine privative de liberté, du congé pénitentiaire, de la surveillance électronique, de la libération conditionnelle, etc.

D'autre part, dans la lignée de la loi de mars 1998 sur la libération conditionnelle, nous avons prévu qu'un tribunal pourrait imposer l'obligation de suivre un traitement ou une guidance dans un service spécialisé pendant la durée qu'il détermine. Nous avons dit très clairement, comme législateur, que toute demande de libération anticipée devait être accompagnée d'un avis motivé d'un service spécialisé quant à la nécessité de suivre un traitement.

Ces lois sont entrées en vigueur le 1er février 2007 pour tout ce qui concerne l'exécution des peines de plus de trois ans. C'était déjà un transfert important des dossiers vers les tribunaux d'application des peines. Les autres dispositions devaient entrer en vigueur pour le 1er juillet 2008. On sait qu'il y a eu en la matière toute une série de difficultés de mise en œuvre et que cette date a dû être retardée. Dans ce cadre, je pense utile

que la commission puisse faire le point sur le sujet et voir les priorités. De nouveau, si on veut empêcher la récidive, ce travail est, selon moi, essentiel.

On a travaillé, rappelez-vous - je pense que nous avons été ensemble en week-end en Flandre - sur la loi sur l'internement des personnes atteintes d'un trouble mental. On connaît donc la proportion de ces personnes qui ont commis des faits de violence sexuelle.

Trois éléments me paraissent importants à relever aujourd'hui.

1. Vous savez que la loi de 2007 donne à la juridiction qui prononce l'internement la possibilité de prononcer à l'égard de l'auteur des faits de délinquance sexuelle une interdiction pour une durée de un à vingt ans de participer à diverses activités en contact avec des mineurs, par exemple dans le secteur associatif ou dans le milieu de l'enseignement, etc.

2. La loi a transféré la compétence de libération anticipée au tribunal d'application des peines, ce qui était plus logique et cohérent.

3. S'agissant à nouveau spécifiquement de délinquants sexuels, on s'est inspiré du statut externe des détenus et dès lors on a imposé une obligation de traitement ou de guidance par un service spécialisé. Dans ce cadre, on avait aussi prévu une entrée en vigueur pour février 2009 mais il y a encore des choses à faire puisque pour toute une série de raisons, cela n'a pas pu être réalisé. Pour moi, c'est vraiment, quand on va sur le terrain, une priorité.

Enfin, vous savez que la loi du 26 avril 2007 a modernisé la question de la mise à disposition des personnes condamnées pour des faits graves. Pour rappel, cette mise à disposition est une peine complémentaire qui vient s'ajouter à la peine prononcée par le tribunal à l'encontre d'auteurs d'infractions graves. Cette peine complémentaire qui prend cours à l'expiration de la peine privative de liberté peut être prononcée par le juge du fond dans certaines hypothèses dont la délinquance sexuelle.

C'est le tribunal d'application des peines qui peut l'activer.

Ce point est également important pour empêcher, y compris à l'expiration de la peine, que des personnes, notamment dans le cadre de graves déviations sexuelles, ne soient remises sur le

terrain sans avoir une certaine conviction quant à leur conduite. Il faudrait appliquer cela au plus vite. Cette matière me semble faire partie des priorités. Voilà en tout cas le travail principal que nous avons réalisé ensemble au niveau législatif.

Ensuite, une série de mesures furent prises dans la foulée des réalisations initiées par mes prédécesseurs. Dans ce cadre, je voudrais d'abord dire qu'il ne faut pas toujours de grande loi pour que cela se passe mieux sur le terrain. Ainsi, le fait de remplir les cadres dans les prisons et l'augmentation du personnel psychosocial peuvent résoudre pas mal de difficultés. C'est ce que nous avons fait.

Pour le reste, je voudrais témoigner d'un voyage que nous avons effectué en septembre 2006 au Canada. Je m'y suis rendue avec une équipe d'experts pour y recueillir des informations sur l'ensemble du processus de prise en charge des délinquants sexuels. Nous en avons parlé en commission, puisque l'expérience nous paraissait intéressante. J'ai notamment rencontré le professeur André McKibben, directeur du programme d'évaluation, de traitement et de recherche auprès des auteurs d'agressions sexuelles, internationalement reconnu en la matière, ainsi que toute une série d'autres acteurs, magistrats, policiers, travailleurs sociaux et autres.

Nous avons visité des structures spécifiques prenant ces délinquants en charge. Le premier élément qui m'avait impressionnée, c'est la prise en charge des détenus, dès le lendemain de leur incarcération. Je dis bien dès le lendemain! Ils sont évalués sous toutes les coutures pendant une période de trois mois et, en fonction des résultats de cette évaluation, ils sont dirigés vers l'une ou l'autre prison.

Ce qui est tout à fait frappant dans le système pénitentiaire canadien, c'est la diversité importante des régimes organisés dans les différents complexes pénitentiaires, avec une classification des niveaux de sécurité des établissements. Ainsi, tous les auteurs de délinquance sexuelle ne sont-ils pas nécessairement soumis au même type de régime, mais en fonction de l'expertise de départ, ils sont répartis et un programme est immédiatement mis en œuvre. On n'attend pas de savoir ce qui se passera en cas de demande de libération anticipée, on le fait de suite.

J'ai également visité l'Institut Philippe Pinel. C'est un hôpital sécuritaire à Montréal. Vous en avez peut-être entendu parler dans le cadre des

travaux de votre commission. Il accueille des internés et notamment des délinquants sexuels après un séjour en prison. Tous les délinquants sexuels y sont obligés de suivre un programme de formation et de suivi psychologique. Ils sont impliqués dans des programmes de formation collectifs où ils sont confrontés à certaines victimes. Il y a tout un travail important pour la réinsertion mais aussi pour les victimes.

J'ai également pu visiter ce qu'on appelle des maisons de transition où les détenus sont à leur sortie pris en charge par une équipe psychosociale favorisant leur réintégration progressive dans la société.

J'en viens maintenant aux mesures que j'ai prises concrètement dans le cadre du traitement des délinquants sexuels. Dans les annexes psychiatriques des prisons, on a mis sur pied à partir du 1er septembre 2006 des équipes pluridisciplinaires chargées du suivi des internés. Ces équipes sont composées de psychologues, psychiatres, assistants sociaux, éducateurs, kinésithérapeutes, ergothérapeutes et infirmiers psychiatriques. On retrouve là la notion d'équipes pluridisciplinaires pour le suivi.

Par ailleurs, j'avais obtenu des moyens budgétaires pour un projet pilote dans quatre établissements pénitentiaires. Il s'agissait de mettre en place un programme thérapeutique pour cent délinquants sexuels dès l'incarcération. C'est le modèle canadien en collaboration avec des centres de guidance spécialisés. Un appel d'offres a été lancé puisqu'il fallait passer par un marché public. Je pense qu'il y a eu là aussi des difficultés et que ce projet n'a pas pu être poursuivi. Mais je maintiens que pour moi c'est quelque chose de très important.

Nous avons pris d'autres types d'initiatives. On a créé une Direction générale Maisons de justice. On en a profité pour engager près de deux cents assistants de justice supplémentaires. En 2007, quinze assistants de justice nouveaux ont été engagés avec une mission très précise visant à intensifier la guidance et le contrôle en cas de libération à l'essai ou de libération conditionnelle d'un délinquant sexuel. L'objectif était d'arriver dès 2007 à ce qu'il y ait plus de contacts entre l'assistant de justice et les intéressés. Il serait intéressant d'évaluer l'apport des programmes qui ont été mis en place.

Des initiatives ont également été prises au niveau policier. L'objectif était de permettre qu'un policier

de référence soit désigné par zone de police pour le suivi des auteurs d'abus sexuels faisant l'objet d'une libération provisoire. La police était, en outre, systématiquement informée des conditions imposées à un délinquant sexuel. De la même manière, j'ai demandé à ce que, progressivement, se mette en place, dans chaque arrondissement judiciaire une plate-forme police-parquet-maison de justice pour améliorer la circulation de l'information. Sur ces deux aspects, le travail de concrétisation est toujours en cours et cela vaudrait peut-être la peine d'examiner le suivi.

Au niveau européen, nous avons travaillé à l'interconnexion des casiers judiciaires. Vous vous souviendrez des couacs que nous avons connus dans l'affaire Fourniret. C'était indispensable! Nous avons pu aboutir, avec l'interconnexion, pour ce qui concerne la Belgique, la France, l'Allemagne, l'Espagne, le Luxembourg et l'Autriche mais il faudra probablement poursuivre le travail pour qu'elle existe dans l'ensemble des pays européens.

Un mot aussi sur la castration chimique. À l'époque, nous avons eu un long débat à ce propos en commission de la Justice. C'est évidemment un thème délicat. Il n'y a pas de remède miracle pour le traitement de la délinquance sexuelle.

En réalité, la castration chimique fait partie des mesures qu'on peut décider d'appliquer dans le cadre du traitement d'un délinquant sexuel, le choix du traitement restant de la responsabilité du médecin. Le juge peut imposer l'obligation de suivre un traitement mais il ne peut imposer sa nature.

Cela étant dit, j'étais allée visiter notamment l'hôpital psychiatrique de Tournai, où j'avais rencontré des psychiatres. L'un d'entre eux m'avait communiqué une expérience douloureuse: un interné avait pu continuer pendant des années à perpétrer des viols sur enfant alors qu'il était sous castration chimique. C'est dire que cela constitue une possibilité sous surveillance et traitement médical mais que ce n'est pas la panacée universelle. Cela dit, depuis le 1er septembre 2009, j'ai fait en sorte que le coût de ce traitement soit pris en charge par l'INAMI pour que cela ne soit pas un frein. Mais qu'on ne croie pas que ce soit la panacée.

Quelques éléments sur la politique en faveur des victimes, en particulier l'accueil et l'aide aux victimes.

De oprichting van het directoraat-generaal voor de justitieuhuizen, waarover ik daarnet sprak, werd natuurlijk ook ingegeven door de bekommernis om de burgerlijke opdrachten van de justitieuhuizen, in verband met de slachtofferhulp, te bevorderen. De in 2006 en 2007 aangeworven tweehonderd bijkomende justitieassistenten moesten er ook voor zorgen dat de kwaliteit van dat onthaal werd versterkt.

Er werd ook belangrijk werk verricht om de rechten van de slachtoffers in het kader van de strafuitvoering en de internering uit te breiden. De hervorming met betrekking tot de strafuitvoeringsrechtbank hield eerst expliciet rekening met de situatie van de slachtoffers. De wet van mei 2006 breidde het recht van de slachtoffers tot heel de strafuitvoeringsprocedure uit om informatie te krijgen en om door de strafuitvoeringsrechtbank te worden gehoord. Zij zullen voortaan over alle strafuitvoeringsregels worden ingelicht – penitentiaire verlopen, voorwaardelijke vrijlatingen, elektronisch toezicht – terwijl zij vroeger alleen van de voorwaardelijke invrijheidstelling werden geïnformeerd.

De wet van 2006 hief trouwens het onderscheid op dat men in 1998 tussen slachtoffercategorieën maakte en waarbij, afhankelijk van de aard van de ondergane feiten, sommigen konden worden gehoord en anderen niet. Voortaan worden alle slachtoffers betrokken en kunnen zij allen desgewenst worden gehoord. Zij zullen ook systematisch over de besliste maatregelen worden ingelicht. De wet van april 2007 verzekert in het kader van de internering diezelfde rechten om ingelicht en gehoord te worden.

Cela concerne les internés et l'audition des victimes devant les tribunaux d'application des peines. La victime est, par ailleurs, informée dans les vingt-quatre heures, par écrit, de l'octroi ou du refus des modalités de sortie et, le cas échéant, des conditions qui sont imposées dans son intérêt.

Nous avons beaucoup travaillé en commission de la Justice sur cette volonté de mieux protéger les victimes, mieux les entendre, mieux les soutenir et de les faire participer à des décisions. C'était un débat très difficile, puisqu'on estimait auparavant que cette décision, notamment sur les modalités de libération anticipée, n'appartenait qu'à la puissance publique. En ce sens-là, nous avons un petit peu renversé la donne.

Voilà ce que je pouvais dire de tout le travail que nous avons réalisé ensemble sous cette législature. Je voulais aussi vous dire, mais en

quelques mots, que nous avons travaillé sur la tolérance zéro au niveau de la violence intrafamiliale. Nous avons travaillé par le biais de circulaires dans le cadre d'un très bon dialogue que nous avons eu avec le Collège des procureurs généraux.

Vous vous souvenez de la volonté du procureur du Roi de Liège, Anne Bourguignon, qui en avait fait vraiment son leitmotiv. Nous avons donné corps à cela à travers deux circulaires. Nous y avons aussi beaucoup travaillé dans le cadre du Plan national de lutte contre les violences dont les femmes sont victimes. Donc, deux circulaires en 2006: l'une sur le repérage et l'enregistrement par les services de police et des parquets des situations de violence intrafamiliale ainsi que de maltraitance d'enfants signalées à la justice; la deuxième était relative à la politique criminelle, avec des lignes directrices pour mettre en œuvre cette tolérance zéro.

Voilà, madame la présidente, chers collègues, le travail réalisé. C'était un rappel pour beaucoup, puisque je reconnais beaucoup de collègues qui étaient présents dans ces commissions.

La présidente: Madame la vice-première ministre, je vous remercie beaucoup. Il est vrai que, pour le parlement, il est bon de rappeler tout ce qu'il a voté: nous avons énormément voté de lois et de réformes fondamentales durant cette législature. Voilà qui montre combien le parlement devrait assurer le suivi de la mise en œuvre des lois qu'il vote. Ce sera là aussi un des travaux de cette commission: voir ce qui a été voté sans avoir déjà été réalisé sur le terrain, alors que pourtant indispensable, sans doute, pour le suivi des détenus, mais aussi pour le suivi des condamnés par le biais de la prévention, de la prise en compte de la récidive, et pour le suivi des victimes.

Contrairement à votre prédécesseur, il semble que vous ayez pu, vous, madame la vice-première ministre, travailler avec le Collège des procureurs généraux alors que lui disait que ce fut une guerre ouverte pendant quatre ans. Chacun a donc une expérience différente. Je suis sûre que mes collègues poseront quelques questions à cet égard.

Olivier Deleuze (Ecolo-Groen!): Madame la ministre, merci pour votre témoignage. J'avais deux questions concernant le protocole ou les textes qui pourraient exister pour réguler le flux d'informations entre l'Église catholique et le ministère public.

Premièrement, pendant votre office de ministre de la Justice, d'une manière ou d'une autre, avez-vous été approchée par une institution, que ce soit l'Église catholique ou une autre, dans le but d'établir éventuellement un protocole d'échange d'informations avec le ministère public, qui devrait définir la manière de traiter les cas individuels, qu'ils soient prescrits ou non?

Deuxièmement, concernant ce protocole-ci, qui est une proposition du Collège des procureurs généraux de juin 2010, le gouvernement actuel a-t-il, d'une manière ou d'une autre, discuté de ce projet, de ce papier? A-t-il été informé de démarches du ministre de la Justice en ce sens? Ou bien cela n'a-t-il pas du tout été fait de manière collégiale ou en partage d'informations au sein du gouvernement?

Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik dank u voor uw toelichting.

Het is opvallend hoezeer de focus in de vorig legislatuur lag op recidive en preventie. Er was allerlei wetgeving rond strafuitvoering, internering, terbeschikkingstelling van de regering, enzovoort. Men kan daaruit afleiden dat het een vat vol goede bedoelingen is geweest. Er waren heel veel goede intenties en de aanzet was gegeven, maar de eindmeet werd nooit bereikt omdat de wetgeving maar deels in werking is getreden.

Ik merkte dat voorheen in mijn praktijkervaring en begreep het niet. Na enkele maanden hier schijnt al een beetje het licht waarom het soms moeilijk gaat, maar toch begrijp ik niet echt waarom die eindmeet niet wordt gehaald.

Het is zo belangrijk om recidive te vermijden. Waarom wordt die eindmeet niet gehaald? Is dat enkel door technische of praktische moeilijkheden of is het een probleem van middelen of van een andere insteek van de opvolgers? Dat kan immers ook. Ik wil graag weten wat volgens u de reden is waarom die goede intenties niet kunnen worden verder gezet.

Ik heb daarnet aan uw voorganger, de heer Verwilghen, vragen gesteld over het POKO-project, een koninklijk besluit van 1999 dat belangrijk is en dat helemaal kadert in de uiteenzetting die u gaf rond de behandeling van seksuele delinquenten recidivisten met het oog op preventie.

Behandeling en diagnose zijn heel belangrijk. Waarom is dat stilgevallen? Het antwoord was dat

men meer wetenschappelijke informatie nodig had. Ik kan dat begrijpen. Men had die opgevraagd, maar nadien is die vraag niet opnieuw geactiveerd en is het wat stilgevallen.

U had het in uw betoog daarnet over een paar pilootprojecten. Waren die geënt op het POKO-project en op de wetenschappelijke informatie die u ondertussen wel had of waren het andere projecten? Waarom zijn die dan ook op termijn weer stilgevallen? U hebt gezegd dat er een pilootproject was dat na een tijdje werd stilgezet. Waarom was dat dan?

Valérie Déom (PS): Madame la ministre, vous nous avez parlé du suivi qui peut être effectué lorsqu'il y avait libération conditionnelle, des mesures probatoires grâce aux différents instruments mis en place. On a aussi souvent évoqué devant notre commission la question des auteurs d'abus sexuels qui vont à fond de peine. À ce moment-là, la peine ayant été exécutée, il n'y a pas de suivi. À l'occasion de l'examen de cette question réalisé sous votre législature, le suivi des auteurs qui vont à fond de peine a-t-il été évoqué? Y a-t-il des pistes de réflexion en la matière?

Par ailleurs, comme d'autres collègues l'ont déjà dit, M. Verwilghen nous a fait part des difficultés qu'il a rencontrées avec le Collège des procureurs généraux, disant très clairement que la question des abus sexuels sur les enfants, qui était pourtant la suite des recommandations de la commission Dutroux n'était pas "la tasse de thé" du Collège – et je reprends mot pour mot ses paroles. Il devait chaque fois se battre pour faire passer les mesures et les recommandations adoptées par cette commission et il devait plus souvent recourir à des circulaires ministérielles, vu l'inertie des procureurs généraux.

Vous nous avez fait part d'une expérience plus positive dans le domaine de la lutte contre les violences intra-familiales. Néanmoins, les deux circulaires étaient des circulaires ministérielles ou des procureurs généraux. Avez-vous pu constater de temps en temps, par rapport à vos priorités, une certaine réticence ou une inertie chez les procureurs généraux?

Carina Van Cauter (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, u hebt tijdens uw uiteenzetting gesproken over maatregelen van "terbeschikkingstelling van de regering", zoals in de nieuwe wet op de geïnterneerden wordt herschreven. Wij kennen dit middel ook vandaag reeds. Het wordt vandaag reeds uitgesproken door heel wat rechtbanken en hoven.

Wij hebben hier de heer Heimans, voorzitter van de commissie, gehoord. Hij deelde ons mee dat de magistratuur aarzelend is alhoewel het een goed middel is omdat men na strafeinde of na opsluiting toch nog maatregelen kan nemen ten aanzien van de seksuele delinquent zodat recidive kan worden vermeden. Het is een goed middel, maar de magistratuur is aarzelend omdat de uitvoering vandaag toekomt aan de regering en wij stellen vast dat slechts in een vierde van de dossiers er opvolging wordt gegeven en gevolg gegeven wordt aan die maatregel van terbeschikkingstelling van de regering. Drie vierden van de onder deze maatregel te begeleiden seksuele delinquenten blijven gewoon zonder enige opvolging en zijn gewoon thuis, zoals collega De Wit het uitdrukte tijdens een vorige vergadering.

Mijn vraag, mevrouw de minister. Hoe is u daar mee omgegaan? Wat denkt u dat er moet gebeuren opdat honderd procent opvolging kan worden gegeven aan dergelijke maatregel?

Ten tweede, het protocol of de regulering van de informatiedoorstroming tussen de commissie-Adriaenssens enerzijds en het openbaar ministerie anderzijds, dat er is gekomen op verzoek van de minister van Justitie en waarbij zeer duidelijk wordt gesteld dat het de verantwoordelijkheid is van de commissie om dossiers al dan niet over te maken aan Justitie en dus onrechtstreeks te oordelen over de aanwezigheid van een strafbaar feit, over de al dan niet verjaring, enzovoort. Nochtans moet het openbaar ministerie instaan voor de strafvervolging. Mijn collega heeft u gevraagd of u kennis had van dit protocol, overeenkomst, regulering? Men geeft het document allerlei namen. Had u er kennis van? Zo ja, zou u ermee hebben ingestemd indien u er vooraf kennis van zou hebben gehad?

Marie-Christine Marghem (MR): Madame la vice-première ministre, par rapport à cet afflux de plaintes auprès de la commission Adriaenssens, qui ont trouvé un prélude *molto piano* à travers la précédente commission qui existait depuis 2000 sous la présidence de Mme Halsberghe, en tant que ministre de la Justice entre 2003 et 2007, avez-vous eu connaissance de la commission Halsberghe au sein de l'Église? Saviez-vous sur quelle base elle avait été instituée et ce qu'elle faisait? Aviez-vous également connaissance du problème existant au sein de l'Église par rapport aux abus sexuels?

Pourquoi dis-je cela? Parce que, et c'est la deuxième question, on a l'impression qu'après l'affaire Dutroux, toute une série de mesures ont été prises par votre prédécesseur et vous-même – votre prédécesseur ayant plus de mal avec la réticence de l'appareil judiciaire, puisque les mesures qu'il avait prises concernaient peut-être plus l'appareil judiciaire que l'appareil exécutif –; tandis que, vous, c'était l'internement, la mise à disposition et les mesures concernant le traitement et l'encadrement thérapeutiques. Là, c'est plus l'exécutif.

Dans ce contexte, j'aimerais que vous apportiez une réponse à ceci. Dans les auditions, tous les intervenants du terrain nous ont dit qu'il serait convenable que les auditions vidéo-filmées soient systématiques chaque fois qu'il s'agit d'enfants dans cette problématique-là, alors que la loi en réserve la faculté aux magistrats et qu'elles ne sont pas systématiques; qu'il serait souhaitable que toutes ces affaires soient mises à l'instruction systématiquement et avec des magistrats spécialisés, les policiers l'étant. Même si l'accueil des victimes au commissariat n'est pas toujours excellent, on peut avoir recours à des policiers spécialisés. Seriez-vous d'avis que cela évolue comme ça? Estimez-vous que c'est nécessaire? Et pourquoi dis-je cela? Parce qu'il est étonnant qu'à travers toute cette réflexion législative et sociétale, les crimes commis à l'intérieur de l'Église n'aient pas été pointés du doigt et n'aient pas été pris en charge comme l'ont été ceux qui sont commis dans la société.

Laurent Louis (indép.): Madame la ministre, vu votre expérience à la tête du ministère de la Justice, j'aurais voulu vous demander quel regard vous portiez sur le protocole qui a été conclu entre le ministre De Clerck et l'Église catholique belge. Pensez-vous, comme certains de mes collègues, qu'il s'agit d'une forme de privatisation de la Justice ou auriez-vous pu vous-même conclure ce type de protocole lorsque vous occupiez les fonctions actuellement remplies par M. De Clerck? Pensez-vous que ce genre de protocole soit acceptable dans un État de droit?

Enfin, comment jugez-vous les actes posés par le ministre De Clerck au cours de ces derniers mois? Avez-vous fait pression au sein du Conseil des ministres pour que M. De Clerck revoie sa position, puisqu'on a vu, durant l'été, qu'il était particulièrement attaché à cet accord avec l'Église?

Avez-vous l'impression qu'il s'est laissé guider par ses propres convictions religieuses au détriment

de l'institution qu'il représente? Finalement, estimez-vous qu'il a commis une faute politique ou morale?

La **présidente**: Madame la vice-première ministre, voilà une série de questions. Je vous cède la parole.

Laurette Onkelinx : Madame la présidente, pour répondre directement à Mme De Wit, je dirais qu'une législature dure quatre ans. Pour faire voter une loi, par exemple la loi Dupont sur le statut interne des détenus, le Parlement a travaillé un an et demi, deux ans. C'était un travail immense. Par la suite, il faut tout changer sur le terrain. Ça bouge! Ainsi, les tribunaux d'application des peines n'existaient pas avant la législature, mais bien maintenant. L'obligation de demander l'avis des victimes, de les informer n'existait pas auparavant contrairement à aujourd'hui. La DG Maisons de justice, les nouveaux assistants, les nouveaux psychologues et le suivi psychosocial n'existaient pas auparavant, contrairement à aujourd'hui. Donc, ça bouge, mais peut-être pas aussi vite qu'on le voudrait!

En ce qui concerne d'autres éléments non concrétisés que j'ai évoqués tout à l'heure, je n'en sais rien, peut-être! Et à mon avis, mes collègues qui ont siégé en commission de la Justice sous la législature passée le savent mieux que moi. Peut-être aussi que nous sommes revenus sur certaines orientations et que nous avons considéré que ce n'était pas le meilleur moyen. Ce point est à examiner avec le ministre de la Justice actuel. Peut-être aussi y a-t-il eu des problèmes budgétaires. Je le répète, ça bouge quand même! Ce que fait le Parlement est très important, qu'il s'agisse de mesures législatives, réglementaires, de simples travaux de terrain avec la police, etc., cela fait bouger les choses, mais la mise en œuvre demande un certain temps.

Pour ce qui concerne la mise à disposition, il faut l'utiliser avec parcimonie. N'oubliez pas que cela concerne une personne qui a purgé sa peine et qui, après cette peine-là, a une nouvelle peine privative de liberté, par le biais de la mise à disposition! On ne doit pas prendre cela à la légère.

Cela dit, nous avons travaillé sur le sujet - mais de mémoire, je n'ai plus la loi en tête -, pour quatre grandes catégories de crimes. Nous avons non pas fait de la mise à disposition un automatisme, mais incité, pour ceux qui sont à fond de peine, de travailler sur cette mise à

disposition en donnant une mission aux tribunaux d'application des peines. En effet, dans ce cas, il est beaucoup plus facile aux magistrats d'avoir accès à cette mise à disposition, car ils savent qu'un travail du tribunal d'application des peines entoure l'utilisation de cette mesure exorbitante par rapport au cadre normal de la peine et de la prise en charge des auteurs des faits et des victimes.

Selon moi, cette loi-là n'est pas d'application. Peut-être faudrait-il voir pourquoi?

Il est vrai que cela existait auparavant. Mais une modification a été apportée en commission de la Justice. Et c'est cette partie-là qui n'est pas d'application. Il faudrait se demander pourquoi et s'interroger sur le sujet.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mevrouw de minister, ik besef goed dat er een onderscheid is met betrekking tot de terbeschikkingstelling van de regering en de regeling zoals ze gold voor de wetgeving die onder uw beleid is totstandgekomen en erna, en dat de regeling die erna is goedgekeurd, vandaag nog niet in uitvoering is.

Dat neemt echter niet weg dat er vandaag door hoven en rechtbanken seksuele delinquenten ter beschikking worden gesteld van de regering, met toepassing van de oude regelgeving. Zoals u zegt, wordt er na de straf in een opvolging voorzien zodat maximaal garanties kunnen worden verleend dat de seksuele delinquenten niet hervallen en recidiveren.

Er werd ons gezegd dat er in drie vierde van de uitgesproken terbeschikkingstellingen helemaal geen opvolging is. Er gebeurt niets met die seksuele delinquenten. Dat maakt ons bezorgd.

Mijn vraag was of u dat kan bevestigen. Wat is daarvoor de reden? Wat moet er gebeuren, opdat vanaf vandaag seksuele delinquenten die ter beschikking van de regering worden gesteld, worden opgevolgd? Het gaat om personen die een straf hebben gekregen en waarvan de rechter het nodig heeft geacht dat zij verder worden opgevolgd. In drie vierde van de gevallen zou er geen opvolging zijn.

Laurette Onkelinx: Je pense avoir répondu! Dans le cadre des dispositions législatives que nous avons votées durant la législature pendant laquelle j'ai été ministre de la Justice, nous avons justement prévu que si la mise à disposition était prononcée par les juges, toute l'activation de la mise à disposition, avec le suivi, se faisait par les

tribunaux d'application des peines. C'était pour bien dire que le tribunal d'application des peines devait absolument, de par sa composition particulière, en fonction des délinquants sexuels, faire un suivi.

Carina Van Cauter (Open Vld): Entre-temps, c'est le ministre.

Laurette Onkelinx: La notion de suivi était essentielle.

Carina Van Cauter (Open Vld): Tout à fait d'accord mais entre-temps, c'est le ministre?

Laurette Onkelinx: Je ne sais pas. Je ne suis plus là depuis 2007!

La **présidente**: Je rappelle que depuis 2007, la vice-première ministre n'est plus ministre de la Justice. Nous verrons donc avec le ministre suivant.

Laurette Onkelinx: Il faut peut-être mettre en vigueur cette loi.

(...): Il faut surtout mettre en vigueur les lois que l'on vote!

Laurette Onkelinx: Il y a peut-être des raisons mais je ne les connais pas.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Daar gaat het net om, het gaat over het in werking treden van wetgeving. Mevrouw de minister, ik ben wat verwonderd als u zegt dat het Parlement eigenlijk zou moeten onderzoeken hoe het komt dat de wetten die goedgekeurd zijn nog niet in uitvoering zijn. Wij hebben wetten goedgekeurd op voorstel van de regering. Het zijn wetsontwerpen die hier goedgekeurd zijn om de inwerkingtreding systematisch uit te stellen. Eigenlijk moeten wij aan u, aan de regering, vragen hoe het komt dat dit niet in werking treedt. We hebben die vragen al vaak gesteld aan de minister van Justitie. U kaatst de bal naar ons maar het is de regering – in eerste instantie de minister van Justitie maar ook de hele regering – die ons via wetsontwerpen heeft gevraagd om de inwerkingtreding uit te stellen. Ik kaats de bal dus terug. Waarom wil of kan de regering die wetten niet uitvoeren?

Laurette Onkelinx: Maar het is geen spel.

Je ne suis plus ministre de la Justice depuis 2007. Je vous ai expliqué ce que nous avons fait entre 2003 et 2007.

Je suis d'accord avec vous pour dire que les lois doivent être exécutées et que cela ressort de la compétence de l'exécutif. Mais depuis lors, je n'ai plus suivi cette question. Il existe peut-être de bonnes raisons. Je n'en sais rien. Un travail autour de ces motifs doit être réalisé pour comprendre ce qui s'est passé. Des problèmes techniques se sont peut-être posés. Des initiatives plus intéressantes ont peut-être été prises. Des problèmes budgétaires ont peut-être été rencontrés. Il n'en reste pas moins intéressant de s'interroger sur la question.

Pour ce qui me concerne, j'estime que vous avez raison, ce n'est pas au Parlement à exécuter les lois.

La **présidente**: En tout cas, on peut tirer un enseignement de ce que l'on vient d'entendre: il est temps d'évaluer l'exécution des lois qui sont votées ici, surtout quand il s'agit de lois aussi importantes.

Nous savons que nous sommes confrontés à des problématiques budgétaires. Mais faire de la politique, c'est aussi donner des priorités en termes de défense de la société.

Toujours est-il que beaucoup de lois qui ont été votées au cours d'une période de quatre ans ne sont toujours pas exécutées.

Laurette Onkelinx: Madame la présidente, je voudrais répondre maintenant aux questions relatives aux relations que j'ai pu entretenir avec le Collègue des procureurs généraux. Vous savez que l'on se rencontrait très régulièrement. Je pense me rappeler que c'était tous les 15 jours, mais je peux me tromper.

La **présidente**: Tous les mois.

Laurette Onkelinx: À mon avis, je les ai rencontrés plus d'une fois par mois.

Toujours est-il que nous avons bien travaillé ensemble. Je ne dis pas que cela a toujours été facile, certainement pas. En effet, il s'agissait de discussions de pouvoir à pouvoir. C'est très différent comme dialogue. Cela dit, on a pu, malgré tout, travailler ensemble.

À un moment donné, j'ai été confrontée à des difficultés qui n'avaient rien à voir avec les faits qui vous occupent. Je voulais conditionner l'octroi de moyens budgétaires supplémentaires aux différentes juridictions à la lutte contre l'arriéré judiciaire. Cela a été extrêmement difficile.

Pourquoi? Parce qu'à l'époque, le pouvoir judiciaire estimait que je voulais, en quelque sorte, le "mettre sous ma coupe". Autrement dit, ils estimaient que je voulais mettre à mal leur indépendance. Nous avons longuement parlé et nous avons "arrangé les bidons". Et les conventions de collaboration ont pu être signées. Cela n'a pas toujours été simple, mais on y est arrivé.

Madame Marghem, je n'avais pas connaissance de la commission Halsberghe. On ne m'en a parlé à aucun moment. Qu'il s'agisse des gens de l'Église, de la magistrature ou des victimes, à aucun moment je n'ai été interpellée. Je vous disais au début de mon exposé que je me trouvais dans une situation particulière car je n'avais pas été interpellée sur le sujet.

J'en viens au protocole. Au mois de juillet 2010, j'ai pris connaissance de la note des procureurs généraux; je pense que c'était par la presse. Je crois vraiment en la bonne foi de mon collègue Stefaan De Clerck. Je pense qu'il a voulu bien faire et que cela n'avait rien à voir avec ses convictions religieuses. Mais sur le fond, je ne suis pas en accord avec lui. Cela peut arriver, le fait de dire que nous avons des divergences d'appréciation n'est pas une marque d'irrespect.

En Conseil des ministres, nous avons eu une discussion lors de laquelle les avis étaient partagés. J'ai fait savoir qu'il ne me paraissait pas normal, dans notre système démocratique, de mettre en place un mécanisme de collaboration entre l'Église et le parquet.

Pourquoi ai-je dit cela? Je peux admettre qu'on n'ait pas la même opinion que moi. Je vous expose mon opinion. J'estime que ce protocole consiste à confier à une institution privée le soin de se saisir de plaintes, de déterminer si des faits dénoncés constituent ou non une infraction et si ces infractions doivent être portées à la connaissance du pouvoir judiciaire. Cela me pose un vrai problème. À cette époque, j'avais évoqué un des passages du protocole qui habilite la commission à donner avis au parquet fédéral, sous sa propre responsabilité, des faits susceptibles de constituer une infraction et dont elle prend connaissance, si elle estime devoir les porter à la connaissance de la justice. Cela pose un problème. Dans notre système pénal, c'est le ministère public qui apprécie si une situation infractionnelle doit ou non donner lieu à des poursuites pénales. Ce quasi-monopole dans le chef du ministère public est d'ailleurs renforcé par l'obligation légale faite à tout fonctionnaire de

dénoncer au parquet les infractions dont il a connaissance; c'est le fameux article 29 du Code d'instruction criminelle. Je pense que le protocole conclu par les procureurs généraux a occasionné une brèche importante aux mécanismes qui posent les balises de notre système judiciaire.

Cela ne veut cependant pas dire que toutes les personnes victimes d'une infraction, aussi grave soit-elle, doivent s'adresser à la justice. Je ne dis pas cela. Je peux parfaitement comprendre que certaines personnes ne désirent pas porter plainte. C'est un autre débat! Ces personnes ont aussi l'occasion de s'adresser à des professionnels de la santé, notamment de la santé mentale, qui sont soumis à une déontologie stricte dans leur travail. Le cadre d'intervention est clairement défini. Ils n'ont pas vocation à recevoir des plaintes et sont tenus au secret professionnel. Nous sommes dès lors loin de la démarche du protocole.

La présidente: Madame la vice-première ministre, certaines questions portent sur le protocole.

Renaat Landuyt (sp.a): U heeft het over een discussie binnen de regering over het protocol. Wanneer was dat?

Laurette Onkelinx: Cela avait déjà été signé. On en a parlé parce qu'on venait de l'apprendre par les médias. Je pense que c'était en juillet 2010 mais je peux me tromper.

Renaat Landuyt (sp.a): Naar aanleiding van het feit dat u verrast was dat zo een overeenkomst werd gesloten tussen het college en de commissie-Adriaenssens?

Laurette Onkelinx: Je viens de le dire.

Renaat Landuyt (sp.a): Op dat moment werd dat verdedigd als zijnde een akkoord?

Laurette Onkelinx: Non. Ce protocole avait été conclu entre le mini... entre les procureurs généraux et l'Église. Il y a eu une discussion, ce n'était pas un point à l'ordre du jour, c'était une discussion informelle au Conseil des ministres où les uns et les autres se sont exprimés sur le sujet. Puisque vous m'avez posé la question, j'ai un devoir de sincérité à votre égard: j'ai exprimé ce que je viens de vous décrire. Je n'étais pas la seule. Mais c'était une discussion informelle, le point n'est pas venu officiellement à l'ordre du jour. Je pense qu'on en a discuté au moins deux fois. Comme la situation persistait, on en a parlé au moins deux fois.

La **présidente**: Et c'est seulement quand la commission Adriaenssens a démissionné qu'il y avait la volonté de remettre une deuxième commission, où le ministre De Clerck s'est de nouveau prononcé pour un nouvel accord. Et là, je pense que vous êtes sortie publiquement.

Laurette Onkelinx: Oui, absolument. C'était d'abord une conversation informelle sur le sujet. Je me suis exprimée comme je viens de le faire. Puis, lorsqu'il s'est agi d'éventuellement recommencer, là, je me suis exprimée publiquement.

Olivier Deleuze (Ecolo-Groen!): Madame la ministre, ma question va dans le même sens. La lettre du ministre De Clerck aux procureurs généraux date du 3 mai 2010. La proposition du Collège des PG date du 7 juin 2010. Vous avez l'impression que les deux discussions qui ont eu lieu en Conseil des ministres se situaient après la proposition des PG ou bien est-ce avant que le ministre n'écrive?

Laurette Onkelinx: Je pense que c'était en juillet.

Olivier Deleuze (Ecolo-Groen!): Après que tout ait été fait.

Laurette Onkelinx: Oui. Nous n'avons absolument pas connaissance de (...).

Il y avait encore une question de Mme Marghem. Elle disait: "Quand il s'agit d'enfants, quel est votre avis sur les vidéos systématiques, d'avoir des juges d'instruction spécialisés, d'avoir la mise en instruction automatique dès qu'il y a fait d'abus sexuels d'un enfant?" Pour les enfants, il faut que cela se fasse. Je suis tout à fait d'accord avec cela.

La **présidente**: Chers collègues, y a-t-il encore des questions pour la vice-première ministre? (*Non*) Madame la vice-première ministre, je vous remercie de votre venue, de toutes les informations et suggestions que vous nous avez faites. Nous allons faire une pause de dix minutes.

La réunion publique de commission est suspendue de 15.30 heures à 15.49 heures. De openbare commissievergadering wordt geschorst van 15.30 uur tot 15.49 uur.

Audition de M. Stefaan De Clerck, ministre de la Justice
Hoorzitting met de heer Stefaan De Clerck, minister van Justitie

La **présidente**: Nous accueillons maintenant l'actuel ministre la Justice, M. De Clerck. En affaires courantes, oui, puisque vous le rappelez. Tout le monde est très conscient de cette réalité dans ce parlement. On vous a déjà entendu, monsieur le ministre de la Justice, en commission de la Justice sur différents points. Mais nous vous avons évidemment entendu avant de créer cette commission spéciale. Nous vous avons aussi entendu avant d'avoir entendu différents points de vue, différents magistrats, notamment l'ensemble des procureurs généraux. On reviendra certainement sur des points qui avaient déjà été évoqués en commission de la Justice, notamment le protocole d'accord. J'imagine que vous allez d'abord nous faire un exposé. Par la suite, il y aura les questions des commissaires de cette commission. Monsieur le ministre, je vous cède la parole.

Stefaan De Clerck: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik ben inderdaad op 17 september verschenen voor de hoorzitting. Ik heb toen een uiteenzetting gegeven. Ik ben blij dat ik even kan terugkomen op een aantal feiten. Ik zal in het kort proberen de context te schetsen waarin een en ander is verlopen met betrekking tot dit belangrijke dossier. De vorige keer heb ik ook gezegd dat dit dossier mij ten zeerste heeft aangegrepen. Ik heb met alle middelen willen interveniëren opdat Justitie haar rol zou vervullen.

In 1995 ben ik minister van Justitie geweest en ben ik eigenlijk altijd op een of andere manier met seksuele delinquentie geconfronteerd. Vanaf de eerste dag dat ik daar was, waren twee kinderen verdwenen. Dat ging voort met wetgevend werk, parlementair werk, onderzoekscommissies en zeer veel initiatieven. De hele problematiek van het slachtoffer is eigenlijk gelijktijdig naar boven gekomen. Die is zeer sterk ontwikkeld in diezelfde periode. De problematiek van kinderen, ouders en slachtoffers was immers zeer aangrijpend. Daarom trent is heel veel werk verricht.

Vorige keer ben ik geëindigd met een document. Nu begin ik ermee. Dit is voor mij immers een ongelooflijk belangrijk document, met name het eindrapport van de Nationale Commissie tegen seksuele uitbuiting van kinderen. Het is een document van 23 oktober 1997. Tal van academici en personen uit de sector waren samengekomen om te weten op welke manier men die problematiek zo efficiënt mogelijk kan aanpakken.

Er staan vijfendertig aanbevelingen in. Die

aanbevelingen zijn voor mij nog altijd relevant. Ik heb ze altijd als een zeer goed uitgangspunt bekeken. Ten eerste, plaatsen die het slachtoffer centraal. Vandaag is dat evident. Toen was dat echter niet evident. Laat het slachtoffer zijn verschillende fases doorlopen. Geef een slachtoffer de mogelijkheden om een soort traject, een levenstraject, mee te maken om te kijken hoe men er optimaal mee omgaat om de schade te herstellen.

Ten tweede, iedereen heeft zijn verantwoordelijkheid. Dat is het tweede grote uitgangspunt. Het is dus niet alleen van Justitie. Het is niet alleen een defensieve Justitie. Iedereen moet zijn job doen. En het is, denk ik, in eerste instantie vanuit de nood van het slachtoffer dat men moet zoeken welke methodiek de beste methodiek is om tot een goede oplossing te komen. Je moet alle middelen gebruiken. Alle middelen moeten worden aangewend. En daarin wordt natuurlijk zeer sterk aangewezen dat er samenwerkingsprotocollen worden gemaakt, dat er interventiemodellen worden gemaakt. Dit zijn allemaal methodes, die worden aangebracht. Er is daarin duidelijk een idee over beroepsgeheim, enzovoort. Het is het belangrijkste document voor mij geweest in al mijn politieke handelen, gedurende jaren en eigenlijk ook nog vandaag.

Misschien kan daar een kopie van worden gemaakt? Men begint de hele problematiek met te zeggen dat het slachtoffer kijkt op welke manier er een justitiële of een buiten-justitiële aanpak wordt aangeboord. Het slachtoffer moet kijken op welke manier niet-justitieel iets gebeurt op het vlak van onderzoek, multidisciplinair, et cetera, hoe men tot conclusies komt, en anderzijds, eventueel, hoe men via Justitie tot een onderzoek komt. Er moet op een bepaald ogenblik worden gezocht naar bruggen tussen die twee. Voor mij is dat altijd een belangrijk punt geweest.

Dat brengt mij tot de conclusie dat vanuit deze ideeën diverse stappen zijn gezet. Niet alleen is de hele Franchimontprocedure aangepast, niet alleen zijn er justitiehuisen gerealiseerd met justitieassistenten, die voortdurend beschikbaar zijn, maar er zijn inderdaad tal van samenwerkingsakkoorden gesloten. Er zijn zeer veel initiatieven genomen.

De eerste belangrijke – ik zal u dat ook meegeven want ik heb ze op uw vraag gekopieerd – zijn de samenwerkingsakkoorden in de periode van 1997 tot 1999 in verband met slachtofferzorg. Dat zijn de eerste geweest. Slachtofferzorg is heel de nieuwe problematiek van hoe je slachtoffers een

plaats geeft. Hoe maak je een relatie tussen federaal en de Gemeenschappen om die slachtoffers optimaal te begeleiden? Dat zijn protocolakkoorden, die allemaal gepubliceerd zijn en dateren van de periode 1998-1999. De akkoorden over slachtofferzorg – ik zal daar later wellicht kunnen op terugkomen – zijn voorwerp van advisering vanwege het nationaal forum voor slachtoffers, dat volgende week wellicht zijn conclusies zal formuleren en dat ons aanbevelingen zal geven over de wijze waarop die moeten worden geactualiseerd en hoe we die moeten herschrijven.

Tweede reeks zijn de samenwerkingsakkoorden inzake de begeleiding en de behandeling van daders van seksueel geweld. Dat is volop de materie waar we mee bezig zijn. In 1998 heb ik de eerste akkoorden gemaakt tussen de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap. Dat is ook voortgezet met het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie. In 1998 en 1999 waren er ook akkoorden om naar mekaar toe te groeien en modellen van samenwerking te realiseren. Ook daarover zal heel binnenkort een eindexamen komen want die werden aangevraagd in tempore non suspecto om rond deze samenwerkingsakkoorden, uitgevoerd door de Dienst voor Strafrechtelijk Beleid te kijken hoe die moeten worden geactualiseerd. Dit eindverslag heb ik nog niet, maar het zal wellicht ook op heel korte termijn kunnen worden bezorgd.

De derde categorie betreft de sociale hulpverlening aan gedetineerden. Dit is meer een algemene problematiek. Hoe gaat men om met de personen die in de gevangenis verblijven, de gedetineerden en de samenwerking met de Gemeenschap?

Dat is een eerste pakket dat ik u zal overhandigen, maar er is een tweede pakket. Dat tweede pakket werd niet met de Gemeenschappen afgesloten. Er zijn een aantal protocollen – ik durf het woord uit te spreken – ondertekend. Er zijn veel protocollen gesloten. Ik zal u enkele voorbeelden geven. De eerste reeks zijn protocollen die zijn gesloten met Child Focus. Er zijn vier akkoorden met Child Focus. Ook dat dateert in eerste instantie van de periode 1997/1998, de periode waarin Child Focus werd opgericht. Er is toen gekeken hoe tussen Justitie en Child Focus optimaal werd samengewerkt om zoveel mogelijk dossiers te vinden en zoveel mogelijk dossiers naar Justitie te kunnen begeleiden. Inzake Child Focus betreft het protocollen rond internationale kindervervoering,

vermissing, seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie op internet. Dit is een volgende reeks protocollen die zijn gesloten met Child Focus.

Een andere reeks geef ik u ook al mee en die is een beetje divers van aard. Er zullen nog reeksen volgen. Ik zal ze u meegeven. Ik geef een overzicht van de akkoorden die de procureurs-generaal hebben gemaakt voor hun ressorten. Als men dat bekijkt dan ziet men – een lijst wordt doorgegeven, de stukken zullen wellicht volgen – dat het parket-generaal van Gent zeven bladzijden vol heeft met akkoorden, samenwerkingsverbanden en protocollen met de een en de ander rond diverse zaken. Ik zal straks een of twee voorbeelden geven. Ik geef u dit overzicht. Dit zijn nog niet de volledige teksten, maar dat zijn allemaal initiatieven die genomen zijn meestal door lokale parketten in diverse dossiers.

Daar zit onder andere het volgende in. Ik vernoem bijvoorbeeld wat er loopt in West-Vlaanderen met de ziekenhuisgroep Zorg Heilige Familie. Het parket sluit met de ziekenhuiswereld akkoorden af, een samenwerkingsprotocol ziekenhuiscriminaliteit, waarbij het geheel van de criminaliteit in een ziekenhuis gecoördineerd wordt door één coördinator, aangeduid door het ziekenhuis. Hij inventariseert, hij noteert, hij maakt de verbinding. Hij heeft een grote rol. Met andere woorden, men zoekt vanuit het parket met de politiediensten een methode om die wereld specifiek te vinden als een partner. Men zoekt daar een protocol mee af te sluiten.

Ik vernoem bijvoorbeeld nog een protocol van een andere aard, namelijk met de bedrijfswereld, in verband met terrorisme, om na te gaan op welke manier terrorisme in initiatieven of informatie doorgespeeld kan worden.

Dat zijn diverse zaken die volgens mij wel belangrijk zijn en aandacht verdienen.

Los van die samenwerkingsakkoorden die ik u geef, los van het overzicht van protocollen, zijn er twee belangrijke stappen inzake kindermishandeling. Die stappen zijn de volgende.

Ten eerste, in 2007 werd het protocole d'intervention entre le secteur médico-psycho-social et le secteur judiciaire afgesloten. Dat protocol is ondertekend door een hele reeks ministers. Het is een heel belangrijke stap vanuit de praktijk die was gegroeid rond SOS Enfants. Er zit dus al een basis in van een manier van

samenwerken. Laurette Onkelinx, Catherine Fonck, Bernd Gentges en Paul Magnette hebben dat ondertekend. Het is een methodiek die expliciet verwijst naar het begindocument daarvan. Het zegt dat, in toepassing daarvan, dat protocol wordt gemaakt. Dat protocol wordt dan ook door de procureurs-generaal verder uitgezet, en het wordt toegepast. Die tekst overhandig ik u ook.

Diezelfde tekst van 2007 is in Vlaanderen opgewaardeerd. Het is een basis geweest, maar er is een zekere evolutie. In maart 2010 heb ik met de bevoegde minister Jo Vandeuren een afsprakenprotocol ondertekend, een uitgebreid document waarin ook rond kindermisbruik een volledige procedure is afgesproken. Dat is toch wel een belangrijk document, waarover ik het volgende wil zeggen.

Dit bouwt een systeem uit als volgt. Er is in eerste instantie de stelling dat men zoals SOS Enfants overal vertrouwenscentra voor kinderen heeft, dat daarover nu ook specifiek arrondissementele raden voor het slachtofferbeleid zullen werken, dat hulpverlening en Justitie samenwerken, dat zij ook op hun vernieuwende manier zullen kijken of er een nationaal forum is om het beleid verder uit te bouwen. Zij zullen evenwel vooral onderzoeken – en dat is toch speciaal –, op welke manier zij stappen kunnen zetten in het organiseren van casusoverleg tussen de hulpverleningssector en het openbaar ministerie. Zij gaan ervan uit dat zij daarvoor een methode kunnen ontwikkelen die ertoe leidt dat ertussen het openbaar ministerie en de hulpverleningssector geval per geval wordt overlegd. Dit is een experiment dat zij aankondigen in dat protocol. Wij hebben dit als een experiment naar voren geschoven. Het is de moeite om zover te gaan. De traditionele problematiek bestaat tussen enerzijds Justitie die haar verantwoordelijkheid heeft en anderzijds de hulpverleningssector die zeer divers is samengesteld. Elk heeft zijn autonomie. Er is altijd de moeilijkheid om die brug te slaan. Daarom experimenteren we met casusoverleg. We zullen de dossiers bij wijze van experiment één per één bespreken. Dit is nu in volle beweging en maakt voorwerp uit van het debat.

Het is belangrijk dat u deze documenten verder onderzoekt. Het afsprakenprotocol geeft zeer goed weer op welke manier dat hele samenwerkingsmodel is uitgebouwd tot maart 2010. Ik bezorg u deze documenten.

In een sfeer van protocollen en samenwerking zoek ik naar een manier om de wereld van Justitie

en de brede wereld van diverse instanties telkens weer met elkaar in contact te brengen om tot een resultaat te komen. De laatste was in maart 2010. Dit sluit aan bij de verantwoordelijkheid van iedereen. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Dat is een van de uitgangspunten.

Het is dus duidelijk dat ook de Kerk haar verantwoordelijkheid moet nemen. Inzake seksuele delinquentie is het evident dat wat in de Kerk gebeurt, op dezelfde manier moet worden aangepakt en dat alle dossiers maximaal hun juiste gevolg moeten krijgen.

De week van 22, 23 en 24 april 2010 was een heel bijzondere week, want het was de week waarin de regering viel. De stekker werd eruit getrokken. Het is ook in die week waarin het dossier-Vangheluwe bekend raakte, wat een enorm effect had, en waarin een massa dossiers bij de commissie-Adriaenssens terecht kwam.

Het is evident dat dit op een bepaalde manier wordt geïnterpelleerd, dat men zich afvraagt hoe men daaraan moet beginnen. Mijn eerste reactie was, hoewel wij onnoemelijk veel inspanningen hadden geleverd, studies, afspraken binnen de parketten, de justitiehuisen, de hulpverleningssector en alle Gemeenschappen, en er zoveel stappen werden gezet, men moet vaststellen dat een heel pak dossiers niet werd opgevangen door heel dat systeem.

De eerste reactie is dus om zich af te vragen hoe het mogelijk is dat men dat mist, ondanks al die inspanningen. Dit zijn mijn eerste twee reacties geweest: hoe komt het dat men daarin niet is geslaagd of, omgekeerd, zijn wij teveel met alleen maar minderjarigen bezig geweest? Alles was inderdaad altijd gefocust op kinderen en minderjarigen, waardoor wij misschien een soort blinde vlek hebben ontwikkeld. Hoe komt het dat wij het volwassen slachtofferschap niet op een accurate manier hebben kunnen ontdekken, daarop kunnen reageren en iets voor hen kunnen doen? Wij hebben dat vertraagd slachtofferschap niet op dezelfde manier gezien.

Dat is een probleem, in die zin dat de problematiek van de verjaring zich daar scherper laat voelen. In de dossiers van de commissie-Adriaenssens gaat het om daders van gemiddeld meer dan 70 jaar, om slachtoffers die ook al zo oud zijn, om feiten uit de jaren 60 en 70, veel daders zijn onbekend of overleden enzovoort.

Toch was er een massale aangifte van dossiers ten gevolge van de combinatie van het dossier-

Vangheluwe dat naar buiten kwam en van het feit dat de commissie-Adriaenssens aantrekkelijk is en men daarin vertrouwen stelt.

De vraag rijst dan op welke manier wij daarop moeten reageren. Wat kan er nu gebeuren als men dat ziet? Ik ben op geen enkele manier gecontacteerd geweest, maar ik zag dat gebeuren. Ik heb op dat ogenblik gezegd dat ik initiatieven zou nemen. Er moest iets gebeuren. Er moest worden gehandeld. Wij kunnen dit niet zo laten gebeuren. Er moet een juiste weg naar Justitie worden gevonden. Justitie moet in dat dossier aanwezig zijn.

Ik heb op dat ogenblik dan ook een brief gericht aan Adriaenssens.

Ik moet vooraf nog zeggen dat wij hier natuurlijk met de eredienst zitten. Bij toeval ben ik ook minister bevoegd voor de eredienst. Dat heeft er op zich niets mee te maken, maar ik weet wel dat grondwettelijke bepalingen rond eredienst ook hun belang hebben. De artikelen 19, 20, 21, enzovoort, van de Grondwet brengen natuurlijk met zich mee dat er een grote onafhankelijkheid is binnen de eredienst, binnen elke eredienst. Daar moet dus rekening mee gehouden worden. Dat wil heel duidelijk zeggen dat wij niet kunnen tussenkomen op basis van die artikelen, vooral artikel 21 van de Grondwet, bij de benoeming, de installatie, de overplaatsing, het ontslag, de afzetting of de herroeping van de bedienaren van de eredienst. Dat is een duidelijk positie. Dit is een reactie tegen vroegere praktijken maar het is de praktijk. Dit is het grondwettelijk principe. Er is dus een vrijheid van territoriale en bestuurlijke organisatie. Zij hebben dus een organisatorische autonomie. Ik kan daar niet zomaar in interfereren.

Het Hof van Cassatie heeft meermaals bevestigd, enerzijds, dat de benoeming en de afzetting van de bedienaren van de eredienst alleen door de bevoegde religieuze overheid kan geschieden, overeenkomstig de regels van de eredienst en, anderzijds, dat de godsdienstige discipline en rechtsmacht op die bedienaren alleen door diezelfde overheid en overeenkomstig diezelfde regels kunnen worden uitgeoefend. Dit is cassatie van '99.

Met andere woorden, daar kan men niet frontaal naartoe; dat heeft een soort interne autonomie, een administratieve, organisatorische autonomie. Dit wil ook zeggen dat die bedienaren van de eredienst geen ambtenaren zijn en dat zij dus ook niet onderhevig zijn aan de principes van de artikelen 29 en 30 van het Wetboek van

Strafvordering. Die aangifteplicht bestaat niet in hun hoofde.

Dat wil dus zeggen dat in deze materie, toegepast op de problematiek van het seksueel misbruik, zij wel degelijk een legitieme werkwijze kunnen opbouwen. De wijze waarop zij hun verantwoordelijkheid intern moeten nemen om te zien welke stappen worden gezet met degenen die geconfronteerd worden met praktijken die niet aanvaardbaar zijn, is legitiem. Zij hebben een interne verantwoordelijkheid maar tegelijkertijd is het ook zo dat wanneer misdrijven zich voordoen, de overheid, Justitie, het openbaar ministerie, volle bevoegdheid heeft en niet gebonden is aan de wijze waarop de katholieke Kerk meent te moeten omgaan met die melding.

Er is dus een wederzijdse autonomie. Er is wederzijds een verantwoordelijkheid waarmee moet worden omgegaan. Het is belangrijk om nog even te herhalen dat ik, toen ik het initiatief nam, ook met het voorgaande rekening moest houden.

Een en ander bracht dus met zich dat drie vaststellingen moesten worden gedaan.

Ten eerste, de Kerk kan een dergelijk initiatief autonoom organiseren.

Ten tweede, binnen de Kerk wordt een commissie opgestart, die daarenboven in een vertrouwenscentrum is geïnstalleerd, onder leiding van een professor-medicus, met name professor Adriaenssens. Bedoelde commissie stelt onafhankelijk te zijn en is niet onderworpen aan een aangifteplicht. Zij kan ook een deel van het beroepsgeheim vragen; zij kan dus allicht een beroep doen op een aspect van het beroepsgeheim. De vraag is immers gerezen op welke manier het beroepsgeheim ter zake is in te roepen. Er treedt immers vertrouwelijkheid op. Er is evenmin meldplicht. Met andere woorden, er is een vertrouwen of het gevoel wordt gewekt dat in de commissie in alle vertrouwen met slachtoffers wordt omgegaan.

Dat is het tweede aspect, met name dat er binnen de autonomie van de commissie een vertrouwensrelatie is die wordt opgebouwd, zonder dat er een aangifteplicht bestaat.

Tegelijkertijd – en dat is de eerste vaststelling – moet daartegenover Justitie haar opdracht vervullen. Er moet dus worden bekeken op welke manier Justitie zo veel mogelijk dossiers naar zich toe kan halen, wat de basis van mijn brief is geweest.

Daarom heb ik op 3 mei 2010 de bewuste brief geschreven. Ik heb de brief aan Adriaenssens geschreven. Hoe is dat gegaan? Ik heb Adriaenssens gebeld en hem gevraagd om met Justitie contact op te nemen. Ik heb hem ook gevraagd op welke manier een en ander zal verlopen. Hij heeft geantwoord dat hij nog geen contact had gehad en nog niet was gecontacteerd. Ik heb hem gevraagd of hij de dossiers zou bezorgen. Hij antwoordde bevestigend. Ik heb vervolgens gemeld dat ik zou bekijken op welke manier het College van procureurs-generaal zijn verantwoordelijkheid zou kunnen nemen.

Ik kon op dat moment geen bijkomende stappen zetten, omdat ik het openbaar ministerie uiteraard moest vatten. Aansluitend op mijn telefonisch gesprek is voornoemde brief van 3 mei 2010 geschreven. In de brief vraag ik een werkmethode en een overlegmethode. Ik heb de brief beëindigd met de melding dat ik mijn secretariaat zou vragen hem te contacteren, met het oog op een vergadering met hemzelf en de voorzitter van het College van procureurs-generaal, waarin wij de werkwijze in een protocol zouden kunnen vastleggen.

Het was mijn brief en dus ook mijn verantwoordelijkheid. Ik heb de brief geschreven.

Ik maakte meteen vermelding van alle zaken waarvan ik wist dat ze voorwerp van debat zouden zijn. Als men met 500 dossiers van seksuele delinquentie te maken heeft, weet men dat de problematiek van het kerkelijk recht, van de verjaring, van de geheimhouding zich zal stellen. Ik vermeldde dat in mijn brief en zei dat wij daarop op de juiste manier moesten reageren en moesten kijken hoe wij daarmee omgaan.

Mevrouw de voorzitter, leden van deze commissie, u zult dan wellicht kennis hebben genomen van de vergadering op 18 mei. Ik was ook aanwezig op die vergadering, net als het College van procureurs-generaal en de federale procureur.

Ik gaf de inleiding en zei dat de vraag rees naar de articulatie van de respectievelijke bevoegdheden en de manier waarop de commissie kan samenwerken met Justitie. De individuele behandeling is één, de globale fenomenen zijn twee. De behandeling van individuele dossiers komt toe aan de procureurs des Konings. Dit werd gezegd als uitgangspunt en er ontspon zich dan een volledig gesprek.

Er werd het volgende genoteerd in hoofde van

professor Adriaenssens. Hij stelde dat de commissie zich alleen richt op de behandeling van verjaarde dossiers, andere dossiers dienen verwezen te worden naar het parket. In ongeveer 100 dossiers vraagt het slachtoffer wel degelijk dat de dader gesanctioneerd wordt.

Later in de tekst zegt hij dat de commissie, in de gevallen waar het slachtoffer geen gerechtelijke stappen wenst te ondernemen, de feiten en de gegevens van de dader wenst door te geven zonder de naam van het slachtoffer erbij. Met andere woorden op drie à vier plaatsen in zijn verklaring zegt hij dat hij de dossiers wilde meedelen aan Justitie. Er werd daarvan akte genomen, naast alle andere elementen van vragen die werden gesteld. Uit dat verslag blijkt echter heel expliciet dat professor Adriaenssens zocht om die dossiers door te geven.

De reactie van 18 mei is een belangrijk document. U ziet dat het daar ook enigszins gecorrigeerd wordt ten aanzien van mij, want ik had het woord adviserend daarin gezet. De procureurs zeiden dat er geen sprake van was dat het college of een procureur een advies geeft aan de commissie, dat kan wettelijk gezien niet.

Er werd daar heel expliciet en direct gezegd door het openbaar ministerie dat de commissie niets te zeggen heeft over de verjaringen, dat het het openbaar ministerie is dat de beslissingen moet nemen over de verjaring. Er werd ook gesproken over een referentiemagistraat, want ik ga dat woord gebruiken. Dat is zo ongeveer het grootste containerwoord dat bestaat bij Justitie. Als men een gespecialiseerde magistraat wil aanduiden, dan spreekt men over een referentiemagistraat. Men vindt dat hij in elk geval geen individuele dossiers kan behandelen. Met andere woorden, in dat verslag werd wat gecorrigeerd en dergelijke meer.

Die vergadering heeft plaatsgevonden. Daarop aansluitend gaat de vergadering met de federale procureur Delmulle door. Het College heeft dan zijn volle verantwoordelijkheid genomen, in die zin dat zij, buiten mijn aanwezigheid, op een volledig onafhankelijke manier hun regulering hebben uitgewerkt. Die regulering hebben zij niet aan mij of de commissie-Adriaenssens voorgelegd. Het is een regulering die zij eenzijdig hebben gedecreteerd en uitgeschreven, na intern overleg binnen het College van procureurs-generaal.

Toen ik dat heb ontvangen, heb ik daarvan een communiqué gemaakt. Het werd gewoon verwerkt en er kwam geen andere onmiddellijke reactie. De

eerste dossiers komen binnen, maar op 24 juni was er de huiszoeking en de inbeslagname. De dossiers gaan mee naar Brussel, op verzoek van de onderzoeksrechter.

Dat zijn de feiten. Ik kom direct terug op die regulering, omdat dit de vraag is die u mij stelt: wat is het karakter van de regulering van de informatiedoorstroming? Vanuit mijn brief, die startte met de werk- en overlegmethode en het protocol, heb ik niets opgelegd. Integendeel, ik heb vanuit het gezag dat ik over het College van procureurs-generaal heb, hen gevraagd om de nodige verantwoordelijkheid op te nemen. Zij zijn tot een eenzijdig opgelegde regulering van de informatiedoorstroming gekomen.

Ik denk dus dat de totstandkoming gezien moet worden in het kader van die brief en in het kader van de vergadering die wij met professor Adriaenssens hebben gehad, want in die vergadering zijn tal van signalen gegeven waaruit bleek dat de dossiers zouden worden doorgegeven. De bereidheid om alle niet-verjaarde dossiers mee te delen, was duidelijk. Ik denk dat iedereen die op die vergadering aanwezig was, uitgegaan is van de goede trouw en van de bevestiging van de wil om maximaal dossiers aan Justitie door te spelen.

Dat is niet als dusdanig in die regulering opgenomen, maar zo kan men het wel lezen in het verslag van de enige ontmoeting die er is geweest. Dat geldt ook voor mijzelf. Ik heb geen andere ontmoetingen met professor Adriaenssens gehad. Op die ontmoeting was duidelijk genoteerd, in het verslag van College van procureurs-generaal, dat de niet-verjaarde dossiers doorgegeven zouden worden, dat 100 slachtoffers vroegen om de dader te sanctioneren en dat andere dossiers zouden kunnen worden doorgegeven, zelfs wanneer die verjaard waren. Dat gold ook voor de dossiers waarin slachtoffers geen justitiële stappen wilden zetten. Ook die wilde men geanonimiseerd doorsturen.

Dat is niet als dusdanig opgenomen in de regulering, maar het is volgens mij wel een fundamentele vaststelling dat de wil om dat mee te delen, expliciet bestond.

Er zijn in die vergadering twee problemen naar voren gekomen, en twee vragen. Ten eerste, hoe moet de selectie gebeuren van de dossiers? Welke dossiers gaan door en welke dossiers niet? Ten tweede, aan wie worden de dossiers medegedeeld? Op welke manier, concreet, gaan ze door?

Op de tweede vraag was het antwoord snel duidelijk. Het was niet aan de referentiemagistraten, maar aan het federaal parket, met name de federale procureur, die de bevoegdheid heeft om zulke dossiers te coördineren. Er is dus relatief snel duidelijk gemaakt dat, als de dossiers doorgegeven dienden te worden, zij dan naar de federale procureur moesten gaan. Op die vraag is dat dus een duidelijk antwoord geweest in de regulering. Dat is ook bijna de kern van de regulering, van de informatiedoorstroming: stuur ze naar de federale procureur, met ook een overzicht erbij.

De andere vraag was complexer. Het is de vraag op welke manier er geselecteerd wordt. Welke dossiers gaan door, en welke niet?

Ten gevolge van dat gesprek van 18 mei, heeft het College van procureurs-generaal zeer legalistisch, zeer sterk verwijzend naar de principes, met alle mogelijke voorzichtigheidsformules, in die regulering gereageerd. Het college zegt heel duidelijk dat het openbaar ministerie onafhankelijk is. De basisprincipes worden op de pagina's 1, 2 en 3 heel duidelijk geschreven en herhaald. Zij zijn onafhankelijk, zij mogen geen advies geven, zij kunnen niet in de plaats treden van die commissie, zij kunnen niet bepalen wat er al dan niet verjaard is bij die commissie. Zij doen dat autonoom, onafhankelijk. Zij zeggen dus duidelijk, als er een structuur van informatiedoorstroming komt, dat zij nooit beschouwd kunnen worden als zouden zij een akkoord gegeven hebben. Zij halen dat op verschillende plaatsen aan. Zij zijn dus zeer voorzichtig. Die voorzichtigheid zit niet alleen in de principes, die herhaald worden. Zij kunnen die selectie ook niet maken. Zij kunnen niet in de plaats treden.

Die commissie heeft geen aangifteplicht. Die commissie is tot stand gekomen vanuit een autonomie binnen de Kerk, vanuit een sfeer van vertrouwelijkheid. Er is dus een geheimhouding gekoppeld aan de indiening van een pak dossiers. Die vertrouwelijkheid, die keuze van de slachtoffers, is heel expliciet. Heel wat slachtoffers hebben expliciet daarvoor gekozen. Die keuze van de slachtoffers moet gerespecteerd worden. Men kan daar niet zomaar tegenin gaan. De geheimhoudingsplicht is iets absoluut. Daar kan niet zomaar van afgeweken worden. De regels daarin kunnen wel besproken worden, enzovoort. Dat is een debat dat kan worden voortgezet, bijvoorbeeld met betrekking tot de minderjarigen.

De slachtoffers hebben dus een keuze gemaakt en men zegt dat men niet kan overgaan tot die keuze. Bovendien is er de hele filosofie dat, als men zegt dat men dat niet kan en dat die commissie de verantwoordelijkheid heeft, die commissie dan ook de verantwoordelijkheid heeft om desgevallend vervolgd te worden wegens schuldig verzuim als zij niet doet wat zij moet doen.

Dat is de andere zijde van de medaille; als iemand die dossiers verzamelt en er op een bepaald ogenblik een plicht is in het kader van wettelijke bepalingen en andere gegevens, als er noodsituaties of elementen zijn die betekenen dat men moet handelen, is er het artikel 422bis van het Strafwetboek. Dan is er de verplichting en is er desgevallend schuldig verzuim.

Dit moet ook worden onderlijnd als de tegenzijde van dezelfde medaille. Er is geen aangifteplicht, maar wel een verantwoordelijkheid die zij moeten opnemen en de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie om desgevallend te zeggen dat als men niet correct heeft doorgegeven, men strafrechtelijk verantwoordelijk is en zelfs kan worden vervolgd als men niet heeft gedaan wat men moest doen. Dat is de achterliggende filosofie die moet worden gerespecteerd.

Bij het lezen van dat document moet men concluderen dat het openbaar ministerie al zijn autonomie om zelf te handelen en om zelf in beslag te nemen volledig heeft gevrijwaard. Zij hebben een vervolgingsplicht, maar dat moet dan ook wettelijk gebeuren. Zij kunnen dat niet zomaar doen, maar moeten dat op een wettelijke manier doen.

Ik denk dat de conclusie duidelijk was dat zij zelf niet in de plaats konden treden, dat zij die dossiers niet zomaar konden meenemen en dat zij die verantwoordelijkheid bij de commissie moesten leggen, maar dat het dan ook heel expliciet hun verantwoordelijkheid was, iets waarover zij desgevallend later konden worden op aangesproken.

Dat doet mij tot slot concluderen dat de regeling van informatiedoorstroming wellicht anders had kunnen worden geformuleerd, meer pedagogisch, met wat andere accenten. Er had bijvoorbeeld kunnen worden opgenomen dat er absoluut bereidheid was om door te sturen, enzovoort.

Het College van procureurs-generaal heeft zich heel wettelijk opgesteld, in een eenzijdig opgestelde tekst die voorligt en die het voorwerp is

geworden van tal van commentaren, maar die volgens mij op geen enkele manier ertoe leidt dat er een soort parallelle justitie wordt georganiseerd. Integendeel, de autonomie, de prerogatieven van het openbaar ministerie worden heel sterk onderlijnd. Volgens mij is de wijze waarop men heeft gehandeld, grondwettelijk helemaal correct.

Waarom? Omdat er geen overeenkomst is afgesloten. Men heeft geen overeenkomst met de commissie Adriaenssens, het college van Procureurs-Generaal heeft de tekst zelf bepaald, met de grootste voorzichtigheid en met het aanduiden van de juiste verantwoordelijkheid in hoofde van iedereen.

Het openbaar ministerie wordt niet, maar kan ook niet betrokken worden bij de beslissingen van die commissie. Het is hun verantwoordelijkheid in de hele context die ik heb gebracht. Zij kunnen ook geen advies geven, zij kunnen daar niet in interveniëren, dat mag niet. Het openbaar ministerie doet op geen enkele manier afstand van zijn prerogatieven om te gepasten tijde zijn vordering in te stellen. Maar de prerogatieven in hoofde van het openbaar ministerie zijn volledig behouden.

Het is niet omdat er een afspraak wordt gemaakt over het overmaken van het dossier dat men afstand doet van het recht om te vervolgen. Het vervolgingsrecht blijft intact. Men blijft dus de mogelijkheid behouden om dit te allen tijde op alle mogelijke manieren het voorwerp te kunnen laten uitmaken van een vervolging. Ik denk dat dit duidelijk betekent dat de grondwettelijke onafhankelijkheid in de individuele opsporing en vervolging in hoofde van het openbaar ministerie gevrijwaard is en dat men alle voorzorgsmaatregelen in die regulering heeft opgenomen.

Ik sta dus achter het College van procureurs-generaal dat op mijn verzoek, op mijn initiatief zijn verantwoordelijkheid heeft genomen en op de eigen manier heeft uitgewerkt. Ik dacht dat dit inderdaad tot goede resultaten zou leiden. Er zijn natuurlijk andere feiten tussengekomen. Maar goed, dit zijn dan de procedures die zich hebben voorgedaan en die intussen steeds meer geregulariseerd worden. Ik dacht dat de federale procureur Johan Delmulle u een precieze stand van zaken heeft gegeven over de wijze waarop de dossiers nu verder optimaal worden opgevolgd.

Mevrouw de voorzitter, ik denk dat met de beste bedoelingen en met grote overtuiging ik zelf ook zeker heb gezocht om deze dossiers zo efficiënt

mogelijk door Justitie te laten behandelen, zo efficiënt mogelijk en in zo groot mogelijke mate. Ik meen op dat punt mijn politieke verantwoordelijkheid te hebben genomen.

La présidente: Monsieur le ministre, je vous remercie pour cet exposé et pour être revenu sur les faits essentiels.

En effet, si nous nous retrouvons dans cette commission spéciale, c'est essentiellement, je le rappelle, parce qu'on s'interroge sur l'indépendance de la Justice au sujet de ce flux de régulation des dossiers. Telle est la mission qui a été votée en séance plénière par 150 parlementaires. Cela signifie que 150 parlementaires, comme je le dis toujours, se posaient des questions sur ce protocole, sur l'indépendance de la justice et sur la séparation de l'Église et de l'État au regard de ce protocole.

On entend votre argumentation mais les questions sont encore, je crois, nombreuses puisque c'est notre raison d'être ici.

Je vais maintenant passer la parole à tous les parlementaires.

Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur le ministre, merci pour votre visite. Vous vous doutez bien que cette visite en conclusion des auditions de vos prédécesseurs est importante, surtout après tout ce que vous avez lu et entendu de l'ensemble des auditions que nous avons menées jusqu'à présent.

Je suis sidérée par votre présentation factuelle et juridique de la situation. J'ai rarement entendu une présentation aussi peu méthodique que la vôtre. Je ne vous critique pas nécessairement en disant cela, je constate simplement les faits.

Premièrement, je voudrais – c'est une question que je vous pose – que vous me confirmiez que j'ai bien compris vos propos. C'est donc vous qui, à un moment donné, pour éviter qu'on vous reproche de ne rien avoir fait, avez pris l'initiative de contacter Adriaenssens pour savoir comment on allait régler le problème? C'est la première question que je vous pose et qui se déduit de ce que j'ai entendu.

La deuxième question que je voudrais vous poser est un peu plus complexe. À partir du moment où vous rencontrez Adriaenssens, vous dites d'abord que l'intention était de transmettre tous les dossiers mais je constate que seulement une quinzaine d'entre eux ont été transmis. Pourtant, vous nous assurez qu'Adriaenssens souhaitait

même transmettre les dossiers des victimes qui ne le souhaitaient pas, tout en préservant leur anonymat.

Au fond, je terminerai par là, les procureurs généraux, de qui vous dites aujourd'hui qu'ils ont pris un protocole de façon tout à fait unilatérale – sous-entendu sans que vous mettiez votre nez là-dedans –, ont créé – me semble-t-il quand j'entends votre explication – le garde-fou nécessaire face à vos volontés de faire des protocoles et d'arranger les bidons avec la commission Adriaenssens, de vouloir tous ces dossiers et de voir comment ils allaient venir auprès de la justice et de vouloir en tout cas les capter auprès de la justice pour être sûr qu'on ne vous taxe pas de n'avoir rien fait!

Donc, par l'existence même de ce protocole qui est le premier avec l'Église – vous avez cité une série de protocoles dont on ne connaît pas le contenu –, je voudrais que vous m'expliquiez comment vous pouvez penser qu'à un moment donné, vous n'avez pas compliqué un problème simple! En effet, l'article 1er du Code d'instruction criminelle dit que ce sont les parquets qui ont le monopole des poursuites et de l'évaluation des infractions, alors que vous avez répété plusieurs fois que ce pouvoir devait être laissé à l'Église en son sein dans le cadre de la commission qu'elle avait institué sans pouvoir s'en mêler puisqu'elle était indépendante.

Renaat Landuyt (sp.a): In het begin van uw discours noemt u een pak protocollen, ook gesloten door de procureur-generaal van Gent – dat moet toch even onderstreept worden –, onder andere een protocol met een ziekenhuis. Wat ons bijzonder interesseert, is of er nog afspraken zouden zijn die toelaten dat instellingen eigen initiatieven nemen. Het interesseert onze commissie uiteraard te vernemen of het fenomeen van het al dan niet bij zichzelf houden van misdrijven nog voorkomt om het dan te bestuderen. U zegt dat er gelijkaardige protocollen zijn zoals er uiteindelijk op het einde van uw redenering geen is gesloten maar zoals u er een wilde sluiten. Als dat bestaat, dan hebben wij een fenomeen van afspraken die misschien storend zouden kunnen zijn.

U verwijst naar gelijkaardige protocollen om te eindigen met de stelling dat er geen protocol is geweest. Ik verander de vraag: u wijst er ons op dat er overeenkomsten bestaan tussen procureurs en instellingen om misdrijven bij zichzelf te regelen. Dat is wat ik meen begrepen te hebben, met een bijzondere verwijzing naar ziekenhuizen.

Ik veronderstel dat het ook om seksuele misbruiken gaat, dat ze het op eigen manier proberen op te lossen. U brengt de dossiers aan, waarvoor dank. Als u het meer kunt verduidelijken, des te beter, vooral omdat er uiteindelijk geen protocol met de Kerk is gesloten. Dat heb ik vandaag begrepen. Dat is een beetje anders dan uw communiqué in verdachte of onverdachte tijden.

U sprak terloops van de heer Delmulle, die nu probeert een overzicht te maken. Vorige week hebben wij hem gesproken. Hij had de intentie om de zaken effectief als procureur te behandelen. Is dat inmiddels zo?

Valérie Déom (PS): Monsieur le ministre, comme mes collègues, j'aimerais essayer de suivre votre raisonnement qui est parfois compliqué.

Je reviendrai sur la réflexion de Mme Marghem; j'irai même plus loin. Les procureurs généraux nous ont clairement affirmé que c'était M. Adriaenssens qui avait pris l'initiative d'entrer en contact avec vous et que c'était suite au contact que vous aviez eu avec M. Adriaenssens, que vous lui aviez, par l'intermédiaire d'un courrier, promis de mettre à sa disposition deux magistrats de référence. Ici vous nous dites que c'est vous qui avez pris l'initiative. On aimerait donc savoir qui a pris in fine l'initiative.

Vous dites aussi que le Collège des procureurs généraux a répondu à votre demande mais a fait un peu comme il voulait. C'est tout de même une demande plutôt particulière! En fait, vous ne demandez rien aux procureurs généraux! Vous leur transmettez la copie d'un courrier que vous adressez à M. Adriaenssens et dans lequel vous lui promettez déjà que vous allez mettre deux magistrats à sa disposition. Vous ne réclamez rien; vous demandez au Collège des procureurs généraux de prendre acte de la manière dont vous comptez régler les choses avec M. Adriaenssens.

On sait que le Collège des procureurs exerce ses missions sous votre autorité mais est-il habituel qu'un ministre de la Justice impose ses décisions au Collège des procureurs généraux? On a eu l'occasion d'auditionner M. Verwilghen qui nous a indiqué qu'il avait plutôt toutes les peines du monde à essayer de faire passer certains messages au Collège des procureurs généraux.

Par ailleurs, vous nous dites qu'il y avait une bonne volonté dans le chef de M. Adriaenssens puisqu'il avait promis de transmettre les dossiers qui n'étaient pas prescrits. Encore une fois, cela

veut dire que vous aviez dans l'esprit de confier à un pédopsychiatre la possibilité de se substituer à la justice pour décider ce qui est prescrit ou non! Ce sont quand même des choses pour le moins interpellantes!

Avec ces différentes interpellations, je reviens sur ce protocole. On a entendu les cinq procureurs généraux. On a entendu le procureur fédéral. On a eu cinq interprétations différentes du protocole, d'une note, d'un *non paper*, d'un accord, d'un non-accord. Maintenant, on ne sait même plus comment l'appeler, certains parlant du secret professionnel, les autres d'une note de management, etc. J'aurais voulu, même si vous dites que vous n'y avez pas participé, avoir votre interprétation du protocole pour voir si on va en avoir une supplémentaire et peut-être connaître les raisons pour lesquelles ces interprétations sont si différentes.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, u zult ons, zoals mevrouw Déom gevraagd heeft, toelichting geven over de kwalificatie die wij aan het geëigende document zullen geven. Procureur-generaal van Gent Schins heeft gesproken over een afspraakregeling, een protocol, dat eigenlijk geen protocol is, een tekst die opgesteld is en doorgestuurd is naar de commissie-Adriaenssens. Volgens u is de tekst opgesteld door het College van procureurs-generaal, terwijl het verslag meldt dat het college een voorstel van werkwijze zal voorleggen aan professor Adriaenssens en aan de minister. Dat is dus weer een andere versie. Eigenlijk komt het erop neer dat het strafrechtelijk beleid in die specifieke dossiers in overleg tussen professor Adriaenssens, die voorzitter is, niet van een onafhankelijke commissie – want we weten dat hij benoemd werd door de Kerk –, het College van de procureurs-generaal en de minister van Justitie tot stand gekomen is.

In ieder geval is het zo dat de lijn die door het parket zou aangehouden worden inzake opsporing en vervolging – dat is de opdracht van het parket –, ter kennis gebracht is aan een commissie die intern, dus binnen de Kerk, werd opgericht. Eigenlijk maakt een organisatie die opgericht werd door een partij in het geding mee de afspraken in verband met het vervolgingsbeleid en krijgt kennis van hoe men zal optreden.

Ten eerste, is dat geen schending van de vervolgingsopdracht, die autonoom en exclusief toekomt aan het openbaar ministerie.

Ten tweede, zou het niet beter zijn om iedereen

die opdracht en mandaat heeft bij de behandeling van dergelijke dossiers, gewoon zijn werk te laten doen. De CAW's konden instaan voor de opvang van de slachtoffers en de diensten Slachtofferonthaal konden instaan voor het ontvangen van de klachten. U had professor Adriaenssens gewoon naar de politie kunnen doorverwijzen of naar de federale politie. Het parket had kunnen behandelen zoals het vandaag doet: de klachten ontvangen en vervolgen.

Er is wettelijk geregeld dat de federale procureur moeten zorgen voor de coördinatie en als de coördinatie moeilijk is, kan hij het dossier federaliseren. Waarom moest men voor het behandelen van seksueel misbruik gepleegd in een pastorale relatie, een bijzondere regeling uitwerken over de manier waarop dossiers bij Justitie terecht zouden komen? Waarom kon men Justitie niet gewoon haar werk laten doen, te meer omdat u zeker wist dat een aantal slachtoffers absoluut tussenkomst van Justitie wilden, dat professor Adriaenssens er tijdens het overleg op gewezen had dat een aantal daders en een aantal feiten misschien wel oud was. Maar, hij verwijst zelf – dit blijkt uit die nota van het overleg met het college – naar daders die nog een aantal andere feiten hebben bekend.

Professor Adriaenssens heeft dat hier ook gezegd. Daarom was het zo belangrijk dat iedereen, politie, openbaar ministerie, college van de procureurs-generaal, federale procureur, deed wat van hem verwacht kon worden. Waarom moest hier nu een specifieke regeling totstandkomen om het dossier op een efficiënte manier aan te pakken?

Christian Brotcorne (cdH): Monsieur le ministre, ce fameux protocole – appelons-le ainsi – nous interpelle depuis le début et est à l'origine de la création de la commission. On en a les lectures qu'on peut ou qu'on veut mais je crois qu'à un moment donné, il faudra que nous puissions déterminer de quelle manière le qualifier. En cela, ce que vous nous dites cet après-midi est fort important.

Au départ, c'est vrai, quand on n'a que le protocole, on a des raisons, me semble-t-il, tout à fait objectives de penser qu'on se trouve en présence d'une forme de sous-traitance judiciaire. On a l'impression qu'on donne à la commission Adriaenssens la possibilité de décider, par exemple, de ce qui est prescrit ou de ce qui ne le serait pas, puisqu'elle ne transmettrait à la justice que les dossiers non prescrits. Qui décide que tel dossier est prescrit ou pas? La commission

Adriaenssens n'a pas, me semble-t-il, les compétences pour le faire.

Par conséquent, ce protocole en tant que tel est particulièrement interpellant. Au fur et à mesure des auditions – en tout cas moi, c'est ainsi que je le ressens –, on a eu connaissance de votre lettre du 3 mai 2010, la lettre que vous adressez au Pr Adriaenssens. On a par la suite le rapport de la réunion des procureurs généraux du 18 mai 2010 et on a mené l'audition de chacun de ces procureurs généraux. Je pense pouvoir dire – Mme Onkelinx l'a pratiquement dit elle-même tout à l'heure –, qu'il y a du côté du monde de la justice probablement de la bonne foi et une certitude d'avoir dans ce contexte rappelé les principes, dont les principes d'indépendance et d'exclusivité des poursuites.

Je pense que c'est vrai dans votre lettre du 3 mai. Je pense que c'est vrai quand on lit le procès-verbal de la réunion du 18 mai 2010 où, je le cite simplement, le procureur général Schins précise qu'il "n'appartient pas à la commission mais au parquet de traiter les dossiers et de décider de certains aspects tels que la prescription". Quand on entend les procureurs généraux devant notre commission, ils nous donnent la lecture de ce qui pour eux n'est pas un abandon de leurs prérogatives, et même le procureur général Michaux qui était le plus réservé a dit ici de manière très claire qu'il ne s'était en fait pas opposé à la rédaction du protocole, ce qui a permis qu'il sorte ses effets. Il suffisait qu'un des procureurs généraux dise qu'il n'était pas d'accord pour que ce protocole n'existe pas.

Donc, par rapport au monde judiciaire et par rapport à votre responsabilité de ministre de la Justice, je pense que dans vos esprits les choses étaient peut-être claires. Malheureusement, on ne peut pas en dire autant de l'autre partie. Ce document n'était pas qu'à usage interne du monde judiciaire; il était surtout destiné à permettre à une commission privée, présidée par le Pr Adriaenssens, de voir comment elle allait gérer les dossiers problématiques qu'elle allait recevoir et comment elle allait en discuter et les transmettre ou non à la justice.

Le Pr Adriaenssens, que nous avons entendu à deux reprises a parlé, lui, d'un accord, d'une espèce de contrat, d'une convention qu'il a passée avec la justice sur base de laquelle la répartition des rôles entre les uns et les autres était claire, en tout cas dans son esprit. Donc, lui n'a pas lu et reçu ce protocole de la même manière que ceux qui en ont été les rédacteurs.

Comme je l'ai déjà dit à cette commission, c'est tellement vrai que le Pr Adriaenssens a été totalement dépité lorsqu'il a vu, quelques jours après l'entrée en vigueur de ce protocole, débarquer la justice, avec laquelle il croyait avoir un accord, pour effectuer une saisie particulièrement efficace et musclée – pour ne pas employer d'autres mots. Il a eu le sentiment d'être trompé, légitimement, dans sa confiance en sa collaboration avec le monde de la justice.

Est-ce que finalement, il ne serait pas temps de constater qu'il y a au minimum une maladresse, si pas une erreur ou une faute, dans la façon dont le protocole a été rédigé? Je crois que le procureur général Visart de Bocarmé a fini par le dire ici...

La présidente: (...)

Christian Brotcorne (cdH): Madame, je ne suis pas souvent intervenu, me semble-t-il, de manière inutile mais il y a des moments où j'estime qu'on doit pouvoir aller jusqu'au bout de sa pensée.

La présidente: Allez-y monsieur Brotcorne!

Christian Brotcorne (cdH): Chacun peut s'exprimer et si vous additionnez les minutes des uns et des autres, vous verrez que je n'étais certainement pas celui qui a abusé de la parole.

Ce que je voulais dire, c'est qu'il y a peut-être eu une maladresse dans la manière dont ce document a été rédigé qui permette l'interprétation que l'on en fait. Vous avez une interprétation, le monde judiciaire en a une, M. Adriaenssens en a une autre. Vous pouvez admettre que nous pouvons – je pense que c'est tout à fait légitime à la lecture du texte en notre possession – avoir une interprétation qui nous inquiète sur la possibilité de voir les attributs de la justice avoir été, à tout le moins de manière un peu trop facile, remis ou donnés en exercice à ceux qui ne sont pas habilités à le faire. Je me demande s'il ne faudrait pas que vous acceptiez peut-être aussi de considérer qu'une autre interprétation a pu exister à un moment donné et reconnaître que la rédaction de ce document était au minimum une maladresse.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb twee vragen. Ik ga beginnen met de protocollen.

U heeft zich natuurlijk goed voorbereid om naar hier te komen. U komt met verschillende mappen met allemaal protocollen. U wilt er ons eigenlijk

mee doodslaan, als ik het zo mag uitdrukken. Wij zullen ze straks allemaal lezen, mijnheer de minister. Het enthousiasme waarmee u spreekt, deed mij op een bepaald moment de indruk krijgen dat u eerder een minister van Protocollen was dan de minister van Justitie.

Het ene protocol, mijnheer de minister, is het andere niet. Ik heb op zich geen probleem met een protocol dat door Justitie wordt afgesloten met publieke overheden om te kijken hoe een bepaald fenomeen kan worden aangepakt. Hier gaat het over een protocol met een private vereniging. Mijn vraag is heel expliciet en heel duidelijk. Hoeveel protocollen heeft u of Justitie – procureurs-generaal en dies meer – afgesloten met private verenigingen waarin uitdrukkelijk is gestipuleerd dat zijzelf de triage doen van de dossiers en zelf kunnen beslissen welk dossier al dan niet naar Justitie gaat? Dit is de essentie van de kwestie. U kan ons dat natuurlijk allemaal geven en wij zullen het allemaal uitpluizen, maar misschien kunt u ons dat even toelichten voor de private verenigingen.

Mijn tweede vraag gaat over slachtofferzorg. Het mag ook eens over iets anders gaan dan over de protocollen. Het gaat ook over samenwerkingsakkoorden die worden afgesloten met de Gemeenschappen. Begin 2010 is er afgesproken dat er samenwerkingsakkoorden zouden worden afgesloten tussen enerzijds Justitie, Binnenlandse Zaken en anderzijds de Gemeenschappen over slachtofferzorg. Er was toen aangekondigd dat dit zou worden gefinaliseerd tegen eind 2010. Hoeveer staat het met die akkoorden met de Gemeenschappen? Zijn die er al? Zijn die ondertekend? Wat is de stand van zaken daarin?

Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het kan aan mijn toestand liggen, maar ik volg eigenlijk niet meer. Er is hier sprake van een autonomie die er geen is. U zegt, “volgens het protocol” – laat ons maar bij het woord blijven – “heeft de commissie haar eigen verantwoordelijkheid en loopt ze haar eigen risico’s, ze loopt het risico van schuldig hulpverzuim”. Dat is één. Aan de andere kant zegt u, “het college behoudt autonomie. Zij zullen bepalen wat verjaard is en wat niet.” De heer Adriaenssens had dat helemaal anders geïnterpreteerd. Hij dacht dat hij mocht oordelen.

Doch, u zegt er onmiddellijk bij dat het college niets kan doen binnen het huidige wettelijke kader. Dus ze hebben autonomie terwijl ze niets kunnen doen. Dan hebben ze geen autonomie, want ze kunnen er niet aan. U maakt daarbij een uitstapje

naar de Grondwet en de vrijheid van erediens en de vrijheid van verenigingen. Hoe zit het dan met die andere verenigingen? Want iedereen kan zich verenigen en zo kunnen het college en het openbaar ministerie niets meer doen.

Ik dacht nochtans dat van zodra een openbaar ministerie kennis heeft van feiten – er moet geen klacht bij hen worden neergelegd, zeker niet bij zedenfeiten, het is tot nader order geen klachtmisdrijf – men toch stappen kan zetten. Dus leg het mij nog eens uit. Het zou aan mij kunnen liggen, mijnheer de minister, maar ik begrijp het op dit ogenblik niet meer. Dit is een autonomie die er geen is en dit heeft het ganse verhaal geweldig bemoeilijkt.

Tot daar het protocol. Ik had nog een andere vraag. Ik ga zelf een uitstapje maken. Ik heb het daarnet ook aan de voorgangers gevraagd. In verband met alle wetgevingen. Want als er één zaak duidelijk is, is dat het Parlement sedert eind jaren 90 hard heeft gewerkt, veel wetgevingen heeft goedgekeurd, maar dat het blijkbaar zeer moeilijk is om die wetgevingen ook volledig in uitvoering te krijgen. Ze zijn soms gedeeltelijk in uitvoering, nooit volledig. Ik heb u al eens, een hele tijd geleden, gevraagd naar het POKO-project.

Maar er zijn nog veel meer wetgevingen. Er is de terbeschikkingstelling rond de internering, rond de SURB. We kunnen zo een heel lijstje opnoemen. Ik heb het daarnet ook aan mevrouw Onkelinx gevraagd en zij zei dat het Parlement dat maar moet opvolgen. Ik denk dat niet, ik denk dat de regering moet uitvoeren. Daarom had ik ook graag van u vernomen hoe het volgens u komt dat die wetgeving op een gegeven ogenblik in de koelkast terecht komt en dat die uitvoering niet wordt verder gezet. Daar moet dan toch een specifieke reden voor zijn. Dat kan budgettair zijn, dat kan een andere reden hebben.

Het is een hele hoop, mijnheer de minister. Er is heel veel, het gaat om de internering, om de terbeschikkingstelling van de regering, om de SURB die er maar deels is. Het is voornamelijk wetgeving die draait om strafuitvoering, het vermijden van recidivisme, preventie, eigenlijk een globaal kader, iets waar heel veel belang aan is gehecht, maar dat dan blijkbaar – net zoals POKO in 1999 – ergens is stilgevallen. Ik kan me niet indenken dat dit alleen aan het Parlement ligt, er zullen ook wel andere factoren spelen. Ik had dat dan ook graag van u vernomen.

Laurent Louis (indép.): Monsieur le ministre, le

temps a voulu que vous vous présentiez devant notre commission en tant que ministre démissionnaire et c'est finalement une bonne chose pour vous car sans cela, j'ose imaginer que mes collègues auraient déjà réclamé au moins votre remplacement, comme je le fais depuis l'été, notamment au vu de ce que notre commission nous a permis de découvrir jusqu'à présent. Je vous l'ai déjà dit en commission de la Justice le 17 septembre: le protocole que vous avez conclu avec l'Église est tout simplement inadmissible. Ce faisant, vous avez démontré que vous ne croyez pas en l'institution que vous dirigez en permettant la mise en place d'une véritable justice parallèle – on serait tenté de parler plutôt d'injustice – en permettant à l'Église de traiter en interne de faits graves commis sur des enfants innocents.

Avez-vous oublié, monsieur le ministre, qu'il était de votre devoir de défendre la primauté de la justice étatique plutôt que d'opter pour une privatisation de la justice comme vous l'avez fait? Comme l'a dit M. Thomas Doyle devant cette commission, l'Église cache et couvre des crimes depuis de très nombreuses années, de trop nombreuses années. Je vous en prie, ne nous voilons plus la face. Malgré les déclarations qui ont été faites devant cette commission par les plus hauts responsables de l'Église, il ne fait nul doute que des faits de pédophilie, d'abus sexuels au sein de l'Église étaient connus et ont été cachés. Pire, comme on l'a vu avec Mgr Harpigny, dans plusieurs dossiers, on a même tenté de faire passer les abuseurs pour des victimes et les victimes pour des menteurs guidés par un esprit malin.

Quel est aujourd'hui votre état d'esprit, monsieur le ministre? Croyez-vous vraiment aux arguments que vous énoncez devant notre commission? Pour ma part, j'ai des doutes sur l'élaboration de votre intervention. Étant profondément démocrate, j'ai sincèrement foi en votre fonction et en l'institution que vous représentez et c'est pour cela que je me permets de vous demander si aujourd'hui, avec un peu de recul, vous n'avez pas l'impression d'avoir commis, plus qu'une maladresse, plutôt une faute grave ou du moins une faute d'appréciation. Dans votre exposé, vous dites avoir voulu faire primer la justice. Je suis désolé, monsieur le ministre: dans vos actes, vous n'avez pourtant fait que l'écarter de ce dossier. Par respect pour les victimes, il serait peut-être temps de reconnaître une erreur dans votre chef. Pour reprendre les termes de M. Doyle, avez-vous l'impression d'avoir couvert, voire même d'avoir participé à une sorte de crime organisé en concluant ce protocole avec l'Église?

Enfin, monsieur le ministre, je conclurai mon intervention en vous demandant si vous êtes favorable au principe de responsabilité hiérarchique. En d'autres termes, après avoir découvert les lettres du cardinal Castrillon Hoyos et de l'archevêque Luciano Storero invitant les évêques du monde entier à ne pas dénoncer les prêtres à la justice civile ou à taire carrément les crimes sexuels commis par ces derniers, pensez-vous que les plus hautes autorités de l'Église, tant en Belgique qu'au Vatican portent en elles la responsabilité des abus commis au même titre que les abuseurs et que leur silence a justement permis que ceux-ci perdurent et fassent des victimes toujours plus nombreuses?

Bert Schoofs (VB): Mevrouw de voorzitter, ik wil het ook over de protocollen hebben. In feite heb ik meerdere vragen maar ik mag er maar twee stellen. Ik zal het in een statement proberen te gieten. Klopt het dat de parketten de vrijheid hebben om protocollen te sluiten die niet echt bijgehouden worden door Justitie? Is er een soort centraal register van? Welke zijn dan de modaliteiten waaronder die kunnen aangegaan worden? Worden die door Justitie of door de procureurs-generaal op enige wijze vastgelegd omdat er blijkbaar verschillende strekkingen of verschillende soorten protocollen zijn? Dat intrigeert mij toch wel. We kunnen stilaan de indruk krijgen dat er een wildgroei is. Ik ben niet tegen protocollen an sich omdat zij inderdaad de brug kunnen slaan tussen het gerecht en de samenleving, tussen domeinen in de samenleving waar het gerecht weinig toegang heeft en waar het moeilijk is om misdrijven op te sporen. Ik kan het nut er dus wel van inzien. Ik zou echter willen weten of er een bepaalde duidelijke lijn gevolgd wordt, of er een bepaalde stroomlijning is en of uw voorgangers zich ook aan protocollen hebben gewaagd dan wel of u voorbeelden heeft uit het buitenland. Heeft men zich daarop geïnspireerd? De strekking van de protocollen is een eerste punt.

Ten tweede, de evaluatie ervan, gebeurt die jaarlijks? Sommige protocollen lopen naar ik meen over meerdere jaren. Wordt dat dan afgetoetst? Zo ja, door wie? Doet u dat of doen de procureurs-generaal dat ten aanzien van de parketten? Wie houdt daar in feite een beetje het overzicht in? Wie kan bijsturen indien dat noodzakelijk zou blijken?

Daniel Bacquelaire (MR): Monsieur le ministre, ma première question a trait à la réunion du 18 mai. Je perçois dans le procès-verbal un

certain nombre de réticences de la part des procureurs généraux. Au cours de cette réunion, ces derniers expriment quelques doutes quant à l'utilité de ne pas recourir à la procédure normale, c'est-à-dire la dénonciation des faits devant le procureur du roi du ressort.

Par rapport à cela, eu égard à l'audition de certains procureurs généraux, ils nous disent carrément être radicalement contre la rédaction de ce protocole. Je prends, par exemple, l'audition du procureur général Michaux, qui nous rappelle avoir écrit au procureur du roi de son ressort pour lui dire qu'il était hors de question de conclure quelque protocole que ce soit.

Le procureur général Schins, dans le PV de la réunion du 18 mai, dit, à plusieurs reprises, que c'est la procédure normale qui doit prévaloir, à savoir la dénonciation devant le procureur du roi.

Ensuite, brutalement, le PV de la réunion du 18 mai se solde par la décision suivante: "Le Collège soumettra une proposition de procédure à M. Adriaenssens et au ministre". Voilà M. Adriaenssens et le ministre renvoyés dos à dos. Mais, quelle était la marge de manœuvre des procureurs généraux pour conclure ou non ce protocole?

La lecture du protocole m'apprend, dans son préambule, qu'"il n'appartient pas au ministère public de procurer à la commission de l'Église catholique des conseils juridiques ou d'émettre des avis quant à une procédure à suivre ou à ne pas suivre", se référant en cela à l'article 297 du Code judiciaire.

Un peu plus loin dans le même document, en ce qui concerne la procédure de saisine du groupe de travail spécial, je lis: "Le groupe de travail spécial qui est constitué est interpellé par demande écrite adressée à l'un de ses coprésidents, en particulier par la commission de l'Église catholique, afin de répondre à des demandes de renseignement d'ordre général liées au phénomène des abus sexuels ou aux faits portés à la connaissance du ministère public par la commission de l'Église catholique". Comment, pouvez-vous, monsieur le ministre, expliquer cette contradiction dans le même document?

Raf Terwingen (CD&V): Mijnheer de minister, ik heb twee vragen, allebei over het protocol.

Ten eerste, indien ik u goed heb begrepen, interpreteert u zelf het protocol als zijnde de wijze of de manier om nu net alle dossiers uit het

kerkelijke milieu en het milieu van de commissie weg te halen teneinde een snellere doorstroming naar de justitiële weg te krijgen. Zo begrijp ik de uitleg die u hier hebt gegeven.

Hier in de commissie wordt aan uw interpretatie getwijfeld. Dat is duidelijk. De vraagstelling is ter zake ook duidelijk.

Het is dan ook belangrijk om het volgende te weten. Ik sluit mij ter zake aan bij de vraag van de heer Bacquelaine. Hij vraagt in welke mate u zelf invloed hebt uitgeoefend op de tekst die uiteindelijk is geredigeerd, zijnde de regulering van het protocol, of hoe wij het ook mogen noemen. De tekst is trouwens unaniem door de procureurs-generaal aangenomen – laat dat duidelijk zijn –, hoewel hier in de commissie één procureur-generaal heeft geprobeerd op dat vlak een bocht te maken. De tekst is echter uiteindelijk door de procureurs-generaal aangenomen.

Wat is uw rol in de redactie van de tekst geweest?

Tegelijk vraag ik naar uw appreciatie. Kunt u erin komen dat de tekst een bepaalde perceptie geeft, waarover hier alleszins ook de discussie wordt gevoerd, met name over de vraag hoe dat nu zit? Er zijn natuurlijk elementen in de tekst die, terecht trouwens, hier in de commissie uit de tekst zijn gelicht. Het gaat over de passages waarin wordt gesproken over het op eigen verantwoordelijkheid doorgeven van dossiers door de commissie aan Justitie. Dat zijn bijna letterlijk de passages uit de tekst, die van belang zijn, los van het feit dat er op verschillende plaatsen in het protocol over de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie en dergelijke wordt gesproken.

Het is echter eigen aan dergelijke teksten dat de punten eruit worden gehaald die eruit mogen worden gehaald. Daarom vraag ik ook uw idee over de perceptie die eventueel rond het protocol kan leven.

Mijn tweede vraag sluit aan bij de vragen van de heer Van Hecke en mevrouw De Wit.

Zij spreken over autonomie en over de mogelijkheid die de commissie-Adriaenssens, op basis van het bewuste document, zou hebben om te triëren, om de triage te doen – ik denk dat dit de woorden waren die mevrouw De Wit en de heer Van Hecke in de mond hebben genomen.

Interpreteert u het protocol ook in die zin, met name dat het aan de commissie-Adriaenssens toekwam om te triëren wat zou worden

doorgegeven? Kwam het aan commissie toe om bijvoorbeeld al dan niet tot verjaring te besluiten? Hoe interpreteert u het protocol?

Siegfried Bracke (N-VA): Mijnheer de minister, mijn enige vraag sluit perfect aan bij wat collega Terwingen heeft opgemerkt. Hij vroeg naar uw rol in het totstandkomen van dat protocol. U hebt daar in uw uiteenzetting op geantwoord in die zin dat u weliswaar die vergadering in gang hebt laten zetten, maar dat u vervolgens de procureurs-generaal hebt laten werken. Als ik mij goed herinner hebt u zelfs het woord 'eenzijdig' gebruikt. De procureurs-generaal zouden de tekst van dat protocol hebben geredigeerd. U zegt wel dat u daarover hebt gecommuniceerd; dat u dat in een communiqué hebt gegoten.

Zou u de commissie de tekst van het communiqué kunnen bezorgen? Tenzij u het nu bij de hand hebt en zou kunnen voorlezen. Ik had gehoopt u van deze vraag te kunnen sparen omdat u een behoorlijke website hebt waarop veel te vinden is. Ik heb gezocht. Ik vond wel de rechtzetting bij wijze van spreken van dat communiqué. U zei dat Justitie hoe dan ook bevoegd is. Het staat zowel in het Nederlands als in het Engels op uw website. Het communiqué dat onmiddellijk volgde op de totstandkoming van dat protocol vind ik echter niet. U zult dat zonder twijfel bij de hand hebben. Ergens op uw kabinet moet het zeker te vinden zijn. Kan deze commissie over dat document beschikken?

La **présidente**: Il s'agit d'une demande officielle relayée par la commission.

Je voudrais revenir aux propos tenus par M. Bracke. Je dispose de quelques communiqués de presse.

En fait, vous avez envoyé un courrier dans lequel vous demandiez de mettre à disposition deux magistrats de référence. Face à cette proposition, la réaction des procureurs généraux a été assez violente. On a, sans doute, chacun nos propres échos. En tout cas, pour deux ou trois d'entre eux, il s'agissait d'une atteinte directe à l'autonomie du ministère public.

Vous organisez une réunion le 18 avec les réserves – cela a été dit par mes collègues – de M. Schins et peut-être d'autres. Mais le 20 mai, vous annoncez que deux magistrats feraient office d'intermédiaire avec la commission de traitement des plaintes d'abus sexuels.

On dirait que vous confirmiez, en fait, cette

nomination. Vous présidez le Collège des procureurs généraux, il n'est donc pas question "d'ordres", mais, en tout cas, vous avez écrit à M. Adriaenssens, sans avoir au préalable consulté les procureurs généraux pour l'informer que vous alliez lui mettre deux magistrats à disposition. Selon les procureurs généraux, cette pratique porte directement atteinte à l'autonomie du ministère public et ils vous le font savoir. Je ne comprends pas comment, en tant que ministre de la Justice garant de cette autonomie, vous n'avez pas "perçu" cet état de fait. De plus, par la suite, vous avez parlé à la presse. Vous avez ainsi donné l'impression que ces magistrats seraient bel et bien mis à la disposition de la commission Adriaenssens, ce qui constitue une atteinte directe...

En outre, en dehors du fait que tous les procureurs généraux nous ont dit qu'ils avaient très mal rédigé le protocole dont question, n'avez-vous pas eu le sentiment qu'il présentait un danger?

Vous savez que nous avons entendu vos deux prédécesseurs. Il est vrai que l'on a oublié M. Vandeurzen. Mais si ce dernier a quelque chose à nous apprendre, nous parlerons à cet oubli. Nous allons lui poser la question.

En tout cas, les deux ministres que nous avons entendus ont été clairs. M. Verwilghen, qui avait lu le protocole sachant qu'il allait être entendu dans cette commission, a déclaré que cela était totalement inacceptable et que jamais il n'aurait participé à un protocole portant ainsi atteinte à l'indépendance de la justice. Mme Onkelinx a dit qu'il y avait eu débat au sein du Conseil des ministres et que, selon elle, il y avait atteinte à l'indépendance de la justice. Elle a parlé de discussions informelles qui ne faisaient pas l'objet d'un point de l'ordre du jour. Mais on sait que lorsque l'Église a voulu mettre en place une deuxième commission, vous avez dit qu'il n'y aurait plus de protocole avec la justice. En tout cas, si l'on parcourt vos textes, il est toujours question de protocole. Pourquoi, dans ces conditions, revenir sur une situation qui vous agréait un mois auparavant, que vous avez sollicité pour, ensuite, dire que cela n'arriverait plus jamais? Des déclarations publiques ont été faites par d'autres ministres après avoir découvert ce protocole. Selon eux, il ne garantissait pas l'indépendance de la justice.

Voilà, monsieur le ministre, les questions que nous voulions vous poser. Si vous le désirez, nous pouvons suspendre durant cinq minutes nos

travaux. Vous pouvez aussi, si vous le souhaitez, commencer à répondre immédiatement.

Stefaan De Clerck: Madame la présidente, je vais essayer de répondre.

De toute façon, je n'ai pas eu l'occasion de participer à un débat quand les faits se sont présentés car il n'y avait plus de gouvernement, donc pas de commission. Aucune question publique n'a été posée, aucun débat politique n'a eu lieu et aucune correction immédiate n'a pu être apportée durant cette période.

Nous avons maintenant un débat avec un énorme retard. Cela peut avoir une influence. Si un débat avait pu avoir lieu, les choses auraient peut-être évolué d'une autre manière. Je rappelle que les faits se sont passés dans la semaine du 22-23 avril en pleine crise politique. Je ne pense pas qu'une question ait été posée en commission de la Justice ou en séance plénière. Durant cette période, il y a eu "immobilisation" de la situation.

Renaat Landuyt (sp.a): Er was geen Parlement meer om u te ondervragen, maar er was wel nog een regering. Mevrouw Onkelinx heeft gesproken van enige discussie binnen de regering.

Stefaan De Clerck: Er werd toen nog ten onrechte over het protocol gesproken. Ik heb die tekst rondgedeeld, uitleg gegeven en gevraagd om goed te lezen wat erin stond. Dat is in een kern informeel besproken. Het is geen formeel punt van de Ministerraad geweest. Ik heb dat rondgedeeld en wij hebben het gehad over de toekomst. Wij hebben gezegd dat de situatie op een heel andere manier evolueerde.

Wat collega Onkelinx heeft gezegd, is correct. Ik kan dat bevestigen. Het was een informele babbel op een kern, waar ik de tekst aan iedereen heb bezorgd om hen te laten weten waarover het ging. Als zij erover wilden praten of lezen, konden zij de tekst lezen. Dat is gebeurd in aanwezigheid van alle leden van de kern.

Daniel Bacquellaine (MR): Monsieur le ministre, excusez mon impertinence: n'était-ce pas précisément parce qu'il n'y avait plus de parlement que vous avez décidé de ce protocole?

Stefaan De Clerck: J'ai essayé d'expliquer que je vis dans le contexte des protocoles. J'en fais beaucoup.

Je vais vous rappeler le fil rouge de mon comportement. C'est sur la base des

recommandations que je cherche à avoir des contacts. Tout le monde doit participer à la lutte contre la délinquance sexuelle. Tout le monde doit prendre ses responsabilités et une multidisciplinarité est nécessaire.

Il y a eu de nombreux contacts, de protocoles. Lorsque j'ai écrit ma lettre, j'ai parlé du protocole. Mais ce qui est sorti de tout cela, ce n'est pas un protocole. Je m'excuse mais ce n'est pas un protocole!

Je ne veux pas me défendre sur ce concept de protocole dont tout le monde parle. C'est une régulation des flux d'informations et cela a été décidé unilatéralement par le Collège des procureurs généraux. Cela ne m'a pas été soumis, ni à la commission Adriaenssens. Cela n'a pas été discuté, cela n'a pas été signé.

La présidente: Cela a été quoi, monsieur le ministre?

Stefaan De Clerck: Ils m'ont envoyé le texte. Ce n'était pas un protocole dans le sens de ce qu'il se passe ici avec d'autres.

Magritte disait: "Ceci n'est pas une pipe." Niks is wat het lijkt!

La présidente: Monsieur le ministre, nous sommes dans une commission spéciale, nous ne sommes pas en commission de la Justice. Comme avec toutes les autres personnes qui sont passées ici, les parlementaires peuvent vous interpeller à tout moment. Nous ne sommes pas dans le cadre question-réponse-réplique. Nous avons procédé de la sorte avec l'ensemble des personnes qui sont passées par ici.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, u hebt ons de tekst ter beschikking gesteld. U zegt dat het document, waarvan u straks zult zeggen wat het nu precies is, eenzijdig is opgesteld door het College van procureurs-generaal. Als wij naar het verslag kijken van de vergadering – ik niet alleen, collega's samen met mij – dan ziet men dat er als beslissing staat: "Het College zal een voorstel van werkwijze voorleggen aan professor Adriaenssens en de minister." Uiteindelijk is er een document "de regulering van de informatiedoorstroming" door u, als zijnde een overlegd en consensueel tot stand gekomen akkoord, doorgestuurd aan professor Adriaenssens. Dat kan toch niet anders?

Stefaan De Clerck: Ik heb dat niet doorgestuurd. Dat is door het college bezorgd. Ik herhaal. Ik heb

mijn brief geschreven. Daarin sprak ik van een protocol, omdat ik in die termen dacht. Ik heb dat gezegd en geschreven. Ik zal u uitleggen waarom ik daarover schreef. Ik leg u de bewijzen voor. Op basis van die brief werd er een vergadering georganiseerd, waar ik bij was, alsook het College van procureurs-generaal en professor Adriaenssens. Professor Adriaenssens kwam daar het probleem uiteenzetten. Ik nam het initiatief. Wij zaten samen en ik zei dat er een oplossing moest komen en dat Justitie haar job moest doen.

Hoe deed men dat? Het moest dringend georganiseerd worden. Ondertussen waren er 360 dossiers aangekomen. Dat waren dus 360 dossiers die ernaartoe gegaan waren. Die mensen zegden dat zij gerechtigheid, respect en een antwoord wilden krijgen. Zij wilden dat de Kerk haar verantwoordelijkheid nam en dat professor Adriaenssens zijn job deed. Ik zag dat gebeuren. Ik heb een brief geschreven. Wat was de binding met Justitie? Die vergadering ging daarover.

Hoe is die vergadering verlopen? Professor Adriaenssens stelde heel expliciet dat hij die dossiers aan Justitie wilde geven, maar hij maakte drie of vier categorieën. Ten eerste, alles wat niet verjaard was, ging naar Justitie, zei hij. Ten tweede, de dossiers van de slachtoffers die dat vroegen en die dus een veroordeling of sanctionering wilden, gingen door. Ten derde, zelfs de dossiers van degenen die dat niet vroegen, wilde hij bezorgen, maar geanonimiseerd, omdat hij de rechten van de slachtoffers moest respecteren, wat correct is.

Hij zei dat en dat staat in het verslag, dit werd geacteerd. Op dat ogenblik, mevrouw Marghem, luisterde het College van procureurs-generaal, nam het daarvan akte en hoorde dat die dossiers zullen komen. Dan stelden zich twee problemen, ik heb dat daarnet ook uiteengezet, maar het is belangrijk dat dit het debat is.

Ten eerste, op welke manier, waar moeten die nu naartoe? Dan komt men immers natuurlijk tot de verantwoordelijkheid van al die procureurs des Konings over het hele land en dan is de vraag of dat niet beter moet worden georganiseerd.

Ik heb daar gesproken over referentiemagistraten. Er zijn 91 soorten toepassingen van referentiemagistraten in het openbaar ministerie. Als ik dat woord gebruik, is het omdat ik het overal zie staan. Ook in de overeenkomst van maart 2010 wordt er gesproken over

referentiemagistraten.

In plaats van een referentiemagistraat wil het College de federale procureur. Alle dossiers moesten daarheen. Punt. Afgesproken. Beslist. Het werd gezegd in die vergadering en werd bevestigd in die regulering.

Ten tweede is er de moeilijkheid, de vraag welke dossiers. Waar ze naartoe moeten is eigenlijk het punt al niet meer, dat is opgelost. Er wordt gezegd dat er dossiers zullen komen, die dossiers worden uitgevoerd, waar moeten ze naartoe, de federale procureur, geen probleem, geacteerd, punt.

Misschien hadden ze in die regulering dat beter nog eens expliciet gezegd, dat er de vraag en bereidheid is om al die dossiers zo snel mogelijk te bezorgen et cetera. Dat schreven ze echter niet.

La présidente: Ils ne l'écrivent pas mais, pour revenir à ce que vous nous dites, ce n'était pas votre proposition. Je vous rappelle que vous avez fait une proposition au Collège des procureurs généraux qui a été rejetée parce qu'elle portait atteinte à l'autonomie du ministère public et à l'indépendance de la Justice. C'est ce que nous disent les procureurs.

Stefaan De Clerck: Dans quelle mesure ma proposition y portait-elle atteinte?

La présidente: Par le fait qu'elle évoquait deux magistrats de référence qui allaient trier... C'est la proposition que vous faites dans la lettre!

Stefaan De Clerck: Dans le rapport de la réunion du 18, en effet... Ma lettre comportait le concept de "magistrat de référence". Or, je répète que, dans 91 dossiers multiples, on parle toujours de "magistrats de référence" et que, dans le texte qui a été finalisé en mars 2010 dans le cadre de la problématique des abus sexuels, il est à nouveau question d'un magistrat de référence qui sera responsable, dans chaque arrondissement, pour traiter les dossiers d'abus sexuels.

La présidente: Monsieur le ministre, vous indiquez "magistrat de référence qui sera délégué à la commission Adriaenssens". Ce n'est pas la même chose! Les procureurs généraux ont d'ailleurs dit non et aussi à deux reprises via la presse.

Stefaan De Clerck: Madame la présidente, j'essaie d'expliquer pourquoi j'ai utilisé le terme "magistrat de référence". Or cela a été corrigé! C'est clair! Dire que cela a été corrigé ne me pose

aucun problème. Le Collège a dit: "non, ce ne sera pas un magistrat de référence. Ce sera le procureur fédéral." Vu la complexité du dossier d'un point de vue géographique, etc., ce sera le procureur fédéral. Il y avait une solution et je ne voyais aucun inconvénient à ce que le Collège des Procureurs généraux désigne le procureur fédéral. J'étais tout à fait d'accord. S'ils estimaient que c'était mieux que ce soit lui, je l'admettais également, d'autant plus que, légalement, cela relève de sa compétence d'assurer la coordination entre tous les arrondissements dans des dossiers de ce type. Là n'était pas mon problème!

Ce que je veux expliquer, c'est la difficulté de faire ce triage. Là était le nœud du problème! Qui fait quoi? J'ai tenté de l'expliquer! Excepté le flux et la manière de s'organiser qui étaient déjà réglés, il s'agissait de déterminer quels dossiers. Il fallait trouver une méthodologie. Nous étions confrontés à la problématique classique d'un ministère public de la Justice qui a ses responsabilités, son autonomie mais qui, dans ses actions, doit respecter la légalité. On ne peut pas faire n'importe quoi à n'importe quel moment. Il détermine avec quels moyens on peut agir d'une manière correcte.

Le ministère public n'a jamais laissé tombé ses compétences, son autonomie et sa responsabilité en ce qui concerne la poursuite, *de vervolging*. Jamais! Il a uniquement accepté le flux, le fait que les dossiers soient transmis. Mis à part ce flux, je répète que la question était de savoir s'il pouvait se mêler de la sélection et du triage. Il a dû constater que, vu le cumul des arguments, le fait qu'il n'y ait pas de *meldingsplicht* ou *d'aangifteplicht*, qu'il y ait une demande de confidentialité de la part des victimes et qu'il y ait une responsabilité auprès de tous, le cas échéant, il y a *schuldig verzuim* si on ne fait pas le nécessaire. Il y a une responsabilité des deux côtés. Du fait d'un manque de dossiers concrets dans le chef du ministère public—le Collège n'étant pas conscient, actif ou saisi d'un dossier concret à ce moment-là—, il n'y avait pas moyen de saisir des dossiers, ce qui était pourtant prévu dans le texte.

Het is moeilijk uit te leggen dat die commissie zelf een heel grote verantwoordelijkheid had om inderdaad te bekijken welke dossiers zij niet zou mededelen. Dit was eigenlijk de verantwoordelijkheid: welke dossiers zou zij niet mededelen. Als achteraf bleek dat dossiers niet werden meegedeeld, ze voor het openbaar ministerie toch voorwerp werden van onderzoek en het openbaar ministerie meende dat er sprake

was van schuldig verzuim door de commissie, omdat zij die dossiers niet hadden meegedeeld, daartegen moest men voorzorgen nemen. De commissie zei dus dat ze niet in hun plaats kon treden, maar dat het hun verantwoordelijkheid was.

Er is dus een cumul van argumenten, die maakt dat zij op dat ogenblik moesten zeggen dat de commissie zelf de verantwoordelijkheid had om te bepalen welke dossiers al dan niet overgelegd zouden worden.

Dat is niet om hen weg te jagen, niet om te zeggen: u bent zelf verantwoordelijk voor de afhandeling, voor de vervolging, voor de strafvordering. Nee, het is alleen om te zeggen: wij houden onze vrijheid om onze verantwoordelijkheid voluit uit te oefenen, wanneer en waar wij het nuttig achten, op basis van de dossiers, die wij op een of andere manier hebben en die ons toelaten om beslag te leggen, om eventueel een onderzoeksrechter te vatten, et cetera, et cetera. Dat is de filosofie. Dat is de logica van die juridische redenering.

Ik begrijp dat dat anders gelezen kan worden. Als daar het woord "protocol" op wordt geplakt, dan lijkt het een soort van akkoord. Maar dat is het helemaal niet. Het is geen protocol. Het is louter een regulering van een stroom van dossiers, waardoor het openbaar ministerie zijn verantwoordelijkheid zelf kan nemen.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, u zegt dat het geen akkoord is.

Stefaan De Clerck: Ik heb het dan over de finale tekst.

Carina Van Cauter (Open Vld): De finale tekst is geen akkoord. Maar u leest toch samen met mij het verslag van de vergadering met het college? Daarin staat: het college zal een voorstel van werkwijze voorleggen aan professor Adriaenssens en aan de minister. Er is dus een voorstel gekomen. Daarop hebben u en professor Adriaenssens ja gezegd.

Stefaan De Clerck: Neen. Neen, sorry, neen.

Carina Van Cauter (Open Vld): Dat is mijn eerste punt.

Stefaan De Clerck: Mevrouw Van Cauter, staat u mij toe om daar direct op te antwoorden, voor het gemak van het debat.

Ik lees dat ook, op het eind van dat verslag. Maar, in alle eerlijkheid, in alle juistheid, het college heeft zich, met die elementen, teruggetrokken. Het heeft daarover geoordeeld. Het heeft wellicht intern gedebatteerd. Zo heeft het college een positie ingenomen. Dat gebeurde niet na overleg met ons. Het werd ons niet voorgelegd en het is niet besproken. Het college heeft zijn verantwoordelijkheid genomen en uitgedrukt in die tekst.

Carina Van Cauter (Open Vld): Als iemand een voorstel doet, en op afstand zegt men ja, dan is er toch een akkoord? Dus er is een akkoord. Ik kan dat niet anders uitgelegd zien.

Stefaan De Clerck: Die tekst vormt niet de basis van een akkoord. Het is een eenzijdig opgemaakt document, dat aansluit op mijn brief en de vergadering. Dat is de context. Het is geen resultaat als een protocol in de aard van wat daar is ondertekend en goedgekeurd door het college. Dat zijn ondertekende protocollen. Het is een heel andere procedure dan wat hier eenzijdig werd opgelegd door het college.

Carina Van Cauter (Open Vld): U zegt: "Op het ogenblik dat professor Adriaenssens ons kwam zien; wat moest er gebeuren met die 500 dossiers?" Eigenlijk was dat toch eenvoudig? Er waren 100 dossiers, 100 slachtoffers die aan professor Adriaenssens hadden gevraagd: wij willen tussenkomst van Justitie. En wat doet men als men tussenkomst wil van Justitie? Dan legt men een klacht neer. En waar? Bij de politie of bij het parket. Punt aan de lijn. Wettelijk is er geregeld dat er een federale procureur is, die kan instaan voor de coördinatie, voor zover dat moeilijkheden oplevert. Vandaag handelt men ook zo. De federale procureur heeft ons gezegd dat er ondertussen 200 nieuwe klachten zijn geformuleerd, andere dossiers. Wat is daarmee gebeurd? Die klachten zijn binnengekomen en daar is gecoördineerd. De federale procureur zegt dat die coördinatie moeilijk is en dat hij die dossiers misschien naar zich moet trekken. Dat is over die 100.

Schending van beroepsgeheim, problemen. Professor Adriaenssens heeft ons gezegd dat er geen enkel probleem was. Tijdens de hoorzitting heeft hij gezegd: "Professor Adriaenssens meent dat de commissie niet gebonden is door het medische beroepsgeheim." Geen probleem. Waar haalt men dat?

Schuldig verzuim. Ja, schuldig verzuim is een notie. Degenen die kennis hebben van misdrijven

en degenen die weten dat slachtoffers in nood zijn, moeten doen wat ieder burger moet doen en dat is aangifte doen. Kon de commissie-Adriaenssens dat? Ja, zij kon dat. En waar moest zij dat doen? Bij de politie of bij het parket. Heel die heisa en die verwarring geeft in ieder geval minstens de indruk...

La président: Ce sera à Mme Marghem, puis à Mme Déom et vous répondrez ensuite aux trois.

Marie-Christine Marghem (MR): Ce sera préférable, car nous sommes au centre de la problématique.

Votre prédécesseur, Marc Verwilghen, nous a expliqué que, quand l'évêque de Gand Luysterman était venu lui dire qu'il avait l'intention de créer une commission au sein de l'Église, il ne lui avait rien demandé d'autre que de l'informer de ce fait et lui a soumis les statuts, mais votre prédécesseur, à aucun moment, n'a attiré Luysterman à une autre façon de considérer les choses en disant: il faut que ces dossiers soient transmis et nous allons faire un accord pour qu'ils soient transmis de la meilleure façon possible.

On peut peut-être dire que vos personnalités sont différentes et que vous agissez à des moments différents dans l'histoire. Mais il reste que – et ma collègue l'a amplement dit – tout ce qui existe dans la loi depuis longtemps, puisque l'article 1er du Code d'instruction criminelle existe depuis 1870, tout ce qui existe dans la loi en termes d'institutions étatiques pour traiter ces problématiques pouvait être rappelé simplement à M. Adriaenssens.

Je ne comprends pas, je ne parviens pas à comprendre et vous ne parvenez pas à l'expliquer, excepté en disant que vous aimez les protocoles et que vous voulez que tout le monde participe, quel besoin vous avez eu d'aller demander à Adriaenssens comment il comptait transmettre le plus de dossiers possible à la justice. D'où la réaction de l'intéressé à un moment donné de dire: je vais en transmettre un maximum, y compris ceux où les victimes ne souhaitent pas nécessairement que leurs noms soient connus, etc.

Nous avons entendu – vous devez le savoir et je crois que c'est clair et net, qu'il n'y a pas moyen de tourner autour du pot – qu'Adriaenssens a dit qu'en tant que président de cette commission, il ne s'attachait pas à sa mission, la mission qui lui avait été confiée par l'Église, un quelconque secret professionnel. Si, bien entendu, il est le

thérapeute des victimes, je peux le comprendre, mais ce n'était pas le cas, en aucun cas.

Donc, toutes ces questions annexes qui noient le poisson dans l'eau n'ont rien à voir avec notre sujet. Vous avez pris la décision à un moment de harponner Adriaenssens pour organiser, de façon médiatisée finalement, la transmission de ces dossiers et vous avez obtenu le résultat inverse: au lieu d'en avoir un maximum, on en a eu un minimum.

Finalement, c'est une institution privée qui a été amenée, parce que le parquet général – vous avez entendu les différents procureurs généraux – a eu la bonne réaction, me semble-t-il, de rappeler son autonomie en disant que "la commission Adriaenssens transmettra sous sa propre responsabilité, mais nous n'allons pas et nous ne pouvons pas indiquer". C'est donc Adriaenssens qui a décidé à un moment ce qui était prescrit, ce qui ne l'était pas, et de transmettre ou de ne pas transmettre.

Et vous l'avez créée par votre protocole – ou Dieu sait quel mot on peut utiliser – parce qu'Adriaenssens a cru que c'était un accord et il l'a mis sur son site comme tel et il l'a revendiqué comme tel; il nous l'a dit.

Expliquez-moi donc pourquoi vous avez pris contact avec lui et quel était votre but en prenant ce contact avec Adriaenssens.

Valérie Déom (PS): Très rapidement car c'est dans la ligne droite, je reviens à ce procès-verbal du 18 mai.

Pour résumer ce que mes deux collègues viennent de dire, pourquoi faire un protocole de 7 pages si ce n'est que pour rappeler la loi et l'existence des procédures? Et pourquoi, le 18 mai, au moment où vous avez et où le Collège des procureurs généraux a Adriaenssens devant lui, qui affirme clairement qu'il y a une centaine de dossiers dont les victimes souhaitent que l'auteur soit sanctionné et donc que leur dossier soit transmis à la justice, pourquoi ne dites-vous pas à ce moment-là: "Très bien demain ou après-demain, apportez-nous au moins ces 100 dossiers"?

Malheureusement ces dossiers se sont perdus ensuite dans la perquisition, perquisition et saisie dont on sait ce qu'il est advenu. Maintenant ces dossiers sont coincés au greffe du tribunal de première instance, avec peut-être – M. Delmulle nous l'a dit –, des abuseurs qui sont encore en

activité, ai-je envie de dire, et qui ne peuvent être détectés car la procédure légale n'a pas été mise en place tout de suite et qu'on a cherché à conclure un pseudo-accord, protocole ou que sais-je encore.

Stefaan De Clerck: J'essaie de récapituler quelques éléments.

Cette régulation a été finalisée le 10 juin, a été communiquée et la saisie, la perquisition date du 24.

Valérie Déom (PS): Le 18 mai...

Stefaan De Clerck: Je m'excuse, mais il y a eu cette réunion le 18. Le Collège a été informé de la demande de cette commission. Je répète qu'à plusieurs reprises M. Adriaenssens déclare qu'il va communiquer les dossiers non prescrits, les dossiers dans lesquels les victimes demandent une sanction et même les dossiers où la personne demande la confidentialité mais en biffant le nom de la victime. Il déclare que les dossiers doivent passer à la justice et donc au procureur fédéral parce qu'entre-temps, on voit que c'est ce dernier qui est le mieux placé pour la coordination de tous ces dossiers.

Il faut rappeler qu'à ce moment là, il y a plus que 360 dossiers! Un paquet qu'on n'a jamais vu dans n'importe quelle instance, n'importe quelle commission, mais qui tout à coup sont là. Il faut donc agir. Il vient déclarer qu'il veut les transmettre. Je prends l'initiative de dire: "Mettez-vous autour de la table et faites en sorte que les dossiers soient transmis le plus vite possible!". Et il déclare lors de la réunion qu'il va faire le nécessaire. Mais avant que, après cette réunion, un document sorte – et moi je ne savais pas comment et de quelle manière –, un document soit conclu, c'est le Collège des procureurs généraux qui prend ses responsabilités après cette réunion! Et il prend ses responsabilités en écrivant un texte de régulation, qui date du 10, etc., le temps de communiquer. Mais entre le 10 et le 24, il n'y a pas trop de temps pour dire qu'on va exécuter dans sa totalité tout ce qui a été dit.

Il est donc difficile de juger s'il y a eu refus ou manque de volonté. Je suis convaincu que non mais le délai était tellement bref pour confirmer un tel accord ou une telle régulation.

La présidente: Les procureurs généraux nous ont dit qu'ils n'auraient pas dû écrire ce texte. Ils l'ont tous dit. Ils ont même dit qu'ils auraient dû se relire.

Des procureurs généraux devraient se relire, c'est certain! C'est assez inquiétant car ce sont eux qui font notre politique criminelle.

Ils nous ont également dit qu'ils avaient une masse de dossiers et qu'ils souhaitaient faire du bon management. Pour ce faire, on avait trouvé la solution le 18 mai: le procureur fédéral allait tout dispatcher. Il suffisait de dire à M. Adriaenssens que M. Delmulle était là...

Stefaan De Clerck: C'est la deuxième partie de ma réponse.

La **présidente:** Il y avait 100 dossiers dont il devait se débarrasser car les victimes le voulaient, parce qu'il y avait peut-être danger, etc. On a alors dit à M. Adriaenssens de les transmettre à M. Delmulle. On lui a dit de les amener au parquet ou qu'on viendrait les chercher, non pas via une perquisition mais via une bonne entente. Pourquoi attendre un mois pour rédiger un protocole dans lequel on lui dit que c'est lui qui peut vérifier si les dossiers sont prescrits? C'est quand même particulier.

Stefaan De Clerck: Le flux organisé est la partie la plus simple. La deuxième partie est la question de savoir comment on gère la confidentialité, la responsabilité de chacun, le secret professionnel, etc. Plein de choses qui sont difficiles à gérer.

C'est un débat très complexe. Si on fait tant de protocoles, c'est parce qu'il y a des problèmes à chaque fois. Il faut donc bien conclure des accords entre tous les services et la justice pour bien peser les responsabilités.

Je vous rappelle que, tout de suite après les perquisitions, il y a eu plus de 300 médecins qui m'ont envoyé un message en attirant mon attention sur le secret professionnel, en me demandant ce qu'en j'en faisais. Vous pouvez dire qu'il s'agit d'un débat sans importance mais je dis que c'est un débat avec une certaine importance, essentiellement pour la confidentialité des victimes qui se présentent dans un certain contexte.

C'est un des principes que je répète toujours: la victime fait un choix, elle a la possibilité de diriger l'action.

Elles ont une responsabilité. Elles ont une liberté. Elles ont le droit de le faire et il faut respecter les droits de la victime! Si on bafoue les droits de la victime, je crois qu'on commet une faute dans

l'autre sens. Telle est la balance qui est très difficile à gérer.

La **présidente:** Mais monsieur le ministre, si tout en respectant les droits de la victime, qui sont légitimes, on met en danger toute la société parce qu'il y a un auteur connu...

Stefaan De Clerck: Voilà! Men start met een confidentialiteit, met een positie waar er geen aangifteplicht is, met een geheim in een vertrouwenscentrum et cetera, waarvan men nog niet weet hoe het allemaal zal evolueren. Daartegenover staat de verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenschap. En die verantwoordelijkheid ligt ook bij die mensen. Dat is precies het schuldig verzuim, wat ik daarnet ook al zei. Als men zijn verantwoordelijkheid niet neemt, is men strafbaar. Dus men moet zelf zijn verantwoordelijkheid nemen.

Het openbaar ministerie kan geen dubbele rol aannemen om aan die commissie, aan die personen te zeggen "u moet het zo doen, of u moet het anders doen". Dit kan niet. Men kan geen advies geven. Men mag zich niet mengen. Men moet onafhankelijk blijven in zijn rol en men moet het recht behouden, als het niet gebeurt, om voluit zelf te kunnen gaan op het moment dat men een concreet dossier heeft. Men moet het recht hebben om dat te doen, binnen de wettelijke bepalingen. En als men het anders doet, komt men in de problemen. Dat is de lezing die men heeft gemaakt binnen het College van de procureurs-generaal.

Dat is, mijns inziens, een legalistische, correcte benadering van een zeer moeilijk hoofdstuk inzake de geheimhouding, de confidentialiteit, het recht van de slachtoffers, het recht om te kijken op welke manier men het eigen traject kiest. En daar staat tegenover dat er op een bepaald ogenblik een meldrecht is, dat er mogelijkheden zijn, dat men niet in een schuldig verzuim kan terechtkomen, dat men die verantwoordelijkheid ook draagt.

Dit is de voortdurende balans, de voortdurende wereld van Justitie die zijn recht houdt. Die wereld van hulpverlening en andere organisaties, iedereen, bij wijze van spreken, die een recht heeft om intern zaken te regelen, heeft ook een verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenschap om door te spelen als het moet. Maar dat is hun verantwoordelijkheid en men kan niet in de plaats treden van anderen.

Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur le

ministre, je ne comprends pas pourquoi M. Adriaenssens, qui est un homme vraiment intelligent – nous l'avons rencontré ici-même au moins à deux reprises – ignorait sa responsabilité par rapport à sa position de président d'une commission dans ce cadre-là, à savoir celle d'un homme, comme tout citoyen, qui sait que les lois existent, qui sait que les délits découverts, alors qu'il n'y a pas de secret professionnel – j'ignore où vous allez pêcher des secrets professionnels – doivent être dénoncés si l'auteur peut commettre d'autres infractions qui mettent en danger la société.

Vous auriez pu le lui expliquer. En lui faisant simplement la réflexion suivante: "Voilà les moyens légaux qui existent pour que ces dossiers soient transmis à la justice", vous évitiez toute critique et tout problème sous la seule responsabilité d'un homme qui était capable de les prendre. Donc, il ne fallait pas s'immiscer dans ce dossier, car M. Adriaenssens s'est senti soutenu à tort. Et à cause de cela, votre prédécesseur Marc Verwilghen l'a dit tout à l'heure, vous avez créé un double accès à la justice pour les victimes, des victimes qui, d'un côté s'adressent à la commission Adriaenssens, et de l'autre qui se fient aux institutions étatiques pour les mêmes problématiques avec des traitements différents. C'est un gros problème que vous avez suscité en réagissant exagérément à propos de ces 300 dossiers. Il suffisait simplement de dire à M. Adriaenssens ce qu'il en était de la loi et de ses responsabilités en tant que citoyen.

Stefaan De Clerck: C'est ce qui a été dit! (*Intervention hors micro*)

Carina Van Cauter (Open Vld): U verwijst naar het aantal dossiers, wat voor een capaciteitsprobleem bij Justitie zou hebben gezorgd.

Stefaan De Clerck: Het was de eerste keer in mijn leven dat ik meemaakte dat er op 14 dagen tijd 360 dossiers van seksueel misbruik op een plaats, buiten Justitie en buiten de hulpverlening, worden gecentraliseerd. Dat is nog nooit eerder gebeurd.

Carina Van Cauter (Open Vld): U zegt dat er geen capaciteitsprobleem was. Ik kan dat begrijpen. Wij weten immers uit de cijfers dat er jaarlijks 3 400 dossiers van seksueel misbruik zijn, dus als er daar zeker 100 dossiers bijkomen – in een aantal dossiers was de dader overleden, die zouden we dus kunnen uitsluiten, maar laten we een raming maken van 250 dossiers –, vormt dat

geen capaciteitsprobleem. Dat kan ik begrijpen, maar wat is dan de reden waarom er een bevestigd akkoord moest komen tussen professor Adriaenssens, het College van procureurs-generaal en de minister van Justitie?

Stefaan De Clerck: Er is geen bevestigd akkoord. In de vergadering wees Frank Schins erop dat de commissie zich moet wenden tot een magistraat met bevoegdheid voor het concrete dossier, wat niet het geval is met referentiemagistraten, wel met de federale procureur. Dit zijn de zaken die gezegd zijn en dat is ook bevestigd.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, het resultaat is dat er uiteindelijk twee dossiers zijn overgelegd voor de huiszoeken, terwijl er op 18 mei minstens 100 dossiers waren waarvan men wist dat het slachtoffer de tussenkomst van Justitie wenste.

Men had binnen veertien dagen aangifte kunnen doen. Wat is er vandaag gebeurd? Er zijn voor de huiszoeken, voor 24 juni, twee dossiers overgelegd aan Justitie en na de huiszoeken elf. Dat is wat de federale procureur ons heeft gezegd.

Professor Adriaenssens zegt dat hij er vijftien heeft overgelegd. Wij zijn twee dossiers kwijt en er zijn elf en twee dossiers overgelegd terwijl, als ieder zijn werk had gedaan en zijn verantwoordelijkheid had genomen in minstens 100 dossiers, Justitie die dossiers onmiddellijk had kunnen afhandelen.

Stefaan De Clerck: Het is niet aan mij om te bewijzen dat het anders zou gelopen zijn. Ik herhaal de timing. Op 24 juni is het allemaal in beslag genomen. Op dat moment is er een interventie van een andere orde. Terecht.

Carina Van Cauter (Open Vld): Maar de dossiers zijn nog na de huiszoeken overgelegd!

Stefaan De Clerck: Er waren nauwelijks een paar dagen tussen. Men kan moeilijk bewijzen dat het niet zou gebeurd zijn.

Ik stel alleen maar vast dat ondertussen Johan Delmulle hier zijn uiteenzetting geeft, dat hij de methode vindt om die 475 dossiers te benaderen, dat er 220 dossiers zijn die hij op een of andere manier beheerst en dat dit meer dan ooit bewijst dat de federale procureur rekening houdt met alle soorten problemen in het land en dan vooral in Brussel in verband met de wijze waarop dit

allemaal moet verlopen, dat er nog altijd een probleem van coördinatie is, dat misschien niet had ontstaan als het college meer mogelijkheden had, dat zij die regulering voluit zouden zien toegepast door de commissie. De tijd is er niet voor gegeven. Men kan dan achteraf moeilijk zeggen dat het een kaduuk verhaal is, omdat men niet de kans heeft gekregen om het behoorlijk uit te bouwen. Er was geen tijd en intussen was er een verstoring.

La **présidente**: On a perdu du temps.

Stefaan De Clerck: Oui, mais à cause de quoi?

La **présidente**: A cause du protocole

Raf Terwingen (CD&V): Ik hoorde mevrouw Van Cauter u aan het begin van de discussie verwijten, mijnheer de minister, hoe het kon dat de slachtoffers niet naar het gerecht zijn getrokken. Waarom heeft de heer Adriaenssens de dossiers niet doorgegeven?

Ik stel mij de vraag of men u dat moet verwijten, mijnheer de minister. Dat is het wat men hier duidelijk vroeg: hoe kan het zijn dat die klachten niet bij Justitie zijn gekomen, omdat de slachtoffers blijkbaar hebben gekozen voor Peter Adriaenssens met zijn reputatie, kennis en manier van benadering. Ik begrijp niet dat men dat aan u verwijt. Het zal aan mij liggen. Waarom de heer Adriaenssens dat heeft gedaan, is uw fout, mijnheer de minister. Laat dat genoteerd zijn.

In welke mate was de heer Adriaenssens gelukkig met dat bewuste protocol? In zijn plaats zou ik ervaren dat het een juridisch probleem was. Ik kan mij voorstellen dat die man ook vragende partij was naar een regulering om dat te doen. Men verwijt u dat Adriaenssens zijn dossiers, als dat niet was gebeurd, sneller had bezorgd. Maar waarom heeft de heer Adriaenssens die dossiers dan niet gegeven op 18 mei? Ik stel mij ook die vraag. Dat mogen we u niet verwijten. We moeten het aan de heer Adriaenssens vragen.

In welke mate kon het protocol tot regulering Adriaenssens faciliteren om het te doen? Ik denk dat zulks ook een van de bedoelingen was of vergis ik mij daarin?

La **présidente**: Monsieur Terwingen, personne n'a jamais reproché au ministre dans cette commission le fait que les victimes se soient dirigées vers la commission Adriaenssens au lieu d'aller vers la police ou les structures d'aide. On a posé le problème du transfert des dossiers. En

tout cas, c'est ce que j'ai entendu ici.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik heb inderdaad gezegd dat slachtoffers die zich gewend hebben tot professor Adriaenssens op een vragenlijst de mogelijkheid aangekruist hebben om hun dossier door Justitie te laten behandelen. De Kerk heeft professor Adriaenssens en de commissie aangeduid en heeft namelijk een vragenlijst doorgestuurd aan de slachtoffers. De slachtoffers, de honderd slachtoffers alleszins, hadden de indruk dat door het aanvinken van 'ik wens tussenkomst van Justitie', er tussenkomst van justitie zou zijn en dat er met hun dossier iets zou gebeuren.

In plaats van de dossiers over te maken aan Justitie, is er interferentie geweest van de minister van Justitie, die professor Adriaenssens contacteerde of door hem gecontacteerd werd. In ieder geval heeft men overlegd over hoe men de dossiers zou overmaken aan Justitie. In plaats van gewoon de wet te volgen en doodgewoon het adres van de politie, het parket en van de federale procureur die zal instaan voor de coördinatie, op te zoeken, heeft men echter beslist om gewoon te wachten.

Stefaan De Clerck: Mevrouw Van Cauter, u weet ook dat aansluitend op die vergadering van 18 mei er een vergadering is doorgegaan met de federale procureur en professor Adriaenssens om die zaken te bespreken. Ik ben daar niet meer in tussenbeide gekomen. Men heeft zijn verantwoordelijkheid genomen. Dit was niet het deel van het probleem. De overdracht van de dossiers van de commissie naar federaal procureur Delmulle was niet het probleem. Dit is opgelost. Er is ook een ontmoeting geweest welke zonder problemen verder zijn gang gekend zou hebben. Daar ben ik van overtuigd, maar dat valt achteraf echter niet te bewijzen.

Raf Terwingen (CD&V): We spreken hier eigenlijk voornamelijk over iemand die hier niet is, terwijl professor Adriaenssens hier wel is geweest. Over dit concrete punt hebben we hem nog niet ondervraagd, maar ik vind Adriaenssens nog altijd één van de spilfiguren in de positieve zin van het woord. Het dossier had zonder hem niet kunnen plaatsvinden. Misschien is het nuttig om hem daarover nog eens te ondervragen, in plaats van daarover na te denken en hypothesen te formuleren.

Stefaan De Clerck: Ik zal de tekst van het perscommuniqué aan mijnheer Bracke bezorgen. Dat is geen probleem. Ik heb verder geen invloed

gehad op het tot stand komen van de teksten. Ik heb op dat protocol niet gereageerd.

Betreffende de zogenaamde autonomie zou ik nog graag reageren op een aantal zaken. Ik zal in elk geval het communiqué bezorgen. Ik denk dat de kern opnieuw bediscussieerd werd. Ik vind het belangrijk dat ik met alle mogelijke middelen gestreefd heb naar een zo snelle en volledig mogelijke overdracht van de dossiers naar Justitie. Dat dit niet perfect verlopen is, mevrouw de voorzitter, besef ik ook. Ik heb in elk geval de methode gehanteerd die mij op dat moment het meest aangewezen leek. Het college heeft daarna de zaak behandeld.

La présidente: Monsieur le ministre, vous dites que cela ne s'est pas fait de manière parfaite, mais vous trouvez que ce texte est un bon texte...

Stefaan De Clerck: Non, non! C'est ce que j'ai déjà dit dans mon introduction: on aurait pu faire un texte qui soit plus pédagogique et plus acceptable et plus lisible pour tout le monde, pour dire: voilà, on comprend que ces dossiers vont être transmis, on comprend qu'il y a des catégories qui vont certainement être transmises, etc., peut-être avec un délai, etc. Tout cela aurait pu être fait.

Ici, cela a été un texte qui a été défensif, légaliste pour dire: nous, Collège, on ne peut pas s'engager sur un terrain qui n'est pas le nôtre; nous devons garder nos distances. Cela a été la différence dans le texte.

La présidente: Monsieur le ministre, alors que la commission Adriaenssens est finie, au mois de septembre, il y a clairement la volonté de l'Église de mettre un nouveau centre en place. Là, il y a clairement une réaction des procureurs généraux qui disent: "Les procureurs généraux ont fait savoir jeudi au ministre de la Justice qu'ils ne collaboreraient pas avec le Centre d'accueil des victimes d'abus sexuels annoncé par les évêques (pourtant on est sur le même modèle que M. Adriaenssens); les procureurs veulent préserver la primauté incontestable de la justice dans l'approche et le suivi des dossiers."

Cela sous-entend que cela n'avait pas été préservé par avant. Et vous aviez dit, le mardi, alors qu'ils réagissent le jeudi, votre souhait d'étudier comment une collaboration entre la justice et le Centre était possible, en insistant toutefois pour que les faits soient transmis.

(...): (...)

La présidente: Je lis les journaux!

Stefaan De Clerck: Ah! les journaux!

La présidente: Oui, je sais que les journalistes disent parfois n'importe quoi.

Monsieur le ministre, après cela, il y a eu une discussion en Conseil des ministres où là, clairement, les ministres ont dit: plus de protocole d'accord.

La question à laquelle j'aimerais que vous répondiez par oui ou par non: demain, est-ce que vous souhaiteriez un nouveau protocole avec une commission mise en place par l'Église?

Stefaan De Clerck: Je n'ai jamais eu de protocole!

(Rires dans la salle).

Comment répéter mille fois la même chose? Il faut accepter. En effet, un procureur général, à un certain moment, a fait un message à la presse en disant: il n'y a pas d'accord, il n'y a pas de protocole! J'ai dit alors: "Monsieur le procureur général, vous avez raison!" Cela a été acté.

Comment, à mille reprises, dois-je expliquer ce qui s'est passé! Mais vous n'acceptez pas la conclusion qui est toujours la même! Donc, votre question est sans objet, sans pertinence.

La présidente: Alors je suis sans pertinence!

Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de minister, protocol of geen protocol, dat maakt eigenlijk niet zoveel uit. De clou is dat er een aantal dossiers waren waarvan de slachtoffers hadden aangegeven dat zij naar justitie wilden en dat het College van procureurs-generaal in een document voor zichzelf heeft uitgemaakt om een heel zware bevoegdheid en verantwoordelijkheid aan Adriaenssens te geven om al dan niet met die dossiers te komen.

Mag ik uit uw betoog afleiden dat u daarmee kunt instemmen, dat een College van procureurs-generaal zo'n zware bevoegdheid eigenlijk laat? Ik zal niet het woord "overdragen" gebruiken want dan zijn we misschien met protocollen of overeenkomsten bezig. Het laat echter die bevoegdheid. Ik spreek enkel over die honderd dossiers, ik wil respect hebben voor de slachtoffers die niet naar justitie willen gaan. Ik wil ook geen fishing expedition. Daar gaat het niet

om, het gaat om die honderd dossiers waarin de slachtoffers namen en daders aangaven en stelden dat ze naar justitie wilden. Daar spreek ik nu over. Zelfs voor die dossiers laat het College echter blijkbaar de bevoegdheid aan een psychiater om te beoordelen wat hij er al dan niet mee gaat doen voor die drie jaar.

Los van akkoorden, afspraken, protocollen, vindt u dat dit kan? U zegt dat ze niets konden doen binnen het wettelijk kader. Mag ik daaruit afleiden dat u vindt dat dit kan? Ik zeg niet dat het uw verantwoordelijkheid is.

Stefaan De Clerck: Het probleem is dat de wettelijkheid hen op dat ogenblik niet toeliet om te beslissen om die 360 dossiers mee te nemen. Op dat ogenblik konden zij dat niet, want er waren in hun hoofde geen aanwijzingen van strafbare feiten. Zij waren niet gevat, zij waren niet bij dat dossier. Er was geen aangifte enzovoort. Ik herhaal mijn argumenten. Zij konden dat niet op dat ogenblik. Zij moesten de bal, de verantwoordelijkheid, wel bij de anderen leggen en stellen dat men dan maar moest doen wat men had voorgesteld te doen, onder zijn verantwoordelijkheid. Dat was natuurlijk beter in die tekst opgenomen. Dat hebben ze niet opgenomen. Dat was natuurlijk wel de essentie.

Sophie De Wit (N-VA): U zegt dat we eigenlijk een zware verantwoordelijkheid bij de maatschappij leggen, dus bij de commissie-Adriaenssens. Ligt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van de maatschappij echter eigenlijk ook niet bij het openbaar ministerie? Ze hadden hier immers een aanknopingspunt. Ze wisten dat die mensen naar de justitie wilden, ze konden aan de identiteit komen, ze kenden de daders. Dat is volgens mij geen fishing expedition. Ik begrijp het voor de andere dossiers en de wil van de slachtoffers. Als men het echter expliciet aangeeft...

Stefaan De Clerck: Ik voel perfect uw zorg en ik voel ook die evidentie. Het moet echter op een bepaald ogenblik op een dossier gebaseerd worden. Die flux zou dacht ik in hun hoofde beginnen en zou van het een naar het andere komen. Het was ook geen criminele bende, die commissie. Men kan niet zeggen dat het een bende is en men kan het dus niet doen. Men moet dus wachten tot men die dossiers heeft. Men moet een aanleiding hebben, men kan geen fishing expedition organiseren. Men moet dus wachten. Dat was hun redenering. Ik ben er zeker van dat had men dat laten ontwikkelen er een mechaniek zou ontstaan zijn waardoor van het ene het

andere zou gekomen zijn. Dan zouden al die dossiers op een of andere manier natuurlijk mee opgevolgd zijn. Dat kunnen we echter achteraf niet meer bewijzen, daarna waren de dossiers weg.

Sophie De Wit (N-VA): Maar u volgt de redenering dat zij daar niets aan konden doen?

Stefaan De Clerck: Op dat ogenblik. Op dat moment konden zij dat niet. Achteraf zou dat volgens mij zeer zeker hebben gekund en gemoeten, maar op dat ogenblik konden zij dat nog niet. Zij waren niet gevat door dossiers.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mijnheer de minister, stel dat morgen een groot schandaal uitbreekt in een sportvereniging met honderden dossiers. Wat gaat u doen, wetende wat u nu weet? Hoe gaat u optreden? Wat zal u doen om dat te reguleren als er een vraag komt? Ik heb het niet over een protocol.

Stefaan De Clerck: Zij hebben daar hun eigen parket.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Seksueel misbruik in een sportfederatie.

Stefaan De Clerck: Ze hebben hun eigen parket in het voetbal.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Laat ons een turnclub of de turnfederatie nemen. Honderden slachtoffertjes. Hetzelfde doet zich voor. Hoe zou u dat aanpakken met wat u nu weet?

Stefaan De Clerck: Ik denk dat ik dan terugkom bij mijn begin. Wij hebben zeer veel instellingen en als het zou gaan om een jeugdvereniging dan zijn alle instrumenten, die wij hebben uitgezet, perfect geoutilleerd om dat onmiddellijk op te vangen. Ouders, onderwijsinstellingen, leraars en vrienden zouden rechtstreeks en onmiddellijk in de juiste kanalen worden ondergebracht – vertrouwenscentra, SOS Enfants. Die zouden functioneren. Dat zou worden doorgespeeld. Daar is geen enkele twijfel over.

Vandaar dat wij hier in dat bijzondere dossier zaten. Dossiers uit de jaren zestig en zeventig met volwassen slachtoffers die niet in die schema's, die wij uitgewerkt hadden, pasten. Dit is een deel van het probleem. Dit is ook de reden waarom zij niet zijn gevat via onze uitgezette kanalen en via de methodieken die zijn ontwikkeld. Zij zijn naar een ander kanaal op zoek moeten gaan. Dat was het uitzonderlijke waarvan ik heb gezegd: "Ja maar, dat hebben wij niet gevat dus dit moet

worden verbonden met het justitiesysteem, anders rateren wij." Wat ik hier als het ware verweten word, is precies het omgekeerde waarvan ik zeg dat dit zo rap mogelijk naar Justitie moet worden gebracht. Ik ben daarbij afhankelijk van de legale methodes die door het college kunnen worden ontwikkeld.

Ik wil aan mevrouw De Wit ook nog het volgende zeggen. Ik zeg hier: "Het college kon op dat moment niet." A contrario is natuurlijk wel bewezen dat de procureur des Konings van Brussel de onderzoeksrechter wel zijn rechten heeft behouden en dat zij op dat ogenblik wel naar het college konden. Zij waren niet gevat. Zij waren niet bekend. Er was bij hen geen dossier bekend. Van zodra een procureur werd gevat, heeft hij het wel gedaan en heeft hij gedaan wat hij dacht te kunnen doen. Dat is een hele procedure.

U moet hen niet verwijten dat zij niets gedaan hebben. Het bewijs is eigenlijk geleverd dat zij het wel hebben gedaan, maar op een onverwachte manier. Niet op de verwachte manier van een flux zoals dat op een of andere manier was afgesproken via de federale procureur. Via het PK Brussel, onderzoeksrechter De Troy, is het wel gebeurd. Dit kon dus op elk ogenblik.

Renaat Landuyt (sp.a): Het is gebeurd omdat de procureur des Konings van Brussel gezegd heeft dat die overeenkomst hem niet bond. Of het in uw naam was of niet in uw naam, maar federaal procureur Delmulle is nog bij de procureur des Konings geweest de dag voor de huiszoekingen. Daar is de discussie, net als in de regering, gevoerd over het feit dat dergelijke afspraken niet kunnen. Blijkbaar zou hij van de vereniging van patissiers ook niet aanvaarden dat zij zo'n overeenkomst sloot.

Was u op de hoogte van het feit dat federaal procureur Delmulle nog eventjes daarover gediscussieerd heeft met de procureur? Dat wordt hier verteld.

Stefaan De Clerck: Ik heb aan de voorzitter inzage gevraagd in de verslagen (openbare zittingen en zittingen achter gesloten deuren) van de bijzondere commissie en heb dat niet gekregen. Ik weet dat niet.

Renaat Landuyt (sp.a): Want het zou uw antwoorden niet beïnvloeden als u het gezien had?

La **présidente**: Monsieur le ministre, les documents à huis clos, personne ne peut les

consulter, mis à part les membres de la commission.

Je répète que l'on a oublié M. Vandeurzen mais, comprenez-vous qu'à un moment donné, vos deux prédécesseurs, ministres de la Justice pour une durée de quatre ans, disent que, pour eux, c'est une atteinte à l'indépendance de la justice? Ils l'ont dit ici il y a un instant. Je ne fais que le répéter. Comprenez-vous aussi les critiques que vous avez reçues au sein du gouvernement à ce propos?

Stefaan De Clerck: Je n'ai pas de commentaire à donner!

La **présidente**: Pas pour ce qui concerne les critiques du gouvernement mais par rapport à ce que viennent de déclarer les deux autres ministres.

Stefaan De Clerck: Je propose que vous invitiez également Jo Vandeurzen pour lui demander son avis.

La **présidente**: J'en déduis que vous ne voulez pas répondre à ma question. Cependant, deux ministres nous disent qu'ils estiment que c'est inacceptable et, parallèlement, 150 députés se posent la question de l'indépendance de la justice. C'est le message que je souhaite vous faire passer.

Stefaan De Clerck: Si le dossier, tel qu'il est présenté par plusieurs membres, était exact, je vous comprendrais, mais le dossier n'est pas tel que vous le présentez. C'est là le problème! Je donne, pour ma part, une autre explication de ce qui s'est passé. Il n'y a pas eu de protocole, d'accord ou de contrat disant: "vous allez faire le nécessaire". On n'a pas demandé à cette commission de faire le travail de la justice. Au contraire! Non, cela n'a pas été demandé! Si certains disent le contraire, je le conteste formellement! Par contre, si tel avait été le cas, je dirais que ce n'est pas normal. Mais, en l'occurrence, je maintiens la position que j'ai tentée d'expliquer, à savoir que ceci n'est pas un protocole!

La **présidente**: Ceci n'est pas une pipe!

Daniel Bacquelaîne (MR): Monsieur le ministre, que ce soit un protocole ou pas n'a pas énormément d'importance. C'est une question de sémantique! Que ce soit une convention, une proposition de procédure...

Stefaan De Clerck: Non, il est question de savoir si le Collège ou le ministre a commis une faute. Si cela avait été un contrat avec une commission, cela aurait différent, mais ce n'est pas le cas.

Daniel Bacquelaine (MR): Toutefois, votre lettre de la réunion du 18 mai et de la rédaction par le Collège des procureurs généraux d'un texte sur le flux de régulation a quand même eu pour conséquence pratique de stopper, pendant à peu près deux mois, la possibilité pour les victimes d'aller vers la justice. C'est cela le résultat!

Stefaan De Clerck: Non!

Daniel Bacquelaine (MR): Bien entendu, à partir du moment où la commission Adriaenssens était en discussion avec le Collège des procureurs généraux ainsi qu'avec vous pour savoir comment on allait organiser l'orientation des dossiers vers l'institution judiciaire... Pendant toute cette période, vous avez participé à une sorte de scénario qui a non seulement retardé considérablement mais aussi introduit, dans l'esprit des victimes, la fausse impression que l'institution judiciaire était dans le coup au niveau de la commission Adriaenssens.

Quand ils s'adressaient à la commission Adriaenssens, ils avaient donc l'impression d'être dans une chaîne qui incluait l'institution judiciaire et notamment le Collège des procureurs généraux et le procureur fédéral. C'est cela, la conséquence pratique. Et c'est pour cela que je pense que vos interventions dans ce dossier ont introduit une césure dans le fonctionnement normal de l'institution judiciaire. Et cela, c'est dommageable pour les victimes. Voilà pourquoi on vous pose toutes ces questions. Des gens ont été victimes d'abus sexuels mais ils ont aussi été victimes, me semble-t-il, d'une confusion organisée et installée dans le biais d'une procédure tout à fait exceptionnelle et inadéquate.

Stefaan De Clerck: C'est faux. Les dossiers qui sont arrivés à la commission, vous avez les chiffres, c'est du 23 au 30 avril.

Daniel Bacquelaine (MR): À la commission, pas à l'institution judiciaire.

Stefaan De Clerck: Les dossiers étaient là. J'ai pris ma responsabilité politique en disant qu'il n'était pas possible que cela reste dans une commission et qu'il fallait les transférer à la justice.

Daniel Bacquelaine (MR): Mais vous avez tout

fait pour qu'ils ne soient pas transférés!

Stefaan De Clerck: C'est le contraire, mais je n'arriverai pas à vous convaincre... Les dossiers étaient à une commission et vous ne respectez pas le fait qu'il existait la possibilité pour ces victimes de choisir leur direction. Tout ce que j'ai fait, c'est essayer de ramener le plus vite possible ces dossiers devant la justice. En effet, il y a eu plusieurs problèmes par après mais pas seulement à cause de cette régulation, laquelle a été réalisée selon une méthode correcte.

Siegfried Bracke (N-VA): Met uw goedvinden, mevrouw de voorzitter, zou ik een ander onderwerp willen aansnijden.

Mijnheer de minister, de hele toestand is tot een stilstand gekomen op het moment van de huiszoeking. Als ik het mij goed herinner, hebt u er vrijwel onmiddellijk na de huiszoeking over gecommuniceerd. Dat was de dag zelf of de dag nadien, al doet dat er nu niet toe. U hebt daarop impliciet kritiek geformuleerd. Hebt u daaromtrent contact opgenomen met de betrokken magistraten of met de betrokken politiemensen die het onderzoek in de praktijk hebben uitgevoerd?

Stefaan De Clerck: Met betrekking tot wat er die dag, de 24ste, is gebeurd, was ik, zoals iedereen, verrast. Ik heb dat ook gezegd. Ik heb onmiddellijk gezegd dat de procureur des Konings en de onderzoeksrechter alle vrijheid en alle mogelijkheden hadden om dat te doen. Ik heb dat onmiddellijk bevestigd.

Siegfried Bracke (N-VA): Ja, maar als ik het mij goed herinner, hebt u ook gezegd, mijnheer de minister, dat er eigenlijk onmiddellijk moest worden nagegaan of dit wel volgens de regels was gebeurd. Dat was in mijn ogen en in mijn herinnering een ietwat vreemde tussenkomst.

Stefaan De Clerck: De procureur-generaal heeft een initiatief genomen; dat was niet op instructie.

Siegfried Bracke (N-VA): U was hem dan voor, bij wijze van spreken? U was de eerste die zei dat er nagegaan moest worden of dit wel zeker volgens de regels van de kunst was gebeurd.

Stefaan De Clerck: Ik heb toen wel op een bepaald ogenblik gezegd dat de procedures er zijn, in hoofde van de procureur des Konings en van de onderzoeksrechter, om te doen wat zij menen te moeten doen in alle vrijheid. De procedures zijn er ook om in geval van discussie over wettelijkheid naar een kamer van

inbeschuldigingstelling te gaan. Die procedures zijn ook ingevoerd door de wet-Franchimont. Dit is ook in het kader van de vroegere periode van slachtofferproblematiek. De procedure werd toen gecreëerd om een toetsing te kunnen doen. Ik heb ook altijd gezegd dat ik het liever heb, als er discussie is over de wettelijkheid, een toetsing te kunnen doen in een vroeg stadium in de procedure, in plaats van jaren een procedure te voeren en dan te moeten vaststellen dat bij de aanvang alles eigenlijk kaduuk was. Ik ben ervan overtuigd dat het het beste was de discussie over de wettelijkheid onmiddellijk te voeren en uit te klaren. Dat is nu afgehandeld en ik denk dat het een goede zaak is geweest.

Valérie Déom (PS): Procédure – et ce n'est pas nous qui le disons, ce sont des magistrats spécialisés dans le domaine, notamment le président du tribunal de première instance de Bruxelles –, procédure tout à fait exceptionnelle parce que la chambre des mises n'a pas les moyens humains et matériels pour procéder à une vérification systématique. Donc, procédure tout à fait exceptionnelle qui a été également diligentée, même si c'est sur base du parquet, de manière extrêmement rapide. C'est du jamais vu en Belgique, et ce n'est pas moi qui le dit!

Stefaan De Clerck: Beaucoup de choses ont été du jamais vu! Quatre cent septante-inq dossiers tout à coup dans une commission de victimes qui n'ont pas trouvé la justice! C'est cela le scandale! Que la justice n'a pas été "ouverte" et que tous les systèmes n'ont pas fonctionné!

Valérie Déom (PS): Au sein de l'Église!

Stefaan De Clerck: C'est le début. C'est 475 dossiers de victimes qui ont heureusement trouvé le chemin mais que l'on a dû ramener. Tout a été exceptionnel, je crois. Ce n'est pas seulement cette procédure

La **présidente:** Monsieur le ministre, dans la même logique, je ne pense pas que vous ayez rédigé un communiqué de presse après l'opération Calice mais si vous en avez fait, pouvez-vous le fournir à la commission. En tout cas, il y a eu des réactions dans la presse, M. Bracke vient de le dire. Sinon, nous ferons une petite recherche. Comme les journaux interprètent.

Stefaan De Clerck: De toute façon, si j'ai fait des communications, c'était sous mon propre nom.

La **présidente:** C'était à la télévision. C'était donc

vos propres paroles! Si vous étiez face à la télévision, c'est évidemment plus simple et il n'y a pas d'interprétation possible, même quand il y a des guillemets!

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mevrouw de voorzitter, ik heb nog een andere vraag gesteld, niet over het protocol, maar over de slachtofferzorg en over de samenwerkingsakkoorden die zouden worden gesloten met de Gemeenschappen. Er werd beloofd dat dit zou worden gefinaliseerd tegen eind 2010. Kunt u ons de stand van zaken meedelen en, als er vertraging is, ons de redenen daarvoor geven?

Stefaan De Clerck: Ik heb dit ook in mijn inleiding gezegd. Die akkoorden zijn het voorwerp van een evaluatie door het Nationaal Forum voor slachtofferbeleid. Ik heb aan dat forum overigens ook een advies gevraagd over deze problematiek, maar in het bijzonder inzake het volwassen slachtofferschap. Het gaat erom te kunnen zeggen wat wij moeten doen. Ik wacht op dat advies.

Zij hebben die protocollen geadviseerd; die teksten zijn inderdaad in voorbereiding en zouden op relatief korte termijn voor de interministeriële conferentie gebracht kunnen worden. De interministeriële conferentie is opgeschort wegens lopende zaken. Ik denk dat wij ter zake toch voortgang zullen moeten maken, want die teksten moeten eerstdaags kunnen voorgelegd worden aan die interministeriële conferentie, waardoor de Gemeenschappen samen met de federale regering de vernieuwde teksten kunnen beoordelen en eventueel goedkeuren. Dit is dus een zaak die op korte termijn kan afgehandeld worden.

Het is tot op heden, in lopende zaken, nog niet gebeurd om zo'n interministeriële conferentie samen te roepen.

Ik weet zelfs niet of wij al dan niet nog in lopende zaken zijn.

La **présidente:** Pour votre information, monsieur Van Hecke, nous avons contacté le Forum des victimes. Elles viendront la semaine prochaine. Elles seront ajoutées à la liste.

Stefaan De Clerck: De vraag van mevrouw De Wit over de problematiek van de strafuitvoering heeft zij al verschillende keren gesteld. Ik weet dat zij in de materie bijzonder geïnteresseerd is. Ik heb al verwezen naar de uitleg in de nota rond het

strafuitvoeringsbeleid uit het voorjaar van 2010, die op 23 februari 2010 in de Kamer is behandeld.

Ik weet niet of u de tekst in kwestie hebt. Ik kan u of de commissie de tekst mededelen. In de tekst geef ik een overzicht van de verschillende stappen die moeten worden gezet.

Een van de bijzondere zaken die mij onnoemelijk enerveert, is dat het POKO nog altijd niet is gerealiseerd. De realisatie ervan was voor mij immers een strijdpunt in 1998. Het is immers essentieel dat er in het land een plek is waar van bij het begin aan seksueel delinquenten de juiste diagnose kan worden gegeven. Er is daartoe een wetgeving gemaakt en de besluiten zijn er. De wet is echter niet uitgevoerd.

Ik heb nu in de begroting opnieuw een fiche ingebracht, in de hoop dat ik erin zou slagen het POKO alsnog te realiseren. Het is echter een financiële kwestie. Blijkbaar is er in het verleden niet de nodige wil geweest. Ik heb daarop geen commentaar te geven. Ik zou het POKO wel willen realiseren. Dat vraagt echter een budgettair engagement. De wetgeving is er immers. Wij zullen nagaan op welke manier het kan worden gerealiseerd.

Het gaat over 75 tot 100 gedetineerden, die wij op een bepaalde plek van bij het begin voor analyse van seksuele delinquentie moeten kunnen volgen.

Ik herhaal de cijfers. Bijna 20 % van de gedetineerden hebben met seksuele delinquentie te maken. Bijna 40 % van de geïnterneerden zijn opgenomen wegens seksuele delinquentie.

De problematiek van seksuele delinquentie is dus onnoemelijk belangrijk. Hoe rapper de juiste diagnose kan worden gesteld, met name op welke manier met de problematiek moet worden omgegaan, hoe beter. Daartoe is het POKO nodig. Dus hoop ik dat het op korte termijn kan worden gerealiseerd.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb nog twee korte vragen.

Ten eerste, bij het wettigheidsonderzoek dat door de kamer van inbeschuldigingstelling is gevoerd, zijn de burgerlijke partijen ten onrechte niet uitgenodigd geworden.

Mijnheer de minister, is een onderzoek gevoerd naar de reden van voormeld verzuim?

Ten tweede, inzake de ter beschikkinggestelden van de regering heeft de heer Heimans, voorzitter van de commissie, er ons op gewezen dat er een probleem zou zijn op het vlak van de opvolging van bedoelde gestrafte delinquenten, die ter beschikking van de regering zijn gesteld. Met name geniet drie vierde van hen gewoon totaal geen opvolging, terwijl de kans op recidive na het einde van de straf toch reëel is.

Klopt het cijfer, met name dat drie vierde gewoon niet wordt opgevolgd? Wat is daarvan de reden? Kan u ter zake wat meer toelichting geven?

Stefaan De Clerck: Een antwoord op uw eerste vraag. Is er onderzoek gebeurd omwille van het niet horen en waarom, et cetera? Bij mijn weten niet. U overvalt mij een beetje met die vraag. Dat is voorwerp geweest van discussie. Cassatie heeft een uitspraak gedaan en de zaak is teruggekeerd. Achterliggend onderzoek daarover is mij niet bekend.

Ten tweede, in verband met de terbeschikkingstelling van de regering. Wij zitten voorlopig nog steeds in die oude wetgeving. De nieuwe wetgeving zou voluit moeten toegepast worden en een essentieel punt is dat de analyse van die personen in de toekomst door de strafuitvoeringsrechtbank zou moeten kunnen gebeuren. Dit is de nieuwe wet. Maar die strafuitvoeringsrechtbank is daar niet voor uitgerust. We hebben niet de mensen, dit is niet georganiseerd, et cetera. Met andere woorden, we zitten in een oud systeem waarbij we problemen hebben om die allemaal behoorlijk op te volgen en zeker ook om ze allemaal behoorlijk te plaatsen.

Carina Van Cauter (Open Vld): In drie vierde van de gevallen gebeurt er niets.

Stefaan De Clerck: Dat is mij niet bekend, maar het is zeker een reëel probleem. Er zijn duizend en zoveel mensen die in de gevangenis zitten, maar er zijn er duizenden die niet in de gevangenis zitten.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik spreek niet over de geïnterneerden, ik spreek over de terbeschikkinggestelden na strafeinde.

Stefaan De Clerck: Ja, maar de problematiek is gelijklopend. Ik wil het wel eens opzoeken in verband met die drie vierden, et cetera. Er zitten daar ook veel seksueel delinquenten, et cetera. Dat is de toepassing van de terbeschikkingstelling van de regering na strafeinde. Men gaat ervan uit

dat ze beter niet vrijkomen en de minister neemt de beslissing om hen ter beschikking van de regering te houden en daar is dus een probleem in verband met opvolging. Dat is juist, maar dat is een globaal probleem.

Sophie De Wit (N-VA): Ook een deel van mijn vraag ging over al die wetgeving die maar deels in uitvoering is. Waarom wordt de SURB dan niet geutiliseerd? Waarom ligt dat eigenlijk gewoon stil? Wij hebben de wetgeving. Waarom wordt die niet concreet uitgevoerd? Is het een budgettair probleem? Men blijft de oude wet uitvoeren, maar dat is problematisch. Men heeft een nieuwe wet, maar die ligt dan ergens te wachten.

Stefaan De Clerck: Het is voor een deel een financiële kwestie, maar de hoofdzaak is dat de hele keten gewijzigd moet worden. De nieuwe wetgeving die is gemaakt, is mooi en idealistisch en zeer te verdedigen. Net zoals de beginselenwet voor het statuut van de gevangene en het gevangeniswezen, is de wet op de geïnterneerden zeer goed gemaakt, maar het wil zeggen dat wij de hele wetgeving moeten aanpassen, wat betreft de psychiaters, de erkenningen, de commissies, de benoemingen en de integratie in de strafuitvoeringsrechtbank.

Het financiële is zeker een deel, maar er zit ook een pak problematiek van organisatorische aard in. Wij zouden wel graag willen vooruitgaan. Ik heb ook geschreven dat wij daarin absoluut moeten vooruitgaan, maar het is breder dan alleen maar het financiële. Het zit ook volop in de discussie over het deskundigenonderzoek, over de deskundigen in Justitie. Dat is een deel van een drieluik waarin wij problemen hebben. Dat is het luik van de psychiatrie, het luik van de experts, van de psychiaters, die niet meer willen werken, die wachten op het statuut, die wachten om het nieuwe systeem te kennen. Die systemen kunnen niet worden uitgebouwd. Wij moeten ervoor zorgen dat het in werking kan treden. Daarvoor moeten alle uitvoeringsbesluiten gemaakt worden. Dat is vandaag niet mogelijk.

De heer Heimans is daarmee bezig. Hij werkt voor ons. Wij werken voortdurend met hem samen om, in overleg met hem, die wetgeving uitvoerbaar te maken. Wij zijn dus, samen met raadsheer Heimans, bezig met de teksten, om dat zo vlug mogelijk afgehandeld te krijgen.

La **présidente:** Chers collègues, je pense que nous pouvons clôturer nos travaux.

Monsieur le ministre, je vous remercie d'avoir

répondu à nos questions.

Bien entendu, une copie de l'ensemble des documents requis sera remise aux membres de la commission.

Stefaan De Clerck: (...)

La **présidente:** Comme je l'ai dit aux magistrats que nous avons entendus, nous ne sommes pas une commission d'enquête.

Nous vous enverrons un mail ainsi qu'une lettre officielle afin que vous puissiez nous communiquer l'ensemble des documents qui ont été demandés par les membres de cette commission

Je rappelle que la semaine prochaine, nous entamerons nos travaux lundi à 12 h 30 pour entendre les services qui soutiennent les victimes (Child Focus, SOS Enfants, des centres de confiance, des services d'aide aux victimes, le Forum national des victimes). Mercredi, nous entamerons nos travaux également à 12 h 30 pour entendre des représentants des institutions chargées du suivi des délinquants sexuels (établissements pénitentiaires, maisons de justice, des directeurs de prison, mais aussi un juge d'un tribunal d'application des peines).

La réunion publique de commission est levée à 18.15 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.15 uur.